

ธรณี G-I 30/54 (เดิมครั้งที่ 31/56)

1.	G/M Interglacial	ช่วงคั่นกินซ์/มินเดล	ดู <i>Cromerian</i>
2.	gabbro*	หินแกบโบร	หินอัคนีแทรกซอนกลุ่มหนึ่ง ประกอบด้วยแคลซิกแพลลิจิโอเคลส (โดยทั่วไปเป็นแลบราโดไรต์หรือไบโทว์ไนต์) และโคลโนไฟรอกซีนเป็นแร่หลัก อาจมีหรือไม่มีโอลิวีนและออร์โทไฟรอกซีนก็ได้ มักมีอะพาไทต์และแมกนีไทต์หรืออิลเมไนต์เป็นแร่รอง
3.	gabbroic layer	ชั้นแกบโบร	ดูคำอธิบายใน <i>basaltic layer</i>
4.	gal	แกล	หน่วยวัดอัตราเร่งหรือแรงโน้มถ่วงต่อมวล ใช้ในการวัดความโน้มถ่วง หนึ่งแกลเท่ากับ ๑ เซนติเมตรต่อวินาทีกำลังสอง หรือเท่ากับ ๑๐ ^{-๒} นิวตันต่อกิโลกรัม ปรกติความโน้มถ่วงของโลกมีค่าเท่ากับ ๙๘๐ แกล แกลเป็นหน่วยที่ใช้ตามชื่อนักฟิสิกส์ชาวอิตาลี ชื่อ กาลิเลโอ กาลิเลอี (Galileo Galilei ค. ศ. ๒๑๐๗-๒๑๘๕)
5.	galacite	กาลาไซต์	๑. นานาโทไรต์ชนิดสีขาวเกิดแบบผลึกรูปเข็ม ๒. ดู <i>novaculite</i>
6.	gametophyte	แกมีโทไฟต์	ส่วนของพืชหรือระยะที่พืชสร้างเซลล์สืบพันธุ์ (gamete) เช่น ระยะแฮพลอยด์ของพืชสร้างเอ็มบริโอ เกิดจากการงอกของสปอร์ ในพืชชั้นต่ำที่มีท่อลำเลียงและไบรโอไฟต์ซึ่งเป็นพืช

			ไม่มีท่อลำเลียง แกมีโทไฟต์จะเป็นต้นแยกกัน แต่ในพืชมีเมล็ด แกมีโทไฟต์จะถูกจำกัดให้อยู่รวมกันเป็นแกมีโทไฟต์เพศผู้ (microgametophyte) ในละอองเรณู และเป็นกลุ่มเซลล์แกมีโทไฟต์เพศเมีย (megagametophyte) ในรังไข่ ดู <i>sporophyte</i> และ <i>prothallus</i> ประกอบ
7.	gamma	แกมมา	๑. หน่วยวัดความเข้มสนามแม่เหล็ก ซึ่งใช้ในการสำรวจทางธรณีฟิสิกส์ด้านความเข้มสนามแม่เหล็ก มีค่าเท่ากับ 10^{-5} oersted. (gauss) = 10^{-9} tesla = 1 nanotesla ๒. ค่าตรวจนี้หักเหสูงสุดในผลึกแกนแสงคู่ และยังถือเป็นมุมระหว่างแกนผลึก a และ b ๓. ค่าที่ใช้กับแร่พหุสัณฐาน โดยเฉพาะชนิดที่เกิดคงรูปอยู่ได้ในอุณหภูมิที่สูงกว่าชนิดแอลฟา และบีตา เช่น แกมมาควอตซ์
8.	gamma radiation	การแผ่รังสีแกมมา	การแผ่กัมมันตรังสีแม่เหล็กไฟฟ้าจากนิวเคลียสของอะตอมที่เกิดขึ้นควบคู่กับการปล่อยอนุภาคแอลฟาและบีตา
9.	gamma ray	รังสีแกมมา	โฟตอนที่ปล่อยออกมาจากนิวเคลียสของอะตอมที่มีระดับพลังงานอยู่ระหว่างแสงธรรมชาติกับรังสีเอกซ์ ปรกติจะมีความยาวคลื่นน้อยกว่าแสงธรรมชาติ และอาจตรวจวัดได้ด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า ไกเกอร์เคาน์เตอร์ (Geiger counter) ดู <i>alpha particle</i> , <i>beta particle</i> และ <i>gamma radiation</i> ประกอบ
10.	gamma-ray log	แถบบันทึกข้อมูลรังสี	แถบบันทึกข้อมูลกัมมันตรังสีตามความลึกของหินหรือชั้นหิน

		แกมมา	ซึ่งแสดงถึงความเข้มของรังสีแกมมาธรรมชาติโดยรวมที่ปล่อยออกมาจากหินในหลุมเจาะซึ่งมีและไม่มีทองคำ และใช้ในการแยกหินดินดานซึ่งมีธาตุกำมะถันตรังสีมากออกจากหินทราย หินคาร์บอนเต และหินเกลือระเหย
11.	gangué	แร่กาก	แร่ที่ปรกติไม่มีราคา แต่พบอยู่ร่วมกับสินแร่
12.	ganister	กานิสเตอร์	<p>๑. หินทรายหรือหินควอร์ตไซต์เนื้อละเอียดแข็งที่มีซิลิกาเป็นส่วนประกอบหลัก ใช้ในการบุผนังเตาถลุง</p> <p>๒. ในประเทศอังกฤษหมายถึงชั้นดินเก่าที่เต็มไปด้วยซากรากฝอยและมีซิลิกาสูงรองรับอยู่ข้างใต้ชั้นถ่านหิน ในที่อื่นใช้คำว่า underclay</p> <p>๓. สารผสมของแร่ควอตซ์บดและดินเหนียว ใช้ในการบุผนังเตาหลอมโลหะ</p>
13.	gas	๑. แก๊ส	<p>๑.๑ ของไหลที่มีความหนาแน่นต่ำและมีสภาพอัดได้ (compressibility) สูง มีรูปทรงและปริมาตรไม่คงที่ แต่มีแนวโน้มที่จะขยายตัวไม่สิ้นสุด เป็นสสารที่อยู่ในสถานะที่อยู่ในอุณหภูมิเหนืออุณหภูมิวิกฤติ และไม่อยู่ในสถานะของเหลวภายใต้ความดันเพียงอย่างเดียว จะเห็นความแตกต่างระหว่างแก๊สกับของเหลวที่มีส่วนประกอบเหมือนกันได้เมื่อทั้ง ๒ สิ่งอยู่ด้วยกันที่สภาวะสมดุล</p> <p>๑.๒ ไฮโดรคาร์บอนที่กักเก็บอยู่ในชั้นอุ้มน้ำใต้ดิน โดยอยู่ภายใต้ความดันและมีบางส่วนละลายอยู่ในน้ำหรือน้ำมัน</p> <p>๑.๓ แก๊สที่ระเบิดได้ในเหมืองถ่านหิน ส่วนใหญ่ประกอบด้วยแก๊สมีเทน หรือเรียกว่า แก๊สมีเทนในชั้นถ่านหิน (coal</p>

			beded methane–CBM) ๑.๔ แก๊สในรูปของเหลว นอกเหนือจากอากาศ เช่น คาร์บอนไดออกไซด์ คาร์บอนมอนอกไซด์ มีเทน และแก๊สที่ได้จากการกลั่นน้ำมันที่ติดไฟได้ ๑.๕ ในประเทศไทยหมายถึง แคลเซียมคาร์ไบด์ (CaC ₂) ๑.๖ คำย่อในภาษาอังกฤษ หมายถึง แก๊โซลีน (gasolene)
14.	gas	๒. แก๊สธรรมชาติ	ดู natural gas
15.	gas cap	ชั้นแก๊ส	แก๊สอิสระที่เกิดเป็นชั้นคลุมอยู่เหนือชั้นน้ำมันในแหล่งกักเก็บ และแก๊สที่เหลือจะละลายอยู่ในชั้นน้ำมันภายใต้ความดันและอุณหภูมิ ณ ที่นั้น 21,22/56
16.	gas coal	ถ่านหินแก๊ส	ถ่านหินบิทูมินัสซึ่งเหมาะสมต่อการผลิตแก๊สที่ติดไฟได้ เนื่องจากประกอบด้วยสารระเหยร้อยละ ๓๓ ถึง ๓๘
17.	gas cycling	การหมุนเวียนโดยแก๊ส	กระบวนการผลิตปิโตรเลียมขั้นทุติยภูมิเมื่อแรงดันในแหล่งกักเก็บลดลงหลังจากสิ้นสุดการผลิตขั้นปฐมภูมิโดยการอัดแก๊สที่ผลิตจากแหล่งกักเก็บนั้นลงไปเพื่อเพิ่มผลผลิตแก๊สและน้ำมัน
18.	gas drive	แรงขับแก๊ส	แรงขับธรรมชาติในแหล่งกักเก็บน้ำมันซึ่งเกิดจากการขยายตัวของแก๊สที่ละลายอยู่ในน้ำมัน หรืออยู่ในรูปของแก๊สอิสระ การขยายตัวของแก๊สนี้เป็นแรงขับดันให้น้ำมันไหลขึ้นมาจากแหล่งกักเก็บใต้ดินมายังหลุมผลิต
19.	gas field	แหล่งแก๊ส	๑. แหล่งสะสมแก๊สธรรมชาติที่มีคุณค่าเชิงพาณิชย์ ๒. กลุ่มของแหล่งแก๊สตั้งแต่ ๒ แหล่งขึ้นไปในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง ที่อยู่ในสภาพธรณีวิทยาเดียวกันหรือใกล้เคียง

			กัน <i>ดู gas pool และ oil pool ประกอบ</i>
20.	gas hydrate	แก๊สแข็ง	ของแข็งที่ประกอบด้วยน้ำและแก๊ส (ปรกติเป็นแก๊สมีเทน) พบในเขตน้ำลึก แก๊สแข็งมีลักษณะเหมือนน้ำแข็ง และสามารถคงตัวอยู่ได้ภายใต้อุณหภูมิและความดันเฉพาะ แก๊สนี้มีทั้งแก๊สชีวภาพและแก๊สความร้อน (thermogenic gas)
21.	gas injection	การอัดแก๊ส	การอัดแก๊สเข้าไปในแหล่งกักเก็บปิโตรเลียมเพื่อรักษาหรือเพิ่มความดันในการเพิ่มผลผลิต
22.	gas lift	การยกด้วยแก๊ส	วิธีการอัดแก๊สลงไปไหลในหลุมเจาะเพื่อให้ของไหลยกตัวหรือดันขึ้นมายังปากหลุม
23.	gas pool	บ่อแก๊ส	แหล่งกักเก็บแก๊สธรรมชาติใต้ดินที่มีปริมาณมากเพียงพอในเชิงพาณิชย์
24.	gas sand	ทรายแก๊ส	ชั้นทรายหรือหินทรายที่มีแก๊สธรรมชาติสะสมในปริมาณมาก
25.	gas seep	แก๊สไหลซึม	แก๊สธรรมชาติที่ไหลซึมขึ้นมาบนพื้นผิว
26.	gas streaming	การเกิดธารแก๊ส	กระบวนการแยกตัวของแก๊สในช่วงการตกผลึกระยะสุดท้ายของกระบวนการลำดับส่วนแมกมา (magmatic differentiation) เนื่องจากฟองแก๊สพยายามหนีออกไป จึงขับให้ของเหลวที่อยู่ระหว่างช่องว่างของผลึกแร่ในแมกมานั้นไหลออกไปด้วย
27.	gas trap	แหล่งกักเก็บแก๊ส	<i>ดูคำอธิบายใน petroleum trap</i>
28.	gas well	หลุมแก๊ส	หลุมเจาะที่สามารถผลิตแก๊สธรรมชาติได้ หรือผลิตแก๊สธรรมชาติได้มากกว่าน้ำมัน
29.	gas wetness	ความเปียกแก๊ส	ค่าที่แสดงปริมาณแก๊สไฮโดรคาร์บอนในตัวอย่างแก๊ส ที่

			ไม่ใช่มีเทน แสดงผลเป็นร้อยละ แก๊สเป็ยกต้องมีปริมาณอีเทน โพรเพน และบิวเทนมากกว่าร้อยละ ๕ ขึ้นไป ความเป็ยกแก๊สสามารถบ่งชี้ถึงแหล่งต้นกำเนิดปิโตรเลียมได้
30.	gas window	ช่วงให้แก๊ส	ช่วงอุณหภูมิและความดันที่สามารถเปลี่ยนสารอินทรีย์ในหินดินดานไปเป็นแก๊สได้
31.	gas-cap drive	แรงขับชั้นแก๊ส	แรงดันในแหล่งกักเก็บที่เกิดจากการขยายตัวของชั้นแก๊ส และแก๊สที่ละลายอยู่ในชั้นน้ำมัน 21/56
32.	gas-cut mud	โคลนปนแก๊ส	โคลนเจาะที่ไหลกลับจากกันหลุม ลักษณะนุ่ม มีฟองแก๊ส และมีความหนาแน่นลดลงเนื่องจากแก๊สจากชั้นหินเข้ามาผสมอยู่ <i>ดู drilling mud ประกอบ</i>
33.	gaseous transfer	การถ่ายโอนแก๊ส	การที่แก๊สแยกตัวออกจากแมกมา และนำพาธาตุและสารต่าง ๆ ไปสะสมตัวอยู่ตอนบนของแมกมาซึ่งเป็นบริเวณที่มีความดันต่ำกว่า
34.	gasification	การแปรสภาพเป็นแก๊ส	กรรมวิธีในการเปลี่ยนสภาพเชื้อเพลิงธรรมชาติในรูปของแข็งหรือของเหลวให้เป็นแก๊ส เช่น จากถ่านหิน หินน้ำมัน น้ำมัน ให้เป็นแก๊ส ในบางประเทศใช้กระบวนการนี้กับเหมืองถ่านหินใต้ดิน
35.	gas-oil contact (GOC)	รอยต่อแก๊ส-น้ำมัน (จีโอซี)	รอยสัมผัสระหว่างแก๊สกับน้ำมันดิบในชั้นกักเก็บ
36.	gas-oil ratio (GOR)	อัตราส่วนแก๊สต่อ น้ำมัน (จีโออาร์)	๑. ปริมาณแก๊สที่ผลิตได้เป็นลูกบาศก์ฟุตต่อปริมาณน้ำมันเป็นบาร์เรลจากหลุมผลิตน้ำมันดิบ ๒. อัตราส่วนของปริมาณแก๊สต่อน้ำมันดิบเป็นลูกบาศก์ฟุต

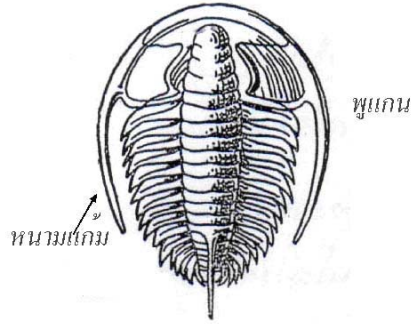
			ต่อบาร์เรลในแหล่งกักเก็บ
37.	gasoline; gasolene	แกโซลีน	ปิโตรเลียมที่กลั่นแล้วมีจุดเดือดระหว่าง ๓๐-๑๘๐ องศาเซลเซียส ประกอบด้วยไฮโดรคาร์บอนที่มีอะตอมของคาร์บอน ๔-๑๐ อะตอม มักเรียกกันโดยทั่วไปว่า น้ำมันเบนซิน
38.	gasoline– range hydrocarbon	ไฮโดรคาร์บอนช่วงแกโซลีน	ไฮโดรคาร์บอนชนิดเบาที่มีอะตอมของคาร์บอน ๔-๗ อะตอม แต่อาจมีคาร์บอน ๘-๑๐ ปนได้เล็กน้อย สารประกอบชนิดนี้มักเกิดในหินต้นกำเนิดที่มีความสมบูรณ์พร้อมให้ปิโตรเลียม
39.	gastrolith; gizzard stone; stomach stone	กรวดในกระเพาะ	ก้อนกรวดหรือก้อนหินที่ถูกขัดสีจนกลมมน พบในท้องของซากดึกดำบรรพ์สัตว์มีกระดูกสันหลัง โดยเฉพาะสัตว์เลื้อยคลาน สันนิษฐานว่า สัตว์บกใช้ในการบดอาหาร ส่วนสัตว์เลื้อยคลานทะเลอาจใช้เป็นเครื่องช่วยในการทรงตัว
40.	gastropod	หอยกาบเดี่ยว	สัตว์พวกหอย จัดอยู่ในชั้นแกสโทรโพดา ลักษณะเฉพาะคือมีหัวที่ประกอบด้วยตาและหนวดเห็นชัดเจน เปลือกมีลักษณะเป็นฝาเดี่ยวเนื้อปูน ปลายข้างหนึ่งเป็นยอดปิด บางครั้งเปลือกจะมีลักษณะบิดเป็นเกลียว ไม่มีลักษณะสมมาตร และไม่มีผนังแบ่งห้อง มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคแคมเบรียนตอนปลายถึงปัจจุบัน
41.	gas-water contact (GWC)	รอยต่อแก๊สกับน้ำ (ระดับเบิลยูซี)	ผิวสัมผัสระหว่างชั้นแก๊สซึ่งอยู่ด้านบนกับน้ำซึ่งอยู่ด้านล่างในชั้นกักเก็บ 28/56
42.	geanticline; geoanticline	ธรณีโค้งตัว	ลักษณะโค้งตัวของพื้นที่ในบริเวณกว้างมาก เป็นการโค้งตัวที่มีลักษณะคล้ายสังกะสีถูกพับที่ถูกดันให้โค้งขึ้น คือมีลอนขนาดต่าง ๆ กันภายในบริเวณพื้นที่ที่โค้งขึ้นนั้น ลักษณะ

			ธรณีโค้งตัวนี้มักเกิดในบริเวณที่มีหินชั้นสะสมในธรณีแอ่นตัว <i>ดู geosyncline ประกอบ</i>
43.	Geiger counter	เครื่องนับไกเกอร์	มีรูป เครื่องมือสำหรับตรวจวัดรังสีบีตาและแกมมา เป็นหลอดแก้วรูปทรงกระบอก บรรจุด้วยแก๊สที่เป็นส่วนผสมของอาร์กอน ร้อยละ ๙๐ และเอทิลแอลกอฮอล์ร้อยละ ๑๐ ความดันแก๊ส ๒-๑๐ เซนติเมตรปรอท ที่แกนกลางหลอดตามแนวยาวมีลวดทั้งสแตนซิ่งไว้ ทำหน้าที่เป็นขั้วไฟฟ้าบวก และมีกระบอกทองแดงซ้อนอยู่ในหลอดแก้ว ทำหน้าที่เป็นขั้วไฟฟ้าลบ ความต่างศักย์ไฟฟ้าระหว่างขั้วบวกและขั้วลบอยู่ระหว่าง ๘๐๐-๒,๐๐๐ โวลต์ สามารถตรวจวัดหรือนับรังสีได้เนื่องจากการแตกตัวเป็นไอออนของแก๊สเมื่อรังสีผ่านเครื่องมือไป ความต่างศักย์ไฟฟ้าที่สูงระหว่างขั้วบวกและขั้วลบทำให้อิเล็กตรอนมีอัตราเร่งสูงขึ้น เกิดการแตกตัวเป็นไอออนมากขึ้นจากการชนกันของอิเล็กตรอนกับอะตอมและโมเลกุลที่เป็นกลาง จนกระทั่งมีการปล่อยประจุไฟฟ้าออกมาผ่านความต้านทานไฟฟ้าเกิดกระแสไฟฟ้าจำนวนมากขึ้นในช่วงเวลาสั้น ๆ เรียกว่า พัลส์ (pulse) เมื่อขยายขนาดของพัลส์ให้ใหญ่ขึ้นด้วยวงจรอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้สามารถนับรังสีบีตาและแกมมาที่วิ่งผ่านเข้ามาในเครื่องนับไกเกอร์ได้ เครื่องมือนี้ใช้สำรวจหาแหล่งแร่กัมมันตรังสี <i>มีความหมายเหมือนกับ Geiger-Mueller counter</i>
44.	Geiger-Mueller	เครื่องนับไกเกอร์-มูล	<i>ดู Geiger counter</i>

	counter	เลอร์	
45.	gem	อัญมณี	<i>ดูคำอธิบายใน gemstone</i>
46.	gemmology; gemology	อัญมณีวิทยา	ศาสตร์และการศึกษาเรื่องรัตนชาติที่เกี่ยวกับกำเนิดและแหล่งกำเนิด ความหมาย คุณสมบัติ การตรวจวิเคราะห์และวิจัย การจัดลำดับคุณภาพ และการประเมินราคา
47.	gemstone	รัตนชาติ	แร่หรือหินบางชนิด หรืออินทรีย์วัตถุธรรมชาติที่นำมาเจียรระไน ตกแต่ง หรือแกะสลัก เพื่อใช้เป็นเครื่องประดับ มีความงาม ทนทาน และหายาก โดยปรกติแบ่งเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ คือ เพชร (diamond) และ พลอย (coloured stone) ซึ่งหมายถึงอัญมณีทุกชนิดยกเว้นเพชร หากผ่านการตกแต่งหรือเจียรระไนแล้ว เรียกว่า อัญมณี (gem) ในทางการค้าไม่อาจแยกศัพท์ gem และ gemstone ออกจากกันได้ และมักใช้แทนกัน
48.	gena; cheek	แก้ม(ไทรโลไบต์)	<i>ดู cheek; gena</i>
49.	genal angle	มุมแก้ม	มุมที่อยู่ด้านข้างตอนล่างทั้ง ๒ ด้านของส่วนหัวไทรโลไบต์ โดยทั่วไปมุมนี้จะเป็นที่เกิดของหนามแหลมยาวยื่นลงมาด้านล่างไปตามแนวของลำตัว หนามนี้เรียกว่า หนามแก้ม (genal spine) <i>ดู facial suture ประกอบ</i>

			
50.	genal spine	หนามแกม	ดูคำอธิบายใน <i>genal angle</i>
51.	general base level	ระดับอยู่ตัวทั่วไป	ดู <i>ultimate base level</i>
52.	general exploration	การสำรวจทั่วไป	การสำรวจเพื่อแยกแยะแหล่งแร่ที่พบแล้วในเบื้องต้น วิธีการที่ใช้รวมถึงการทำแผนที่ธรณีวิทยา เก็บตัวอย่าง ขุดร่องสำรวจเจาะสำรวจ เพื่อกำหนดค่าเบื้องต้นของปริมาณและชนิดของแร่ ซึ่งอาจรวมถึงการทดสอบทางวิทยาแร่ในห้องปฏิบัติการ และประมาณค่าอย่างจำกัด โดยอาศัยวิธีการตรวจทางอ้อม ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างลักษณะทางธรณีวิทยาที่สำคัญของแหล่งแร่ที่จะเป็นสิ่งที่ชี้บอกถึงความต่อเนื่องของแหล่งแร่ และสามารถประเมินขนาด รูปร่าง โครงสร้าง และความสมบูรณ์ของแร่ในเบื้องต้นได้ ข้อมูลในขั้นนี้เพียงพอที่จะใช้ในการตัดสินใจว่า ควรดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้เบื้องต้นในการลงทุนทำเหมือง หรือสำรวจแหล่งแร่ขั้นละเอียดต่อไปหรือไม่
53.	generic	-สกุล	คำที่เกี่ยวกับสกุล ดู <i>genus ประกอบ</i>

54.	genetic	-พันธุกรรม	คำที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ที่เกิดจากการมีต้นกำเนิดร่วมกัน หรือลักษณะรูปร่างที่มีความเกี่ยวข้องกันทางพันธุกรรม
55.	genetic pan	ชั้นดานตามธรรมชาติ	ชั้นดานที่เกิดตามธรรมชาติซึ่งทำให้สภาพน้ำซึมผ่านได้ของดินต่ำหรือซ้าลง มีอนุภาคขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก และชั้นดินนี้มีสมบัติทางกายภาพและเคมีแตกต่างจากชั้นดินข้างบนและข้างล่างอย่างชัดเจน เช่น ชั้นดานดินเหนียว ชั้นดานเปราะ
56.	genetics	พันธุศาสตร์	วิชาที่ศึกษาถึงพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตซึ่งเกี่ยวกับส่วนสำคัญและกระบวนการถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ จากชั่วรุ่นหนึ่งไปสู่อีกชั่วรุ่นหนึ่ง
57.	genomorph	๑. รูปพันธุกรรม	สมาชิกในสกุลหนึ่งซึ่งมีแนววิวัฒนาการขึ้นพื้นฐานบางอย่างแตกต่างกันไปจากลักษณะรูปร่างดั้งเดิมตามระยะเวลาที่ผ่านไป
58.	genomorph	๒. ชนิดรูปเดียวกัน	๒.๑ กลุ่มของชนิดที่มีลักษณะภายนอกเหมือนกันแต่ไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ๒.๒ สกุลรูปเดียวกัน ดู <i>form genus; form-genus</i> ข้อ ๒.๒ ประกอบ
59.	genotype	จีโนไทป์, แบบฉบับพันธุกรรม	๑. ดู <i>type species</i> ๒. ในทางพันธุศาสตร์ หมายถึงโครงสร้างทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตหรือชนิด (species) หนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากลักษณะที่มองเห็นภายนอก ดู <i>biotype</i> ประกอบ
60.	genus	สกุล	ชั้นหรือลำดับหนึ่งของการจัดจำแนกชนิดของพืชและสัตว์

			อยู่ระหว่างวงศ์ (family) และชนิด (species) ชื่อสกุลเป็นทวินาม เขียนขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ ตามหลังด้วยชื่อชนิดซึ่งขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์เล็ก ดู <i>subgenus</i> และ <i>taxonomy</i> ประกอบ
61.	geoanticline; geanticline	ธรณีโค้งตัว	ดู <i>geanticline</i> ; <i>geoanticline</i>
62.	geoarchaeology	โบราณคดีธรณี	สาขาวิชาทางโบราณคดีที่สัมพันธ์กับประเด็นและวิธีการทางธรณีศาสตร์
63.	geobiology	ธรณีชีววิทยา	วิทยาศาสตร์ที่รวมธรณีวิทยากับชีววิทยาเข้าด้วยกัน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชีวภาค และธรณีภาค หรือบรรยากาศ ซึ่งต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น บรรพชีวินวิทยา จุลชีววิทยา วิทยาแร่ ชีวเคมี ตะกอนวิทยา พันธุศาสตร์ ธรณีเคมี วิทยาศาสตร์กายภาพ และวิชาเกี่ยวกับชั้นบรรยากาศ
64.	geobotanical prospecting	การสำรวจธรณี พฤกษศาสตร์	การสำรวจแหล่งแร่และทรัพยากรธรณีโดยการสังเกตพันธุ์พืชชนิดจำเพาะหรือพันธุ์พืชชี้นำ (indicator species) ที่สามารถเติบโตได้เฉพาะในพื้นที่ที่มีปริมาณของโลหะชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดสูงผิดปกติ พันธุ์พืชชนิดที่มีลักษณะผิดปกติ หรือชนิดที่มีสีโดดเด่น ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงส่วนประกอบของดินและความลึก ตลอดจนศิลาวิทยาของหิน ฐาน ดู <i>biogeochemical prospecting</i> ประกอบ
65.	geochemical	วัฏจักรธรณีเคมี	ลำดับเหตุการณ์ที่มีการเคลื่อนย้ายถ่ายเทหรือแลกเปลี่ยนธาตุต่าง ๆ ในระหว่างการเกิดวัฏจักรหิน โดยเริ่มจากแมก

	cycle		มาเปลี่ยนไปเป็นหินอัคนี จากหินอัคนีผุพังเป็นตะกอน จากตะกอนเปลี่ยนเป็นหินตะกอน และหินตะกอนแปรสภาพเป็นหินแปรตามลำดับ จากนั้นเปลี่ยนไปเป็นหินมิกมาไทต์ และจากหินมิกมาไทต์เปลี่ยนกลับไปเป็นแมกมา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้น นอกจากนี้ยังมีวัฏจักรย่อย ได้แก่ ตะกอนเปลี่ยนเป็นหินตะกอน และจากหินตะกอนผุพังกลับไปเป็นตะกอนอีก ดู <i>rock cycle</i> ประกอบ
66.	geochemical exploration; geochemical prospecting	การสำรวจทางธรณีเคมี	การค้นหาแหล่งแร่ชนิดต่าง ๆ และแหล่งปิโตรเลียมที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ โดยการพิจารณาจากค่าผิดปกติของธาตุ และไฮโดรคาร์บอนในวัสดุต่าง ๆ บนผิวดิน โดยวิธีการทางธรณีเคมีและอื่น ๆ ที่เหมาะสม
67.	geochemical facies	ชุดลักษณะธรณีเคมี	ลักษณะสภาพทางธรณีวิทยาพื้นผิวบริเวณต่าง ๆ ที่สามารถจำแนกหรือแบ่งแยกได้โดยใช้พื้นฐานทางด้านส่วนประกอบของธาตุส่วนน้อย ด้านกัมมันตรังสี หรือด้านสมบัติทางธรณีเคมีอื่น ๆ
68.	geochemical fossil	ซากดึกดำบรรพ์ธรณีเคมี	ดู <i>biological marker; biomarker</i>
69.	geochemical prospecting; geochemical exploration	การสำรวจทางธรณีเคมี	ดู <i>geochemical exploration; geochemical prospecting</i>
70.	geochemical prospection	เป้าสำรวจธรณีเคมี	บริเวณพื้นที่เป้าหมายเพื่อการค้นหาตำแหน่งของแหล่งกักเก็บปิโตรเลียมโดยการวิเคราะห์ไฮโดรคาร์บอนในตัวอย่างดินหรือตะกอน หรือโดยวิธีการทางธรณีเคมีอื่นๆ

			เพื่อค้นหาแหล่งแร่
71.	geochemistry*	ธรณีเคมี	วิชาประยุกต์ที่ใช้ความรู้ทางเคมีเข้าประกอบกับธรณีวิทยา เพื่อยังประโยชน์แก่มนุษย์ เป็นต้นว่า การค้นหาแหล่งแร่
72.	geochromatography	จีโอโครมาโทกราฟี	กระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างการเคลื่อนย้ายปิโตรเลียมในชั้นหินโดยแร่ดินและสารอินทรีย์จะเป็นตัวขัดขวางองค์ประกอบบางชนิดของปิโตรเลียม ซึ่งเป็นผลให้ปิโตรเลียมมีไฮโดรคาร์บอนอิ่มตัวมากขึ้น
73.	geochron	ธรณีกาล	ช่วงของเวลาทางธรณีวิทยาซึ่งสอดคล้องกับหน่วยลำดับชั้นหินตามลักษณะหินหน่วยหนึ่ง ๆ
74.	geochronologic interval	ช่วงธรณีกาล	ช่วงเวลาระหว่างการเกิดเหตุการณ์ทางธรณีวิทยา ๒ ครั้ง
75.	geochronologic unit; geologic-time unit; time unit	หน่วยธรณีกาล	<i>ดู geologic-time unit; geochronologic unit; time unit</i>
76.	geochronology	ธรณีกาลวิทยา	วิชาว่าด้วยการหาอายุและพิจารณากำหนดลำดับกาลของเหตุการณ์ทางธรณีวิทยาในประวัติโลก
77.	geochronometry	การวัดอายุทางธรณีกาล	การหาอายุทางธรณีวิทยาโดยใช้เครื่องมือ เช่น การวัดหาอายุทางกัมมันตรังสี อายุที่ได้จะเป็นอายุสัมบูรณ์ <i>ดู radiometric dating ประกอบ</i>
78.	geocosmology	ธรณีเอกภพวิทยา	วิชาวิทยาศาสตร์ที่ว่าด้วยการกำเนิดและประวัติโลก รวมทั้งสมบัติของดาวเคราะห์ เช่น รูปร่างมวล ความหนาแน่น สนามแม่เหล็ก การหมุน ตำแหน่งขั้วดาวเคราะห์ อิทธิพลของ

			ระบบสุริยะ กาแล็กซี และเอกภพ ต่อกระบวนการพัฒนาโลก และผลการกระทบระหว่างวัสดุของโลกและเอกภพ
79.	geode	จีโอด	<p>ก้อนทรงมนหรือมวลสารพอกที่ภายในกลวงหรือเป็นโพรง อาจพบขนาดโตกว่า ๓๐ เซนติเมตร มีลักษณะสำคัญคือ ผนังโพรงเคลือบหรือมีวงลายชั้นของแคลไซต์หรือควอตซ์ ส่วนมากมักอยู่ในรูปของซิลิกาจตุรณผลึกซึ่งอาจเป็นชั้นของคาลซิโดไนท์หรืออะเกตก็ได้ บางก้อนอาจมีผลึกที่มียอดพุ่งสู่ภายในซึ่งมักเป็นผลึกของควอตซ์หรือแคลไซต์ แร่อื่นที่อาจพบในจีโอดได้แก่ โลมอไนต์ โคเลมาไนต์ เซเลสไทต์ และแบไรต์ จีโอดพบในหินปูนบางชนิดและหินภูเขาไฟ อาจพบในหินดินดานบ้าง ในประเทศไทยพบมากในหินภูเขาไฟ ตำบลลำনারายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี</p> <p>จีโอดต่างจากวัก (vug) ซึ่งเป็นช่องว่างจากการละลายหรือที่มีอยู่แต่เดิมในสายแร่หรือหิน และอาจมีผลึกบรรจุอยู่ด้วย และต่างจากดรูสตรงที่จีโอดหลุดร่วงแยกจากหินที่เกิดอยู่ได้ และมีผลึกแร่ต่างชนิดกับของหินที่ล้อมรอบ <i>ดู druse และ vug ประกอบ</i></p>
80.	geodesy	จีโอดเดซี	<p>๑. การคำนวณทางคณิตศาสตร์เพื่อศึกษารูปทรง สนาม ความโน้มถ่วง และสนามแม่เหล็กของโลก โดยหาตำแหน่งของจุดใด ๆ บนพื้นโลกเปรียบเทียบกับระบบที่ใช้อ้างอิง</p> <p>๒. การสำรวจเพื่อหาคำตอบทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับรูปร่างและมิติของโลก</p>

81.	geodetic survey	๑. การสำรวจทางภูมิมาตรศาสตร์	การสำรวจวัดเนื้อที่ของพื้นที่ขนาดใหญ่ โดยใช้กระบวนการสำรวจทางภูมิมาตรศาสตร์เพื่อหาตำแหน่งที่ถูกต้องแน่นอนของจุดหลักที่จะใช้เป็นจุดควบคุมตำแหน่งสำหรับการสำรวจวัดโครงข่ายอื่น ๆ ต่อไป
82.	geodetic survey	๒. หน่วยงานสำรวจทางภูมิมาตรศาสตร์	องค์กรที่มีหน้าที่ในการสำรวจทางภูมิมาตรศาสตร์
83.	geodetic surveying	งานสำรวจทางภูมิมาตรศาสตร์	การปฏิบัติงานสำรวจเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับขนาดและรูปทรงสัณฐานของโลก และการแก้ค่าเกี่ยวกับความโค้งของผิวโลก ใช้ปฏิบัติในบริเวณที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่และมีระยะทางยาวมาก
84.	geographic north	ทิศเหนือภูมิศาสตร์	<i>ดู true north</i>
85.	geohazard; geologic hazard	ภัยพิบัติธรณี, ธรณีพิบัติภัย	สภาพหรือปรากฏการณ์ทางธรณีวิทยาที่นำความเสียหายหรือแสดงถึงความเสี่ยง หรือมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งอาจเกิดตามธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว และภูเขาไฟระเบิด หรือเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น แผ่นดินทรุด และการรुक้ำของน้ำเค็มจากการสูบน้ำบาดาล
86.	geohydrology	ธรณีอุทกวิทยา	อุทกวิทยาแขนงหนึ่งซึ่งเกี่ยวกับน้ำในระดับที่อยู่ใต้พื้นดิน
87.	geoid	จีโออยด์	๑. รูปทรงสมมุติแบบหนึ่งของโลก ผิวพื้นของรูปทรงนี้ได้จากการสมมุติให้เปลือกโลกมีระดับเท่ากับระดับทะเลปานกลางขณะทรงตัวอยู่นิ่ง และให้เส้นจีโออยด์ลอดใต้พื้นทวีปไปเชื่อมต่อกันทั่วทั้งโลก ลักษณะผิวพื้นของจีโออยด์จะเป็นแบบลูกคลื่น เนื่องจากแรงดึงดูดของโลกในระหว่างบริเวณที่เป็น

			<p>ทวีปกับบริเวณที่เป็นมหาสมุทรไม่เท่ากัน ผิวพื้นของรูปทรงส่วนที่เป็นทวีปจึงสูงกว่าผิวพื้นของรูปทรงส่วนที่เป็นมหาสมุทร <i>ดู spheroid ประกอบ</i></p> <p>๒. พื้นผิวโลกสมมุติที่ใช้เป็นระดับอ้างอิงสำหรับการสำรวจวัดค่าความโน้มถ่วง จุดทุกจุดบนพื้นผิวนี้มีค่าความต่างศักย์ของความโน้มถ่วงเท่ากันหมด และมีค่าใกล้เคียงกับความต่างศักย์ที่วัด ณ ระดับน้ำทะเลปานกลาง</p>
88.	geoisotherm; geotherm; isogeotherm	เส้นอุณหภูมิภายในโลกเท่า	<i>ดู isogeotherm; geoisotherm; geotherm</i>
89.	geologic age	อายุทางธรณีวิทยา	<p>๑. ช่วงระยะเวลาที่ซากดึกดำบรรพ์หรือเหตุการณ์หรือลักษณะทางธรณีวิทยาได้ปรากฏหรือเกิดขึ้น ซึ่งใช้ในการจัดทำมาตราธรณีกาล (geologic time scale) แสดงได้ทั้งอายุสัมบูรณ์ คือระบุได้เป็นปี และอายุเปรียบเทียบ</p> <p>๒. ช่วงระยะเวลาที่ยาวนานมากในประวัติทางธรณีวิทยา (geologic history) ซึ่งแตกต่างจากช่วงระยะเวลาในปัจจุบันหรือในประวัติศาสตร์ <i>ดู geologic history ประกอบ</i></p>
90.	geologic column; stratigraphic column	ภาพตั้งลำดับชั้นหิน	๑. แผนภาพซึ่งส่วนใหญ่ประกอบกันขึ้นเป็นรูปแนวตั้งแสดงถึงลำดับของหน่วยลำดับชั้นหินและชั้นตะกอนของพื้นที่ใด ๆ ซึ่งอาจเจาะจงเฉพาะที่หรือคลุมภาคพื้น เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของลำดับหน่วยชั้นหินและชั้นตะกอนกับหน่วย

			<p>ย่อยของธรณีกาล <i>ดู columnar section ประกอบ</i></p> <p>๒. ลำดับชั้นหินและชั้นตะกอนที่แสดงในรูปของแผนภาพ <i>ดู geologic section ประกอบ</i></p>
91.	geologic high	บริเวณธรณีสสูง	โครงสร้างธรณีวิทยาที่สูงกว่าบริเวณรอบ ๆ มักใช้เรียกในแหล่งน้ำมัน
92.	geologic history	ประวัติทางธรณีวิทยา	เรื่องราวความเป็นมาของโลกและสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่บนโลก ตลอดช่วงเวลาธรณีกาล รวมทั้งสภาวะทางเคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา ซึ่งได้เกิดขึ้นบนโลกหรือในโลก กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดเป็นสภาวะดังกล่าว และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับส่วนใดส่วนหนึ่งของโลกนับตั้งแต่กำเนิดโลกจนถึงปัจจุบัน <i>มีความหมายเหมือนกับ earth history ดู geologic time ประกอบ</i>
93.	geologic section	ภาคตัดธรณี	<p>๑. ลำดับชั้นของหน่วยหินใด ๆ ที่พบในพื้นที่ที่กำหนด ไม่ว่าจะ เป็นบนพื้นผิวหรือใต้ผิวดิน เช่น จากหลุมเจาะหรืออุโมงค์ เหมือนแนวตั้ง หรือเป็นภาพแท่งลำดับชั้นหินเฉพาะที่ <i>มีความหมายเหมือนกับ stratigraphic section</i></p> <p>๒. ทางธรณีวิทยาหมายถึง ภาคตัด (section)</p>
94.	geologic thermometer; geothermometer	มาตรความร้อนใต้พิภพ	<i>ดู geothermometer; geologic thermometer</i>
95.	geologic time	ธรณีกาล	ช่วงเวลาตั้งแต่การสิ้นสุดของกระบวนการก่อเกิดโลกจนถึง

			จุดเริ่มต้นของประวัติศาสตร์ ซึ่งมนุษย์ได้บันทึกไว้เป็นครั้งแรก ธรณีกาลเป็นช่วงเวลาหนึ่งที่ยาวนานมากในประวัติทางธรณีวิทยา ซึ่งสามารถศึกษาได้จากข้อมูลในลำดับชั้นหิน และไม่อาจหาขอบเขตที่แน่นอนได้
96.	geologic time scale	มาตรารธรณีกาล	การลำดับอายุทางธรณีวิทยา โดยเริ่มตั้งแต่โลกมีกำเนิด ประมาณได้กว่า ๔,๖๐๐ ล้านปีมาแล้ว ระหว่างนั้นมีการเปลี่ยนแปลงใหญ่และย่อยทั้งในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของโลกและชีวประวัติ เพื่อความสะดวก นักวิทยาศาสตร์จึงได้แบ่งธรณีกาลออกเป็นบรมยุค (eon) มหายุค (era) ยุค (period) สมัย (epoch) ช่วงอายุ (age) และรุ่น (chron) ตามลำดับ 42/55
97.	geological correlation	การเทียบสัมพันธ์ทางธรณีวิทยา	การแสดงให้เห็นว่าสภาพทางธรณีวิทยา ๒ บริเวณหรือมากกว่าในพื้นที่ต่างกันมีลักษณะสอดคล้องกัน การเทียบสัมพันธ์มีหลายชนิดตามลักษณะที่เน้น เช่น การเทียบสัมพันธ์ชั้นหินตามลักษณะหิน (lithologic correlation) คือ การแสดงให้เห็นว่าชั้นหินที่นำมาเทียบกัน นั้น มีลักษณะภาพของหินและตำแหน่งในลำดับชั้นหินสอดคล้องกัน การเทียบสัมพันธ์ชั้นซากดึกดำบรรพ์ (correlation of two fossil beds) คือ การแสดงให้เห็นว่าชั้นซากดึกดำบรรพ์ทั้งสองมีซากดึกดำบรรพ์และตำแหน่งในลำดับชั้นหินสอดคล้องกัน

			การเทียบสัมพันธ์กาลเวลา (chronocorrelation) คือ การแสดงให้เห็นว่าชั้นหินที่นำมาเทียบกันนั้นมีอายุและตำแหน่งในลำดับชั้นหินสอดคล้องกัน
98.	geological sample; sample	ตัวอย่างทาง ธรณีวิทยา	หน่วยตัวแทนของหมวดหิน ของเหลว สิ้นแร่ ซากดึกดำบรรพ์ หรือวัสดุ สำหรับการจัดแสดงหรือการวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการเท่านั้น
99.	geologic-time unit; geochronologic unit; time unit	หน่วยธรณีกาล	หน่วยที่ใช้ในการจัดลำดับเวลาต่อเนื่องในประวัติทางธรณีวิทยาให้สอดคล้องกับหน่วยลำดับชั้นหินตามอายุกาล (chronostratigraphic unit) หน่วยธรณีกาลแต่ละหน่วยแบ่งแยกกันตามเหตุการณ์ซึ่งมีการจัดลำดับจากหน่วยใหญ่เป็นหน่วยย่อยลงไปเรื่อย ๆ คือ บรมยุค (eon) มหายุค (era) ยุค (period) สมัย (epoch) และช่วงอายุ (age) <i>ดู time-stratigraphic unit ประกอบ</i>
100.	geology	ธรณีวิทยา	วิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับประวัติของโลก สสารที่เป็นองค์ประกอบของโลก และสิ่งมีชีวิตบนพื้นโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ปรากฏร่องรอยอยู่ในหินต่าง ๆ ธรณีวิทยามี ๓ สาขาหลักที่เด่นชัดคือ ๑. ธรณีวิทยาโครงสร้างหรือธรณีแปรสัณฐาน ซึ่งศึกษาถึงรูปร่าง การจัดตัว และโครงสร้างทางธรณีวิทยาของหินต่าง ๆ ภายในโลก ๒. ธรณีวิทยาพลวัต ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางธรณีวิทยา ๓. ธรณีประวัติ ศึกษาเกี่ยวกับการลำดับเหตุการณ์ทาง

			<p>ธรณีวิทยาตามประวัติเหตุการณ์ของโลกมีสาขาย่อยอื่น ๆ คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เศรษฐธรณีวิทยา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประยุกต์วิทยาศาสตร์ในทางความสัมพันธ์และการประกอบการทางอุตสาหกรรม - กฎหมายทางธรณีวิทยา การประยุกต์ การดำเนินการทางกฎหมายของข้อเท็จจริงและหลักทางธรณีวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิทยาแร่ เศรษฐธรณีวิทยา และธรณีวิทยาเหมืองแร่ - ธรณีวิทยาเหมืองแร่ ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของเศรษฐธรณีวิทยา เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ข้อเท็จจริงทางธรณีวิทยาและหลักทางด้านเหมืองแร่ - ธรณีวิทยาลำดับชั้นหิน ศึกษาการลำดับชั้นของหินที่เกิดจากการสะสมตัวระหว่างกาลเวลาทางธรณีวิทยา <i>ดู earth science, historical geology และ physical geology ประกอบ</i>
101.	geomagnetic field; earth's magnetic field	สนามแม่เหล็กโลก	<i>ดู earth's magnetic field; geomagnetic field</i>
102.	geomagnetic reversal; reversal	การกลับขั้ว	<i>ดู reversal; geomagnetic reversal</i>
103.	geomagnetism; earth magnetism;	สภาพแม่เหล็กโลก	ปรากฏการณ์แม่เหล็กที่เกิดขึ้นเนื่องจากโลกและบรรยากาศของโลก รวมถึงการศึกษาปรากฏการณ์เหล่านี้ด้วย

	terrestrial magnetism		
104.	geomicrobiology	ธรณีจุลชีววิทยา	วิทยาศาสตร์ซึ่งรวมธรณีวิทยากับจุลชีววิทยาเข้าด้วยกัน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจุลชีพกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นอนินทรีย์ เช่น หินชั้น น้ำบาดาล น้ำมัน
105.	geomorphology; physiomorphology	ธรณีสัณฐานวิทยา	วิชาที่ว่าด้วยการศึกษาพื้นผิวของโลก ซึ่งประมวลทั้งรูปร่าง ธรรมชาติ กระบวนการกำเนิด การปรับตัวของพื้นผิวโลก ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงที่พบเห็นในปัจจุบัน
106.	geophone	จีโอโฟน	เครื่องมือชนิดหนึ่งใช้รับคลื่นความไหวสะเทือนบนพื้นดิน ดู <i>hydrophone</i> ประกอบ
107.	geophysical exploration; geophysical prospecting	การสำรวจทางธรณีฟิสิกส์	การวัดสมบัติทางฟิสิกส์ของหินใต้พื้นดินและแปลความหมายออกมาเป็นลักษณะธรณีวิทยา มีเป้าหมายทางเศรษฐกิจเพื่อค้นหาแหล่งเชื้อเพลิง แหล่งน้ำ หรือแหล่งแร่ โดยการวัดเวลา การเดินทางของคลื่นไหวสะเทือน วัดความต่างศักย์ไฟฟ้า ความเข้มสนามแม่เหล็ก ความโน้มถ่วง อุณหภูมิ และอื่น ๆ มี <i>ความหมายเหมือนกับ applied geophysics</i> 21/56
108.	geophysical survey	การสำรวจวัดทางธรณีฟิสิกส์	การสำรวจด้วยวิธีการทางธรณีฟิสิกส์ ซึ่งสำรวจวัดสมบัติทางฟิสิกส์ของหินใต้พื้นดิน ได้แก่ อำนาจแม่เหล็ก ความโน้มถ่วง สภาพต้านทานไฟฟ้า สภาพนำไฟฟ้า ความเร็วคลื่นไหวสะเทือน และความเข้มของกัมมันตรังสี เป็นต้น 21/56

109.	geophysics*	ธรณีฟิสิกส์	การศึกษาโลกโดยใช้วิธีการทางฟิสิกส์ โดยทั่วไปพื้นฐานการศึกษาธรณีฟิสิกส์รวมถึงการศึกษาสมบัติและกระบวนการทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับภาคพื้นดิน อุทกภาค บรรยากาศ ความสัมพันธ์ระหว่างโลกกับดวงอาทิตย์ ธรณีฟิสิกส์นี้ยังมีวิชาเฉพาะอีกหลายแขนง เช่น วิทยาแผ่นดินไหว (seismology) ธรณีฟิสิกส์แปรสัณฐาน (tectonophysics) ธรณีฟิสิกส์เชิงวิศวกรรม (engineering geophysics) คำนี้บางที่ใช้หมายรวมถึงการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ศึกษาดวงจันทร์และดาวเคราะห์ด้วย
110.	geopolymer	พอลิเมอร์ธรณี	พอลิเมอร์ที่เกิดขึ้นโดยกระบวนการทางธรณีวิทยา ซึ่งเป็นผลจากการรวมตัวกันทางเคมีของโมเลกุลขนาดเล็กและพอลิเมอร์ชีวภาพ (biopolymer) ที่สลายตัว พอลิเมอร์ธรณีประกอบด้วยกรดฟุลวิก (fulvic acid) กรดฮิวมิก (humic acid) และ เค อโรเจน
111.	geoscience	ธรณีศาสตร์	วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับธรณีวิทยาและวิทยาศาสตร์โลก <i>ดู earth science และ geology ประกอบ</i>
112.	geostatic pressure	ความดันธรณีสถิต	ความดันในแนวตั้ง ณ จุดใด ๆ ในเปลือกโลก ซึ่งเกิดจากน้ำหนักกดทับของชั้นหินที่อยู่ด้านบน <i>ดู lithostatic pressure ประกอบ</i>
113.	geosyncline	ธรณีแอ่นตัว	ภูมิภาคของโลกส่วนที่แอ่นตัวลงลึกจนเกิดเป็นที่รองรับน้ำและสะสมสิ่งทับถมจำนวนมากมายจากผิวโลกได้ การสะสมในบริเวณนี้ดำเนินไปตามช่วงเวลาทางธรณีที่ยาวนานมากพร้อม ๆ กับพื้นดินที่รองรับสิ่งทับถมทรุดต่ำลงทีละน้อย ๆ

			ด้วย จึงทำให้ชั้นหินที่สะสมในบริเวณนี้หนามาก นอกจากนี้ยังมีหินภูเขาไฟสะสมปะปนด้วยเสมอ หินชั้นในธรณีแอ่นตัวหลายแห่งต่อมาได้โค้งตัวเกิดเป็นภูเขาในลักษณะที่มีลอนหลายขนาดอยู่ในธรณีโค้งตัว (geanticline) ซึ่งเป็นโค้งใหญ่ภูเขาที่เกิดในลักษณะนี้ ได้แก่ เทือกเขาแอปพาเลเชียน (Appalachian Mountain) ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันออกของอเมริกาเหนือ
114.	geotechnical engineering	วิศวกรรมธรณีเทคนิค	<i>ดู geotechnics; geotechnique</i> 31/56
115.	geotechnics; geotechnique	เทคนิคธรณี	การประยุกต์วิธีการทางวิทยาศาสตร์และหลักการทางวิศวกรรมมาใช้ในการหาข้อมูล แปลความ และการใช้ความรู้ทางวัสดุในเปลือกโลกเพื่อแก้ปัญหาทางวิศวกรรม ซึ่งการใช้ประโยชน์เหล่านี้ครอบคลุมไปถึงวิชากลศาสตร์ดิน กลศาสตร์ดิน ธรณีวิทยา ธรณีฟิสิกส์ อุทกธรณีวิทยา และวิทยาศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง <i>มีความหมายเหมือนกับ geotechnical engineering</i> 31/56
116.	geotechnology	เทคโนโลยีธรณี	การศึกษาด้านวิศวกรรมและธรณีวิทยาประยุกต์ เพื่อเรียนรู้พฤติกรรมการตอบสนองของมวลวัสดุทางธรณีที่มีต่อแรงภายนอก เช่น แรงโน้มถ่วง แรงจากกระบวนการแปรสัณฐาน และแรงจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งการศึกษานี้จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับงานด้านวิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเหมืองแร่ และธรณีวิศวกรรม 31/56
117.	geotectonics	ธรณีแปรสัณฐาน	การแปรสัณฐานที่มีขนาดกว้างใหญ่หรือขนาดไพศาล

			30,31/56
118.	geotherm; geoisotherm; isogeotherm	เส้นอุณหภูมิภายใน โลกเท่า	<i>ดู isogeotherm; geoisotherm; geotherm</i>
119.	geothermal energy	พลังงานความร้อนใต้ พิภพ	พลังงานที่ได้จากความร้อนภายในโลก
120.	geothermal gradient	ลาดความร้อนใต้พิภพ	อัตราการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิตามความลึก มีหน่วยเป็นองศา เซลเซียสต่อเมตรหรือกิโลเมตร ซึ่งมีค่าแตกต่างกันไปในแต่ ละพื้นที่ของโลก ขึ้นอยู่กับอัตราการไหลเวียนความร้อน ภายในโลก และสภาพการนำความร้อนของหินชนิดต่าง ๆ โดยทั่วไปค่าเฉลี่ยของลาดความร้อนหรือลาดอุณหภูมิมีค่า ๒๕-๓๐ องศาเซลเซียสต่อความลึก ๑ กิโลเมตรที่เพิ่มขึ้นหรือ ลดลง มีความหมายเหมือนกับ <i>thermal gradient</i> และ <i>temperature gradient</i>
121.	geothermal heat flow	การไหลถ่ายความร้อน ใต้พิภพ	ปริมาณพลังงานความร้อนเป็นแคลอรีที่ไหลออกมาจาก ภายในโลกต่อพื้นที่หนึ่งตารางเซนติเมตรในเวลา ๑ วินาที โดยทั่วไปมีค่าเฉลี่ยประมาณ ๑.๕ ± ๐.๑๕ ไมโครแคลอรีต่อ พื้นที่ ๑ ตารางเซนติเมตรต่อวินาที หรือเท่ากับ ๑.๕ หน่วย การไหลถ่ายของความร้อน (heat-flow unit) การไหลของ ความร้อนสำหรับหินอัคนีมีสหสัมพันธ์แบบเส้นตรงระหว่าง ความร้อนที่เกิดในหินอัคนีกับการไหลของความร้อนที่ผิว โลก ความร้อนในหินอัคนีเกิดมาจากแร่ยูเรเนียม

			โพแทสเซียม และทอเรียม มีความหมายเหมือนกับ <i>heat flow</i>
122.	geothermometer; geologic thermometer	มาตรความร้อนใต้ พิภพ	๑. เทอร์โมมิเตอร์แบบหนึ่งที่ใช้วัดอุณหภูมิในหลุมเจาะหรือ ในตะกอนใต้ทะเลลึก ๒. แร่หรือหินที่บ่งบอกถึงช่วงอุณหภูมิเมื่อตอนเกิด
123.	geothermometry	การวัดความร้อนใต้ พิภพ	๑. การศึกษาเกี่ยวกับความร้อนของโลก ซึ่งรวมถึงผลกระทบ ต่าง ๆ ที่เกิดจากกระบวนการทางฟิสิกส์และเคมี ๒. การวัดอุณหภูมิ ณ จุดสมดุลทางเคมีของหิน แร่ หรือสาร หลอมเหลว
124.	geyser	ไกเซอร์, กีย์เซอร์	พุ่น้ำร้อนที่มีกำลังอัดดันของน้ำแรงมากจนทำให้พุ่งสูงเป็น พิก ๆ บางแห่งพุ่งขึ้นสูงกว่า ๕๐ เมตร ก็มี ตัวอย่างของพุ่น้ำ ร้อนที่มีชื่อมากได้แก่ พุ่น้ำร้อนในวนอุทยานเยลโลว์สโตน ในสหรัฐอเมริกา และพุ่น้ำร้อนในประเทศไอซ์แลนด์
125.	geyser pipe	กีย์เซอร์ไพบี	ท่อแคบ ๆ หรือบ่อแคบ ๆ ของพุ่น้ำร้อนที่ขยายต่อจากสระพุ่น้ำ ร้อนลงไปข้างล่าง มีความหมายเหมือนกับ <i>pipe</i> ๒ 29,30/56
126.	geyserite	ไกเซอร์ไรต์, กีย์เซอร์ ไรต์	ดู <i>siliceous sinter</i>
127.	GGG	จีจีจี	วัสดุสังเคราะห์ชนิดหนึ่งของกลุ่มแร่การ์เนต มีสูตรเคมี $Gd_3Ga_5O_{10}$ ผลึกอยู่ในระบบหรือสามแกนเท่า มักเป็นเส้น ใย หรือเนื้อสมานแน่น เป็นเม็ด ส่วนใหญ่ไม่มีสี หรืออาจมีสี อื่น ๆ บ้าง วาวแบบแก้วถึงแบบเพชร ความแข็ง ๖.๕-๗.๕

			ความถ่วงจำเพาะ ๗.๐๕ เดิมใช้เป็นเพชรเทียมในอุตสาหกรรมอัญมณี ปัจจุบันนิยมใช้ควิบิกเซอร์โคเนียมากกว่าจีจีจี คำว่า GGG ย่อมาจาก gadolinium gallium garnet <i>ดู diamond stimulant; diamond substitute ประกอบ</i>
128.	giantism; gigantism	สภาพร่างกายยักษ์	<i>ดู gigantism; giantism</i>
129.	Gibbs' phase rule	กฎเฟสของกิบส์	กฎหนึ่งในวิชาเคมีกายภาพซึ่งกล่าวว่า ในระบบสมดุลใด ๆ จำนวนระดับชั้นความเสรี [F] จะเท่ากับผลต่างระหว่างจำนวนส่วนประกอบ [C] กับจำนวนเฟส [P] บวกด้วยสอง ซึ่งเขียนสัญลักษณ์ได้ดังนี้ $F = [C - P] + 2$ เช่น ในระบบที่มีน้ำแข็ง น้ำ และไอน้ำ ซึ่งมีส่วนประกอบชนิดเดียวเป็นน้ำ และมีสามเฟส (ของแข็ง ของเหลว และแก๊ส) เมื่อนำจำนวนส่วนประกอบและจำนวนเฟสไปแทนค่าในสูตรจะได้ศูนย์ ดังนั้นระบบนี้มีระดับชั้นความเสรีเป็นศูนย์ กฎนี้ใช้ในการคาดการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างเฟสเมื่อระบบอยู่ในสภาวะสมดุลตามเงื่อนไขทางฟิสิกส์ ได้แก่ อุณหภูมิ และความดัน กฎนี้ทำให้สามารถสร้างแผนภาพเฟสเพื่อใช้ในการแปลความหมายลักษณะกระบวนการตกผลึกของหินหลอมเหลวได้ <i>มีความหมายเหมือนกับ phase rule</i>
130.	gigantism; giantism	สภาพร่างกายยักษ์	รูปร่างของสิ่งมีชีวิตซึ่งมีขนาดใหญ่โตเด่นกว่าขนาดปกติทั่วไปของสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกัน เกิดจากการเจริญเติบโตที่เกินขนาด

131.	gilsonite	กิลโซไนต์	ดู <i>uintahite</i>
132.	girdle	๑. ส่วนโอบ	ส่วนที่เชื่อมกันของฝาทั้งสองของโครงร่างไดอะตอม ดู <i>frustule ประกอบ</i>
133.	girdle	๒. กระดูกโอบ	โครงกระดูกของสัตว์มีกระดูกสันหลังที่เชื่อมต่อระหว่างขาหน้าหรือขาหลังกับโครงกระดูกแกนของลำตัว เช่น กระดูกไหล่ กระดูกสะโพก
134.	girdle	๓. ส่วนขอบ	บริเวณพื้นที่เล็ก ๆ ที่เป็นรอยต่อระหว่างส่วนหน้า (crown) และส่วนฐาน (pavilion) ของรัตนชาติที่เจียระไนแบบหน้าเหลี่ยมหรือแบบแฟนซี ดูรูปประกอบ รูป เจียระไนแบบหน้าเหลี่ยม
135.	girdle of fire; ring of fire	วงแหวนไฟ	ดู <i>circum-Pacific belt</i>
136.	gitology	กำเนิดสินแร่วิทยา	การศึกษากำเนิดของแหล่งสินแร่ในความหมายด้านกว้าง รวมถึงเคมีอุณหพลวัต ศิลาวิทยา และด้านเศรษฐศาสตร์ เป็นคำที่นิยมใช้กันมากในยุโรป
137.	gizzard stone; gastrolith; stomach stone	กรวดในกระเพาะ	ดู <i>gastrolith; gizzard stone; stomach stone</i>
138.	glabella	แกนหัว	แกนของส่วนหัวไตรโลไบต์ มีลักษณะยกสูงกว่าส่วนด้านข้างทั้ง ๒ ด้าน แกนหัวเป็นส่วนที่บอกตำแหน่งส่วนหน้าของพู่แกน (axial lobe) ดูรูปที่ <i>facial suture</i>

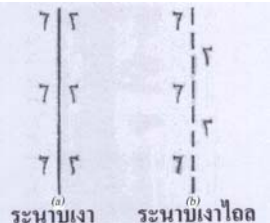
139.	glacial boulder	ก้อนหินมนใหญ่ธารน้ำแข็ง	ก้อนหินมนใหญ่หรือเศษหินขนาดใหญ่ ซึ่งธารน้ำแข็งได้นำพามาเป็นระยะทางไกล มีลักษณะของการครูดถูบ้างแต่ไม่กลมมนนัก <i>ดู erratic; glacial erratic ประกอบ</i>
140.	glacial deposit; glacial drift	สิ่งทับถมธารน้ำแข็ง	<i>ดู drift ๒</i>
141.	glacial epoch	สมัยธารน้ำแข็ง	ช่วงเวลาใด ๆ ทางธรณีกาลนับตั้งแต่พรีแคมเบรียนเป็นต้นมา ที่มีสภาพภูมิอากาศทั้งซีกโลกเหนือและซีกโลกใต้หนาวเย็นจัด มีธารน้ำแข็งแผ่ขยายลงมาทางเส้นศูนย์สูตร ครอบคลุมเป็นบริเวณกว้างขวางกว่าในปัจจุบัน เช่นในสมัยไพลสโตซีน ซึ่งเป็นสมัยธารน้ำแข็งช่วงสุดท้ายของเวลาทางธรณีกาล 5/56
142.	glacial erosion*	การกร่อนโดยธารน้ำแข็ง	การที่หินกร่อนเนื่องจากการเคลื่อนตัวของธารน้ำแข็ง ทำให้เกิดการบด (grinding) การขูด (scoring) การกระแทก (plucking) การเซาะ (gouging) การขุดลึก (grooving) การขีดข่วน (scratching) และการขัดสี (polishing) กับหินที่ธารน้ำแข็งเคลื่อนผ่านไป และยังหมายถึงการกร่อนโดยธารน้ำแข็งที่เกิดจากการละลายของธารน้ำแข็งอีกด้วย
143.	glacial erratic; erratic	หินธารน้ำแข็งพา	<i>ดู erratic; glacial erratic</i>
144.	glacial lake	ทะเลสาบธารน้ำแข็ง	๑. ทะเลสาบที่รับน้ำมาจากการละลายของธารน้ำแข็ง หรือ ส่วนของธารน้ำแข็งที่ละลายไม่เท่ากัน ๒. ทะเลสาบที่เป็นแอ่งซึ่งเกิดจากการตักตะกอนของธารน้ำแข็ง เช่น กองตะกอนธารน้ำแข็งที่เกิดเป็นเขื่อนกั้นน้ำไว้

			จนกลายเป็นทะเลสาบ ๓. ทะเลสาบที่เป็นแอ่งซึ่งเกิดในหินดานโดยการกร่อนจากธารน้ำแข็ง ๔. ทะเลสาบที่เป็นแอ่งซึ่งเกิดจากการยุบตัวของวัสดุที่น้ำชะล้างรอบธารน้ำแข็งที่อยู่กับที่ ๕. ดู <i>glacier lake</i> 25/56
145.	glacial lobe	พูธารน้ำแข็ง	ส่วนของธารน้ำแข็งที่ยื่นออกจากพืดน้ำแข็ง มีลักษณะคล้ายลิ้นขนาดใหญ่ มีความหมายเหมือนกับ <i>lobe</i> ๒ ดู <i>outlet glacier</i> ประกอบ
146.	glacial period	ยุคธารน้ำแข็ง	ยุคหนึ่งทางธรณีวิทยา ตัวอย่างเช่น ยุคควอเทอร์นารี ซึ่งรวมเอาช่วงเวลาที่มีหลักฐานการแผ่ขยายของธารน้ำแข็งหรือแผ่นน้ำแข็งเป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยเกิดตั้งแต่หนึ่งครั้งหรือมากกว่าหนึ่งครั้ง 5/56
147.	glacial stage*	ช่วงอายุย่อยของธารน้ำแข็ง	ช่วงอายุน้ำแข็งครั้งหลังสุดในสมัยไพลสโตซีนนั้นไม่ได้มีธารน้ำแข็งปกคลุมบริเวณส่วนต่าง ๆ ของโลกเป็นบริเวณกว้างตลอดทั้งสมัย ช่วงเวลาหนึ่งอาจมีการละลายตัวถอยหลังของธารน้ำแข็ง กล่าวคือ ธารน้ำแข็งบริเวณที่ต่ำจะละลายตัวก่อนแล้วค่อย ๆ ละลายย้อนขึ้นไปสู่ที่สูง เช่น ยอดเขา ซึ่งมีอุณหภูมิต่ำกว่า แต่อีกสมัยหนึ่งมีธารน้ำแข็งแผ่ปกคลุมพื้นผิวโลกเป็นบริเวณกว้างสลับไปมาหลายครั้ง ในช่วงที่มีธารน้ำแข็งแผ่ปกคลุมเป็นบริเวณกว้างช่วงหนึ่ง ๆ นั้นเรียกว่า ช่วงอายุย่อยของธารน้ำแข็ง
148.	glaciation*	การเปลี่ยนแปลงสภาพโดย	๑. การเปลี่ยนแปลงสภาพของผิวโลกโดยพลังกัดกร่อน

		ธารน้ำแข็ง	ประกอบกับการนำพาสิ่งแตกสลายมาตกจมโดยธารน้ำแข็ง ๒. กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการก่อตัว การเคลื่อน และการ ถดถอยของธารน้ำแข็งหรือแผ่นน้ำแข็งที่ปกคลุมแผ่นดิน
149.	glacier lake	ทะเลสาบขอบธาร น้ำแข็ง	ทะเลสาบที่เกิดขึ้นจากการขวางกันธารน้ำธรรมชาติโดยธาร น้ำแข็งส่วนหน้าหรือแผ่นน้ำแข็ง หรือทะเลสาบที่เกิดขึ้นริม ขอบของธารน้ำแข็งภาคพื้นทวีป มีความหมายเหมือนกับ <i>glacial lake</i> ข้อ ๕ และ <i>marginal lake</i> 25/56
150.	glacier lake; glacial lake	ทะเลสาบธารน้ำแข็ง	ดู <i>glacial lake</i> ; <i>glacier lake</i>
151.	glacier snout; terminus	จมูกธารน้ำแข็ง	ดู <i>terminus</i> ; <i>glacier snout</i>
152.	glacier*	ธารน้ำแข็ง	มวลน้ำแข็งใหญ่ ๆ ที่เกิดบนแผ่นดินโดยการอัดตัวและการ ตกผลึกใหม่ของหิมะ และเคลื่อนที่อย่างช้า ๆ ลงมาตามไหล่ เขา เขิงเขา แผ่กระจายไปทุกทิศทางอันเนื่องจากน้ำหนัก ของตัวมันเอง มวลน้ำแข็งนี้หมายถึง ภูเขา น้ำแข็งเล็ก ๆ แผ่น น้ำแข็งที่ปกคลุมทวีป และแผ่นน้ำแข็งที่เคลื่อนตัวออกไป ล่องลอยอยู่ในทะเลด้วย
153.	glaciology*	วิทยาธารน้ำแข็ง	การศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ของหิมะและน้ำแข็ง โดยเน้นถึง กระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของน้ำที่ แข็งตัว
154.	glade	แอ่งราบ	๑. คำที่ชาวจามาเมกาเรียกแอ่งที่พบในภูมิภาคประเทศแบบคาสต์ แอ่งนี้มีลักษณะรูปร่างยาว ขอบสูงชัน โดยทั่วไปพื้นแอ่งซึ่งมี ลักษณะราบจะถูกแบ่งออกเป็นแอ่งเล็ก ๆ

			<p><i>ดู karst valley; nested sinkhole;</i> <i>solution valley</i> ประกอบ</p> <p>๒. พื้นที่ราบตามหินปูนในพื้นที่แบบคาสต์ที่มีดินปกคลุมน้อยมาก 36/55</p>
155.	glance	แร่เหลือบ	แร่ที่มีความวาวเป็นเงาแบบโลหะ เช่น คาลโคไซด์ แร่ทองแดงเหลือบ (copper glance)
156.	Glan-Thompson prism	แกลนทอมป์สันปริซึม	อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างแสงโพลาไรส์ ซึ่งขยายขนาดที่มองเห็นได้ S. P. Thomson เป็นผู้ประดิษฐ์อุปกรณ์นี้ <i>ดู prism polarizers</i> ประกอบ
157.	glass	แก้ว	สารอสัณฐานที่เกิดจากการเย็นตัวลงอย่างรวดเร็วของแมกมา อาจเป็นส่วนประกอบทั้งหมด เช่น หินออบซิเดียน หรือเป็นองค์ประกอบบางส่วนของเนื้อหินหรือเนื้อพื้นก็ได้ เช่น หินบะซอลต์
158.	glass sand	ทรายแก้ว	ทรายที่มีซิลิกาสูงร้อยละ ๙๓-๙๙ มีเหล็ก โครเมียม โคบอลต์ และสารอื่น ๆ เจือปนเล็กน้อย เหมาะสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมแก้วและกระจกต่าง ๆ
159.	glass sponge; hyalosponge	ฟองน้ำแก้ว	<i>ดู hyalosponge; glass sponge</i>
160.	G-layer	ชั้นไหวสะเทือน	เขตความไหวสะเทือนใต้ผิวโลกช่วงที่ลึกกว่า ๕,๑๕๐ กิโลเมตร เป็นส่วนแกนโลกชั้นใน ซึ่งเป็นเขตหนึ่งของการแบ่งส่วนภายในโลกออกเป็นหลายชั้นจากชั้นเอถึงจี ปัจจุบัน

			<p>ไม่นิยมใช้แล้ว</p> <p>40/55</p>
161.	glen; glyn	เกลน	หุบเขายาวแคบ ๆ ในสกอตแลนด์และไอร์แลนด์ สองข้างของหุบเขาน้ำแข็งมักเป็นหน้าผาสูงชัน โดยทั่วไปมักมีแม่น้ำ ลำธาร หรือทะเลสาบอยู่เบื้องล่าง
162.	glide plane; glide reflection; gliding plane	ระนาบเงาไถล	<p>องค์ประกอบสมมาตรชนิดหนึ่งในโครงสร้างผลึกซึ่งบอกถึงความสัมพันธ์ของส่วนที่อยู่ตรงข้ามกันด้วยเงาสท้อนของกันและกัน ร่วมกับการเคลื่อนย้ายที่ขนานกับระนาบนั้น <i>มีความหมายเหมือนกับ translation plane; T-plane</i></p>
163.	gliding twin; deformation twin; mechanical twin	ผลึกแฝดไถล	ผลึกแฝดชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อผลึกหนึ่งถูกเปลี่ยนลักษณะโดยความเค้นเชิงกลที่ทำให้อะตอมเกิดการเลื่อนไถลไปเล็กน้อย เป็นผลให้เกิดผลึกแฝดขึ้น ถือเป็นผลึกแฝดทุติยภูมิ หากการเคลื่อนที่ของอะตอมมีระยะทางยาว การเลื่อนไถลนี้อาจเกิดขึ้นโดยปราศจากผลึกแฝด แต่อาจนำไปสู่การแตกหักของผลึกในที่สุด ผลึกแฝดชนิดนี้มักพบได้ในหินปูนแปรสภาพ เช่นที่เห็นในผลึกแคลไซต์ หรือเฟลด์สปาร์ที่เกิดในหินแปร
164.	global positioning system (GPS)	ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (จีพีเอส)	เทคโนโลยีที่ใช้กำหนดตำแหน่งบนพื้นโลกโดยอาศัยดาวเทียม สถานีภาคพื้นดิน และเครื่องกำหนดตำแหน่งจีพีเอส โดยเครื่องกำหนดตำแหน่งจีพีเอสจะรับสัญญาณจาก

			ดาวเทียมที่ระบุเวลาและตำแหน่งของดาวเทียมดวงที่ส่งสัญญาณมาคำนวณหาระยะเสมือนจริงแต่ละระยะ และจะใช้ข้อมูลดังกล่าวจากดาวเทียมอย่างน้อย ๔ ดวงมาคำนวณหาตำแหน่งของเครื่องรับ พร้อมทั้งแสดงให้เห็นผู้ใช้ทราบบนจอแสดงผลของเครื่อง เป็นค่าละติจูด ลองจิจูด และค่าพิกัดยูทีเอ็ม รวมทั้งระดับความสูงด้วย เพื่อให้การกำหนดตำแหน่งครอบคลุมได้ทั่วทั้งโลก โคจรขั้วดาวเทียมจีพีเอสนี้ จำเป็นต้องใช้ดาวเทียมจำนวน ๒๔ ดวง แบ่งวงโคจรเป็น ๖ วงโคจร วงโคจรละ ๔ ดวง ดาวเทียมแต่ละดวงในวงโคจรจะอยู่สูงจากผิวโลกประมาณ ๒๐,๒๐๐ กิโลเมตร และจะโคจรรอบโลกภายในเวลา ๑๑ ชั่วโมง ๕๐ นาที
165.	global tectonics	การแปรสัณฐานระดับโลก	ธรณีแปรสัณฐานที่อยู่ในมาตราส่วนระดับโลก เช่น กระบวนการแปรสัณฐานที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ขนาดใหญ่ของวัสดุภายในโลก โดยเฉพาะหมายถึง ทฤษฎีการแปรสัณฐานแบบแผ่น <i>ดู plate tectonics ประกอบ 31/56</i>
166.	global tectonics; geotectonics; tectonics	ธรณีแปรสัณฐาน <i>ดู tectonics; geotectonics; global tectonics</i>	มอบนางเบ็ญจา เสกธีระ ปรับแก้ไขเพื่อนำเสนอที่ประชุมต่อไป 30/56
167.	globigerina ooze	เลนโกลบิเจอไรนา	เลนพื้นท้องทะเลเนื้อปูน ซึ่งประกอบด้วยเปลือกของฟอแรมมินิเฟอรา อย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ส่วนใหญ่เป็นสกุล <i>Globigerina</i> จัดเป็นเลนเนื้อปูนชนิดพิเศษของเลนฟอแรมมินิ

			เฟอรา <i>ดู foraminifera ooze ประกอบ</i>
168.	globular	๑. -กลม	คำที่ใช้กับลักษณะของกลุ่มผลึกซึ่งประกอบอยู่ด้วยกัน มีผิวหน้าเป็นลูกกลมหรือรูปครึ่งวงกลมเล็ก ๆ
169.	globular	๒. -ทรงกลมรัศมี	<i>ดู spherulitic</i>
170.	glossopterid	กลอสซอปเทอริด	๑. ชื่ออย่างไม่เป็นทางการของซากดึกดำบรรพ์สกุล <i>glossopteris</i> ซึ่งเป็นพืชพวกเฟิร์นหรือคล้ายเฟิร์น ๒. คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับพืชพวกเฟิร์นหรือคล้ายเฟิร์นยุคเพอร์เมียนและไทรแอสซิก หรือกลุ่มชีวินของพืชดังกล่าว
171.	glow	การรุ่งแสง	๑. การเปล่งแสงจากวัตถุร้อนหรือแสงที่ได้จากวัตถุร้อน หรือความร้อนที่มีแสงสีขาวหรือสีแดง วัตถุร้อนนั้นอาจเป็นพวกเหล็กที่หลอมละลาย ๒. แสงที่ได้จากแร่ที่เรืองแสงได้ <i>ดู incandescence และ phosphorescence ประกอบ</i>
172.	glowing avalanche	เถ้าถล่ม	<i>ดู ash flow</i>
173.	glyn; glen	เกลน	<i>ดู glen; glyn</i>
174.	gneiss*	หินไนส์	หินแปรเนื้อหยาบ แสดงริ้วหรือแถบลายทางหักคดโค้งห่าง ๆ และไม่สม่ำเสมอ สภาพเรียงตัวแบบหินชีสต์ (schistosity) มองเห็นไม่ชัดเจนเนื่องจากมีปริมาณของควอตซ์และเฟลด์สปาร์มากกว่าไมกา เป็นหินแปรอันดับสูงที่เป็นผลมาจากการแปรสภาพบริเวณไพศาล
175.	GOC (gas-oil contact)	จีโอซี (รอยต่อแก๊ส-น้ำมัน)	<i>ดู gas-oil contact (GOC)</i>

176.	goethite	เกอไทต์	<p>แร่เหล็กชนิดหนึ่งในกลุ่มไฮดรอกไซด์ มีสูตรเคมี $\alpha\text{-FeO}\cdot\text{OH}$ ผลึกอยู่ในระบบสามแกนต่าง ลักษณะเป็นแท่งสั้น ๆ มีร่องขนานถี่ตามแนวตั้ง แต่หายาก โดยทั่วไปเป็นแผ่นหนาหรือคล้ายรูปเข็ม พวงองุ่น หินย้อย เม็ดแบบไขปลา เม็ดแบบเมล็ดถั่ว สีน้ำตาลอมเหลืองถึงน้ำตาลเข้ม ความแข็ง ๕-๕.๕ ความถ่วงจำเพาะ ๔.๓๗ แต่ถ้ามีมลทินปน จะลดต่ำลงเหลือ ๓.๓ วาวแบบเพชรหรือแบบไหม ทึบแสง แนวแตกเรียบสมบูรณ์ รอยแตกแบบขรุขระ สีผงสีน้ำตาลเหลือง ในประเทศไทยพบที่จังหวัดกาญจนบุรี และตามแหล่งแร่เหล็ก จัดเป็นสินแร่เหล็ก และใช้เป็นเครื่องประดับ</p> <p>21/56</p>
177.	gold dust	ฝุ่นทอง	ทองคำเม็ดละเอียด หรือเป็นเกล็ด หรือเป็นเม็ดกลมเล็ก (pellet) เช่นที่เก็บได้จากเหมืองลานแร่ (placer mining)
178.	Goldschmidt' s phase rule	กฎเฟสของโกลด์ชมิทต์	<p>กฎที่ใช้ทฤษฎีพื้นฐานมาจากอุณหพลศาสตร์ (thermodynamics) เพื่อใช้อธิบาย หรือกำหนดคุณลักษณะของระบบทางธรณีวิทยา และใช้ในการคาดการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างเฟส ได้แก่ แร่ แมกมา ของเหลว และไอ เมื่อระบบอยู่ในสภาวะสมดุล (equilibrium) ตามเงื่อนไขทางฟิสิกส์ ได้แก่ อุณหภูมิ และความดัน กฎเฟสของโกลด์ชมิทต์ทำให้สามารถสร้าง phase diagrams เพื่อใช้ในการแปลความหมายของความสมดุลของเฟสในระบบทางธรณีวิทยาที่มีความแตกต่างกันได้ โดยมีสูตรดังนี้</p>

			$P + F = C + 2$ <p>โดย P = จำนวนเฟสที่เกี่ยวข้องในระบบ</p> <p>C = จำนวน component ในระบบ chemical component ในทางธรณีวิทยากำหนดเป็นออกไซด์ของธาตุ เช่น SiO₂, Al₂O₃, CaO</p> <p>ถ้ากำหนดให้ความดันคงที่ (๑ บรรยากาศ) F = ระดับชั้นความเสรี (PT)</p> $P + F = C + 1$
179.	goldstone	หินสีทอง	วัสดุที่มนุษย์ทำขึ้นเลียนแบบอะเวนจูริน มีสีทอง ลักษณะสะท้อนแสงระยิบระยับ องค์ประกอบเป็นแก้วสีน้ำตาลแดง โปร่งแสง ภายในมีแผ่นเล็ก ๆ รูปสี่เหลี่ยมหรือหกเหลี่ยมของโลหะทองแดง ดู <i>sunstone</i> ประกอบ มีความหมายเหมือนกับ <i>aventurine glass</i>
180.	gonatoparian	๑. - มุมแก้ม	คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับลักษณะของรอยตะเข็บบนส่วนหัวของ ไทรโลไบต์ ดู <i>facial suture</i> ประกอบ
181.	gonatoparian	๒. - โคนาโทพาเรียน	คำที่ใช้กับกลุ่มของไทรโลไบต์ที่มีรอยตะเข็บบนหน้าแบบ รอยตะเข็บมุมแก้ม ซึ่งไทรโลไบต์กลุ่มนี้มีเป็นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับไฮโปพาเรียนไทรโลไบต์ (hypoparian trilobite) โพรพาเรียนไทรโลไบต์ (proparian trilobite) และออปิสโทพาเรียนไทรโลไบต์ (opisthoparian trilobite)

182.	gonatoparian suture	รอยตะเข็บมุมแก้ม	<i>ดูคำอธิบายใน facial suture</i>
183.	Gondwanaland	ผืนแผ่นดินกอนด์วานา	ผืนแผ่นดินในมหายุคพาลีโอโซอิก เป็นผืนแผ่นดินที่มีขนาดใหญ่มาก จากข้อมูลในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น ทางธรณีวิทยา พฤษศาสตร์บรรพกาล (palaeobotany) ภาวะแม่เหล็กบรรพกาล (palaeomagnetism) เป็นเครื่องชี้ได้ว่า ผืนแผ่นดินแห่งนี้เดิมประกอบด้วยผืนแผ่นดินส่วนที่ในปัจจุบันเป็นแอฟริกา เกาะมาดากัสการ์ อินเดีย ส่วนหนึ่งของอเมริกาใต้ และออสเตรเลีย การแตกแยกหรือเคลื่อนย้ายนั้นเกิดขึ้นภายหลังโดยทฤษฎีว่าด้วยทวีปเลื่อน (continental drift)
184.	goniatite	โกนิเอไทต์	สัตว์พวกหอยในอันดับโกนิเอทิดา (Order Goniatithida) มีลักษณะเฉพาะ คือ ลวดลายบนเปลือกซึ่งเกิดจากการเชื่อมต่อของผนังกันห้องกับผิวเปลือกภายใน มีลักษณะเป็นลอนจำนวน ๘ ลอน พบในหินที่มีอายุในช่วงยุคดีโวเนียนตอนกลางถึงเพอร์เมียนตอนปลาย <i>ดูรูปวิวัฒนาการของรอยต่อของผนังกันห้องประกอบ</i> รูป ภาพประกอบวิวัฒนาการของรอยต่อของผนังกันห้องกับเปลือกด้านในของสัตว์พวกหอยเซฟาโลพอด จากรูปแบบที่ง่ายที่สุด คือ ออร์โทเซราไทต์ ไปสู่แบบที่ซับซ้อนที่สุด คือ แอมโมไนต์
185.	goniometer	มาตรมุม	๑. เครื่องมือที่ใช้วัดมุมของหน้าผลึกในวิชาผลึกศาสตร์ มี ๒ ชนิด คือ แบบสัมผัส และแบบมุมสะท้อน

			๒. เครื่องมือวัดมุมสะท้อนในเครื่องวัดการเลี้ยวเบนรังสีเอ็กซ์
186.	GOR (gas-oil ratio)	จีโออาร์ (อัตราส่วนแก๊สต่อน้ำมัน)	ดู <i>gas-oil ratio (GOR)</i>
187.	gorge	ออบ, โกรกธาร	๑. หุบเขาลึกและแคบซึ่งผนังหินเป็นแนวตั้ง เช่น ออบหลวงอำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ๒. ช่องทะลุแคบ ๆ ระหว่างเนินเขาหรือภูเขา
188.	gossan; gozzan	กอสซาน	ผลผลิตจากการผุพังอยู่กับที่ โดยทั่วไปเป็นสารประกอบเหล็กออกไซด์ซึ่งปิดทับอยู่เหนือแหล่งแร่ซัลไฟด์ มองดูเหมือนหมวก เกิดจากแร่ซัลไฟด์ถูกออกซิไดส์ทำให้กำมะถันและโลหะอื่นถูกซึมชะละลายออกไป คงเหลือเพียงสารประกอบจำพวกเหล็กออกไซด์ ไฮเดรต และบางครั้งเป็นพวกซัลเฟตอยู่ ณ ที่เดิม ในพื้นที่ลาดชันอาจพบกอสซานเคลื่อนต่ำลงกว่าสายแร่ ซึ่งเป็นธรรมชาติที่สำคัญสำหรับชี้ว่าการสำรวจหาแหล่งแร่ <i>มีความหมายเหมือนกับ iron cap; iron hat</i> รูป
189.	gouge	๑. เกาจ์	ชั้นดินอ่อนบาง ๆ ของผงรอยเลื่อนที่มีอยู่ตามผนังสายแร่หรือระหว่างหินท้องที่กับสายแร่ ชื่อนี้มาจากการที่ชาวเหมืองสามารถตัดดินออกมาได้ ทำให้สะดวกต่อการทำเหมืองในสายแร่ <i>มีความหมายเหมือนกับ selvage m</i>
190.	gouge	๒. ผงรอยเลื่อน	ดู <i>fault gouge; clay gouge</i>
191.	gouge mark; crescentic gouge	รอยรูปจันทร์เสี้ยว	ดู <i>crescentic gouge; gouge mark</i>

192.	GPS (global positioning system)	จีพีเอส (ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก)	<i>ดู global positioning system (GPS)</i>
193.	GPS device	เครื่องกำหนดตำแหน่งจีพีเอส	เครื่องรับสัญญาณจากดาวเทียมในระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (จีพีเอส) โดยกำหนดเป็นจุดพิกัดและระดับความสูง <i>ดู global positioning system (GPS) ประกอบ</i>
194.	grab sample	ตัวอย่างสุ่ม	๑. ตัวอย่างหินหรือตะกอนที่เก็บจากที่ใดที่หนึ่ง โดยไม่มีการพินิจพิเคราะห์ แยกแยะ หรือคัดเลือกมากนัก ๒. ตัวอย่างตะกอนท้องน้ำที่ได้จากการเก็บขึ้นมาจากท้องน้ำด้วยเครื่องมือแบบกำมปู
195.	graben*	กรaben	พืดหินที่เลื่อนลงเป็นบล็อก โดยมีรอยเลื่อนขนานเป็นแนวยาวสองข้างพืดหินนั้น อาจจะปรากฏให้เห็นบนผิวโลกหรือไม่ก็ได้ ถ้าปรากฏจะมีลักษณะเป็นหุบเขาร่อง หุบเขา หรือแอ่ง
196.	gradation*	การปรับระดับผิวแผ่นดิน	กระบวนการที่ทำให้พื้นผิวโลกมีระดับราบหรือลาดสม่ำเสมอ โดยการกร่อน การนำพา และการสะสมตัว <i>ดู aggradation และ degradation ประกอบ</i>
197.	grade	๑. ลำดับขั้นการแปร	ขั้นการแปร (ศิลาวิทยา) ขอบเขตหรือขั้นตอนของกระบวนการแปร คิดจากปริมาณความแตกต่างที่หินแปรสภาพผิดไปจากหินเดิม ขั้นตอนของการแปรโดยทั่วไประบุถึงหรือบ่งบอกให้รู้ถึงสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวกับความดันและอุณหภูมิที่กระบวนการแปรเกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น การเปลี่ยนแปลงของหินดินดานไปเป็นหินชนวนหินฟิลไลต์ จัดว่าเป็นกระบวนการแปรสภาพขั้นต่ำ เมื่อแปรสภาพมากขึ้นจะ

			เป็นหินคาร์เนต-ซิลิมาไนต์-ซีสต์ จัดเป็นกระบวนการแปรสภาพขั้นสูง 18/56
198.	grade	๒. ความสมบูรณ์แร่	ปริมาณความสมบูรณ์หรือเปอร์เซ็นต์ของสินแร่ที่มีอยู่ในมวลสินแร่ ดู <i>tenor</i> ประกอบ 18/56
199.	grade	๓. เกรด ๓.๑ (วิทยาแร่)	คุณภาพหรือมาตรฐานของสินแร่ตามลักษณะและประโยชน์ในการใช้งาน เช่น ใช้ในอุตสาหกรรมเคมีเรียกว่า เกรดเคมี ใช้ในอุตสาหกรรมโลหะ เรียกว่า เกรดโลหกรรม ๓.๒ (ธรณีวิศวกรรม) ดู <i>gradient</i> ๑ 18/56
200.	grade level	ระดับความลาดชัน	ระดับธารน้ำที่มีการกร่อนตัวจนมีความลาดชันสม่ำเสมอตลอดลำน้ำ หรือมีหน้าตัดข้างตามยาวเป็นเส้นตรงเห็นชอบให้แก้ไขเป็น 18/56
201.	grade of coal	เกรดถ่านหิน	ปริมาณและชนิดของกำมะถันและกำมะถันในถ่านหินซึ่งเป็นตัวกำหนดในเชิงพาณิชย์เห็นชอบให้ 18/56
202.	grade scale	สเกลลำดับขนาด	การจัดแบ่งขนาดของอนุภาคดิน ตะกอน และหิน ออกเป็นชั้นหรือเป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ เพื่อการจัดมาตรฐาน คำศัพท์เกี่ยวกับขนาดอนุภาค และเพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติ เช่น Wentworth grade scale, Atterberg grade scale, Tyler Standard grade scale, Alling grade scale 18/56
203.	graded	๑. -สมดุล	คำที่ใช้เกี่ยวกับการที่พื้นผิวโลกบริเวณที่มีการกร่อนสมดุลกับการสะสม จะทำให้ความลาดเอียงของบริเวณนั้นอยู่ใน

204.	graded	๒. -คัดขนาด	สภาพสมดุล คำที่ใช้ตะกอนหรือหินที่มีขนาดเม็ดค่อนข้างเท่ากัน มี ความหมายเหมือนกับ <i>sorted</i>
205.	graded	๓. -เรียงขนาด	(วิศวกรรมศาสตร์) คำที่ใช้เรียกดินหรือตะกอนที่มีขนาดเม็ด ต่าง ๆ กันหลายขนาด หรือการจัดเรียงตัวของเม็ดตะกอน ตามลำดับขนาดจากหยาบไปละเอียด
206.	graded bedding	การวางชั้นเรียงขนาด	การวางชั้นแบบหนึ่งของหินตะกอนที่ชั้นหินมีการเรียงลำดับ ขนาดของอนุภาค โดยมีขนาดใหญ่อยู่ส่วนล่างและขนาดเล็ก ลงอยู่ส่วนบนของชั้นหิน ชั้นหินนี้มักเกิดในสถานที่ที่ กระแสน้ำไหลปั่นป่วนและค่อย ๆ ลดกำลังลง 14,15/56
207.	graded profile; profile of equilibrium	หน้าตัดข้างสมดุล	<i>ดู profile of equilibrium; graded profile</i>
208.	graded shoreline	แนวชายทะเลสมดุล	แนวชายฝั่งทะเลที่เรียบและตรง เกิดเนื่องจากมีสันดอนมาทับ ขวางอ่าว หรือแหลมถูกตัดออกไป มีหน้าตัดข้างในแนวตั้ง ของชายฝั่งทะเลเหมาะสมที่จะรองรับพลังงานของคลื่นที่ซัด เข้าสู่ฝั่งได้หมด เป็นแนวชายฝั่งที่มีหน้าตัดข้างในแนวตั้ง สมดุล
209.	graded slope	ความลาดสมดุล	แนวลาดเอียงลงมาตามลำน้ำของธารน้ำสมดุล ซึ่งมีความชัน มากพอที่จะทำให้ น้ำสามารถพัดพาตะกอนไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพสูงสุด แนวนี้จึงเป็นตัวแทนของหน้าตัดข้าง สมดุล (profile of equilibrium) 17/56

210.	graded stream	ธารน้ำสมดุล	ลำน้ำที่มีความสามารถในการพัดพาตะกอนและปริมาณตะกอนเข้ามาสู่ลำน้ำได้สมดุลกับความสามารถในการพัดพาตะกอนและปริมาณตะกอนออกไป จึงทำให้การลดระดับและการเพิ่มระดับของแผ่นดินมีความสมดุลกัน
211.	gradient	๑. ความชัน	ระดับค่าการเอียงของผิวโลก หรือความชันของทางลาด ความชันจะบอกในรูปอัตราส่วนระหว่างระยะทางในแนวตั้งกับระยะทางในแนวนอน และเศษส่วนหรือร้อยละ <i>มีความหมายเหมือนกับ grade ๓</i>
212.	gradient	๒. เกรเดียนต์	๒.๑ อัตราการเปลี่ยนค่าของตัวแปรหนึ่งตามตัวแปรอีกตัวหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามระยะทางในแนวตั้งหรือแนวนอน หรือหมายถึงเส้นโค้งที่แทนลาดนั้น เช่น เกรเดียนต์ความโน้มถ่วง (gravity gradient) เกรเดียนต์อุณหภูมิ (temperature gradient) เกรเดียนต์ความเข้มแม่เหล็ก (magnetic intensity gradient) ๒.๒ <i>ดู hydraulic gradient</i> ๒.๓ <i>ดู stream gradient</i>
213.	gradient of the head	ความชันต้นน้ำ	ความชันระดับน้ำ (hydraulic gradient) ซึ่งมีทิศทางเฉพาะที่ทำให้ระดับน้ำที่ต้นน้ำหรือหัวน้ำ (hydraulic head) เพิ่มขึ้นในอัตราที่มากที่สุด 21/56
214.	grading	๑. การเกลี่ยระดับ	การลดระดับของแผ่นดินลงสู่ทางลาดสมดุล เช่น การที่ทาง

			น้ำกักตกร่อนแผ่นดินลงจนถึงระดับอยู่ตัว (base level)
215.	grading	๒. การเกิดชั้นหินเรียงขนาด	กระบวนการที่ทำให้เกิดการวางชั้นแบบเรียงขนาด <i>ดู graded bedding ประกอบ</i>
216.	grading factor	แฟกเตอร์การเรียงขนาด	ค่าตัวเลขที่ชี้ว่าระดับการคัดขนาดของเม็ดตะกอนเนื้อผสมมีความสมบูรณ์เพียงใด หากการคัดขนาดสมบูรณ์แบบ ค่าแฟกเตอร์การเรียงขนาดจะมีค่าเท่ากับ ๑ 21/56
217.	gradiometer	มาตรวัดเกรเดียนต์	เครื่องมือใด ๆ ที่ใช้วัดเกรเดียนต์ของปริมาณทางกายภาพหนึ่ง ๆ เช่น การวัดความแตกต่างของสนามแม่เหล็ก ณ สถานที่ ๒ แห่ง
218.	grahamite	กราฮาไมต์	๑. ยางมะตอยแข็งชนิดหนึ่ง มีสีดำ มีความวาวแปรเปลี่ยนไปได้ต่าง ๆ สีส้มละเอียดสีดำ ความถ่วงจำเพาะและคาร์บอนคิงที่สูง ๒. <i>ดู mesosiderite</i>
219.	grain	๑. เม็ด	๑.๑ อนุภาคชิ้นเล็ก ๆ ของแร่หรือหินที่มีขนาดไม่กี่มิลลิเมตร เช่น เม็ดทราย หรือคำที่ใช้เรียกทั่วไปสำหรับอนุภาคทุกขนาด เช่น เม็ดหยาบ (coarse grain) เม็ดละเอียด (fine grain) ๑.๒ คำที่ใช้เรียกผลึกเดี่ยวของน้ำแข็งหรือเกล็ดน้ำแข็งในหิมะ
220.	grain	๒. เนื้อ-	คำที่ใช้ประกอบหน้าคำที่เกี่ยวกับลักษณะเนื้อหินและดินที่มีขนาดอนุภาคต่าง ๆ อยู่ร่วมกันโดยถือขนาดของอนุภาคส่วนใหญ่เป็นหลัก เช่น เนื้อหยาบ เนื้อละเอียด

221.	grain	๓. ลักษณะแนว	การจัดลักษณะลวดลายแนวเส้นของภูมิประเทศในพื้นที่ เช่น ลักษณะโครงสร้างการเรียงตัวของสันเขาสลับหุบเขา
222.	grain	๔. ลักษณะแนวแยก	คำที่ใช้ในเหมืองหินซึ่งใช้เรียกระนาบของแนวแยก (parting) ในหินแปร
223.	grain	๕. เกรน	หน่วยน้ำหนักระบบหนึ่ง มีค่าเท่ากับ ๐.๐๖๔๘ กรัม หรือ ๐.๐๐๐๑๔๓ ปอนด์ ตามมาตราอะวัวร์ดูปอยส์ (avoirdupois) ส่วนระบบน้ำหนักแบบทรอย (troy weight) ๑ ออนซ์ เท่ากับ ๔๘๐ เกรน ใช้ตัวย่อว่า gr.
224.	grain growth	การเติบโตของเม็ดตะกอน	๑. การโตขึ้นของผลึกจากสารละลายในช่องว่างเปิดหรือในแอ่งแมกมา (magma chamber) อาจเรียกว่า การเติบโตของผลึก ๒. การขยายขนาดของตะกอนปูน เช่น โคลน หรือเส้นใยปูนไปเป็นผลึกแคลไซต์ จนทำให้หินมีเนื้อหยาบขึ้น กรณีนี้จะมี ความหมายเหมือนกับ การเกิดผลึกใหม่ (recrystallization)
225.	grain shape; particle shape	รูปร่างอนุภาค	<i>ดู particle shape; grain shape</i>
226.	grain size; particle size	ขนาดอนุภาค	<i>ดู particle size; grain size</i>
227.	grainstone	หินเกรนสโตน	หินตะกอนคาร์บอเนตที่จำแนกโดย Dunham (1962) หมายถึง หินตะกอนคาร์บอเนตที่ประกอบด้วยเม็ดแร่หรือซากดึกดำบรรพ์มากจนสัมผัสกันและอยู่ในเนื้อพื้นที่เป็นคาร์บอเนต เช่น แคลไซต์ <i>ดูรูปที่ mudstone</i>

228.	granite porphyry	หินเนื้อดอกแกรนิต	หินอัคนีระดับต้นต่างจากหินเนื้อดอกควอตซ์ ตรงที่พบผลึกดอกปริมาณเล็กน้อยของไมกา แอมฟิโบลหรือไพรอกซีนในเนื้อพื้นขนาดละเอียดถึงปานกลาง <i>ดู quartz porphyry ประกอบ</i>
229.	granite*	หินแกรนิต	หินอัคนีแทรกซอนชนิดหนึ่งมีแอลคาไลเฟลด์สปาร์และควอตซ์เป็นส่วนใหญ่ มีแร่โซติกแพลจิโอเคลส (ซึ่งโดยทั่วไปเป็นชนิดโอลิโกเคลส) และมัสโคไวต์ ไบโอไทต์ และ/หรือฮอร์นเบลนด์หรือไพรอกซีนเป็นส่วนน้อย แร่แอลคาไลเฟลด์สปาร์จะต้องมีปริมาณมากกว่า ๒ ใน ๓ ส่วนของแร่เฟลด์สปาร์ทั้งหมด
230.	granitic layer	ชั้นแกรนิต	ชั้นของเปลือกโลกที่ประกอบขึ้นมาได้พื้นทวีป ที่เรียกเช่นนี้เพราะคาดว่ามีส่วนประกอบ ทางซิลิคาตารรณาคัลลายหินแกรนิต เมื่อคลื่นไหวสะเทือนเคลื่อนผ่านชั้นนี้จะมีความเร็วประมาณ ๘,๐๐๐ เมตรต่อวินาที <i>ดู basaltic layer ประกอบ</i>
231.	granitification; granitization	การเกิดหินแกรนิต	กระบวนการกำเนิดของหินจำพวกแกรนิตจากหินตะกอนหรือกระบวนการเปลี่ยนสภาพหินเดิมไปเป็นหินจำพวกแกรนิต โดยไม่คำนึงว่าจะมีปริมาณของของเหลวหลอมละลายมากหรือน้อย ปัจจุบันยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่ากระบวนการดังกล่าวมีกรรมวิธีการกำเนิดอย่างไร บางท่านเชื่อว่าการเกิดหินแกรนิตนี้เป็นกระบวนการแปรสภาพอย่างหนึ่ง
232.	granoblastic	-เนื้อเม็ดแปร	คำที่ใช้กับเนื้อหินแปรที่ประกอบด้วยเม็ดแร่ขนาดไล่เลี่ยกันจำนวนมากที่ประสานตัวกันโดยมีขอบผลึกसानเกาะเกี่ยวกัน อันเป็นผลมาจากการตกผลึกใหม่ เช่น หินอ่อน หินควอร์ต

			ไซต์ <i>ดู granuloblastic ประกอบ</i>
233.	granodiorite*	หินแกรโนไดออไรต์	หินอัคนีชนิดหนึ่ง เนื้อหยาบ มีส่วนประกอบอยู่ระหว่างหินควอตซ์ไดออไรต์กับหินควอตซ์มอนโซไนต์ มีควอตซ์ แพลจิโอเคลสเฟลด์สปาร์ชนิดโอลิโกเคลส หรือแอนดีซีนและโพแทสเซียมเฟลด์สปาร์เป็นแร่หลัก นอกจากนี้ ยังมีไบโอไทต์ ฮอร์นเบลนด์ หรือไพรอกซีนเป็นแร่รอง อัตราส่วนของแร่แพลจิโอเคลสต่อเฟลด์สปาร์อยู่ระหว่าง ๒ : ๑ กับ ๙ : ๑๐ ถ้ามีแอลคาไลเฟลด์สปาร์น้อยจะเป็นหินควอตซ์ไดออไรต์ แต่ถ้ามีมากจะเป็นหินควอตซ์มอนโซไนต์
234.	granular disintegration	การแตกสลายเป็นเม็ด	การผูกพันอยู่กับที่ของหินซึ่งแตกแยกออกเป็นเม็ด ๆ เนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิที่แตกต่างกันมาก เช่น ร้อนจัดตอนกลางวันและหนาวจัดตอนกลางคืน ทำให้แร่ประกอบหินขยายตัวและหดตัวไม่เท่ากัน หินจึงแตกสลายออกเป็นเม็ด
235.	granular texture	เนื้อหินแบบเม็ด	เนื้อหินที่ประกอบขึ้นจากการรวมมวลของเม็ดแร่ที่มีขนาดโดยประมาณเกือบเท่า ๆ กัน ซึ่งพอมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า เป็นคำที่ใช้กับหินเนื้อผลึก แต่ก็อาจใช้ได้กับเนื้อหินของหินชั้นและหินแปร มักใช้อธิบายเนื้อหินอัคนีที่มีขนาดของเม็ดแร่เท่ากันและเป็นเนื้อผลึก มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของเม็ดแร่ระหว่าง ๐.๐๕-๑๐ มิลลิเมตร
236.	granularity	สภาพการเป็นเม็ด	ลักษณะ สภาพ หรือสมบัติของการเป็นเม็ด ถือเป็น ส่วนประกอบหนึ่งของหินเนื้อผลึก ลักษณะเหล่านี้รวมถึงขนาดและการกระจายตัวของขนาดเม็ดแร่
237.	granule	๑. กรวดเล็ก	๑.๑ คำในมาตราขนาดตะกอนเวนต์เวิร์ท (Wentworth

			<p>grade scale) ใช้เรียก เศษหินที่มีขนาดใหญ่กว่าเม็ดทราย ขนาดหยาบมาก (very coarse sand) และเล็กกว่ากรวด กลาง (pebble) มีเส้นผ่านศูนย์กลาง ๒-๔ มิลลิเมตร มี ลักษณะกลมมน เนื่องจากการขัดสีขณะถูกน้ำพา <i>มีความหมายเหมือนกับ very fine pebble</i></p> <p>๑.๒ เม็ดรูปกลมหรือรูปไข่ขนาดเล็ก ไม่มีโครงสร้าง ภายใน เกิดจากการตกตะกอนทางเคมีของกลอโคไนต์ (glauconite) หรือเหล็กซิลิเกต พบในชั้นแร่เหล็ก (iron formation) หรือเป็นเม็ดกลมเล็ก ๆ ที่มีลักษณะและขนาด คล้ายกับเม็ดแบบไข่ปลา (oöolith) ซึ่งเรียกว่า เม็ดคล้ายไข่ ปลา (pseudo-oöolith)</p>
238.	granule	๒. ผิวเม็ด	<p>ผิวหน้าของแผ่นเปลือกสัตว์ผิวหนาม (ossicle) กลุ่มปลาดาว (starfish) และดาวเปราะ (brittle-star) มีลักษณะเป็นตุ่มเล็ก ๆ รูปร่างกลม โดยทั่วไปพบในบริเวณรอยเว้าหรือพบกระจาย อยู่ตามผิว</p>
239.	granule gravel	ชั้นกรวดเล็ก	<p>แหล่งสะสมตะกอนที่ยังไม่แข็งตัวประกอบด้วยกรวดเล็กเป็น ส่วนใหญ่</p>
240.	granulite*	หินแกรนูลไลต์	<p>๑. หินแปรที่ประกอบด้วยแร่ขนาดเท่า ๆ กัน ยึดประสานกัน แน่นโดยไม่มีการเรียงตัว หรือถ้ามีการเรียงตัวจะต้องน้อยกว่าร้อยละ ๑๐</p> <p>๒. หินแปรชนิดหนึ่งที่เกิด ณ อุณหภูมิและความกดดันสูง</p>

			อาจมีลักษณะเนื้อหินเป็นโครงสร้างเรียงตัวขนานกันของควอตซ์และเฟลด์สปาร์รูปเลนส์
241.	granuloblastic	-เนื้อดอกเม็ดแปร	คำที่ใช้กับเนื้อหินแปรที่ประกอบด้วยผลึกแร่ค่อนข้างใหญ่ (ขนาดไม่เกิน ๒ มิลลิเมตร) ที่ไม่แสดงหน้าผลึกสมบูรณ์ แต่ขอบผลึกหรือรอยต่อระหว่างผลึกมักเป็นเส้นตรงหรือโค้งเรียบไม่หยัก พบมากในหินแปรชั้นสูงที่ประกอบด้วยคาร์เนตและไพรอกซีน ซึ่งโดยมากไม่แสดงริ้วขนานและเกิดจากการแปรสภาพบริเวณไพศาล
242.	grapevine drainage pattern; espalier drainage pattern; trellis drainage pattern*	แบบรูปทางน้ำร้านเถาองุ่น	<i>ดู trellis drainage pattern; espalier drainage pattern; grapevine drainage pattern</i>
243.	graphic granite	หินกราฟิกแกรนิต	หินเพกมาไทต์ที่มีควอตซ์และแอลคาไลเฟลด์สปาร์ยึดประสานกันคล้ายตัวหนังสือฮีบรูโบราณ
244.	graphitic bitumen	บิทูเมนชนิดแกรไฟต์	<i>ดูคำอธิบายใน reservoir bitumen</i>
245.	graptolite	แกรปโทไลต์	สัตว์ทะเลที่อาศัยอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่ม จัดอยู่ในชั้นแกรปโทลิธินา (Graptolithina) มีลักษณะเฉพาะคือ โครงร่างแข็งภายนอกของแต่ละตัวเป็นเนื้อไคตินมีลักษณะเป็นรูปถ้วยหรือท่อเรียงต่อกันเป็นเส้นหนึ่งหรือมากกว่า อยู่รวมกันเป็นกลุ่มแกรปโทไลต์โดยปรกติพบในหินดินดานสีดำ มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคแคมเบรียนตอนกลางถึงยุคคาร์บอนิเฟอรัส
246.	gravel	๑. กรวด	๑.๑ เศษหินร่วนลักษณะมน ซึ่งได้จากการกร่อนที่สะสมตัวตามธรรมชาติ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยเม็ดตะกอนที่มีขนาด

		<p>ใหญ่กว่าเม็ดทรายมีเส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า ๒ มิลลิเมตร ได้แก่ ก้อนหินมนใหญ่ (boulder) กรวดใหญ่ (cobble) กรวดกลาง (pebble) กรวดเล็ก (granule) หรือเศษหิน ดังกล่าวผสมกัน จัดเป็นหินกรวดมน (conglomerate) ที่ยังไม่แข็งตัว ในสหราชอาณาจักรใช้ขนาด ๒-๑๐ มิลลิเมตร เป็นขนาดของกรวด</p> <p>๑.๒ คำที่นิยมใช้สำหรับการสะสมตัวอย่างหลวม ๆ ของเศษหิน เช่น ตะกอนเศษหินดินทราย ที่อยู่รวมกันกับตะกอนที่ได้จากธารน้ำซึ่งเป็นพวกกรวดกลางที่มีลักษณะมนและทราย ซึ่งเป็นตะกอนที่ได้จากชายหาด โดยจะมีทรายผสมอยู่เป็นปริมาณร้อยละ ๕๐-๗๐ ของตะกอนทั้งหมด</p> <p>๑.๓ คำที่ใช้ในทางปฐพีศาสตร์ หมายถึงอนุภาคหินหรือแร่ ที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง ๒-๒๐ มิลลิเมตร (Jack et al,1960) คำนี้เทียบเท่ากับกรวดกลาง</p> <p>ในสหราชอาณาจักรใช้หมายถึงอนุภาคที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง ๒-๕๐ มิลลิเมตร ในขณะที่สหรัฐอเมริกาใช้หมายถึงหินลักษณะมนหรืออนุภาคดินแร่ที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง ๒-๗๕ มิลลิเมตร นอกจากนี้ ยังประยุกต์กับเศษชิ้นที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑-๒ มิลลิเมตรก็ได้</p> <p><i>ดู fine gravel ประกอบ</i></p> <p>๑.๔ คำที่ใช้ทางวิศวกรรม หมายถึงเศษชิ้นลักษณะมนที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางระหว่าง ๔.๗๖ มิลลิเมตร (ขนาดของตะแกรงมาตรฐานเบอร์ ๔ ของสหรัฐอเมริกา) กับ ๗๖</p>
--	--	---

			มิลลิเมตร <i>ดู fine gravel และ coarse gravel ประกอบ</i> ๑.๕ กรวดภูเขาไฟ <i>ดู volcanic gravel ประกอบ</i>
247.	gravel	๒. ชั้นกรวด	แหล่งกรวดที่สะสมตัวตามธรรมชาติและยังไม่จับตัวเป็นหินส่วนใหญ่มีขนาดใหญ่กว่าทราย หรือมีเส้นผ่านศูนย์กลางใหญ่กว่า ๒ มิลลิเมตร ได้แก่ ก้อนหินมนใหญ่ กรวดใหญ่ และกรวดเล็ก หรือถ้ากรวดเหล่านี้จับตัวแข็งเป็นหินเรียกว่า หินกรวดมน (conglomerate) <i>ดู Wentworth grade scale ประกอบ</i>
248.	gravimeter	มาตรความถ่วง, แกรวิมิเตอร์	เครื่องมือวัดค่าความโน้มถ่วงโดยวัดค่าสัมพัทธ์ที่เปลี่ยนแปลงจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ปัจจุบันมาตรความถ่วงที่ใช้สำรวจบนบก สามารถวัดได้ละเอียดถึง ๐.๐๑ มิลลิแกล (milligal) <i>มีความหมายเหมือนกับ gravity meter</i> 2/56
249.	gravitational separation	การแยกโดยความถ่วง	๑. การแยกลำดับชั้นของ แก๊ส น้ำมัน และน้ำในแหล่งกักเก็บใต้ดิน เนื่องจากความแตกต่างของค่าความถ่วงจำเพาะ ๒. การแยก แก๊ส น้ำมัน และน้ำ หลังจากการผลิตปิโตรเลียม โดยเครื่องแยกแบบความถ่วง 2/56
250.	gravitational sliding; gravity gliding; gravity sliding	การเลื่อนถล่มจากความถ่วง	การเลื่อนถล่มของมวลหินลงตามพื้นลาดเนื่องจากแรงโน้มถ่วง ตัวอย่างเช่น การเลื่อนลงตามระนาบรอยเลื่อนย้อนมุมต่ำ <i>ดู gravity tectonics ประกอบ</i> 2/56

251.	gravitational water	น้ำซึม	น้ำที่ดินไม่สามารถจะดูดยึดไว้ได้ จึงไหลลงสู่แหล่งน้ำบาดาล โดยแรงโน้มถ่วงของโลก <i>ดูรูปที่ soil water</i>
252.	gravity	ความถ่วง	๑. แรงดึงดูดของโลกต่อมวลสารเข้าสู่ศูนย์กลางโลก ๒. แรงดึงดูดระหว่างวัตถุในเอกภพที่กระทำต่อกันและกัน ๓. แรงเหวี่ยงที่เกิดจากการที่วัตถุเคลื่อนที่เป็นวงกลม 2/56
253.	gravity anomaly	ค่าความถ่วงผิดปกติ	ค่าแตกต่างที่ได้จากการสังเกตในท้องที่หนึ่ง กับค่าความถ่วงที่ได้จากทฤษฎีซึ่งกระทำตามสมมติฐานหรือรูปจำลองอย่างง่าย ๆ 2/56
254.	gravity compaction	สภาพอัดแน่นจากความถ่วง	สภาพอัดแน่นของตะกอนอันเนื่องมาจากแรงกดของดินเหนียวชั้นแร้ว 2/56
255.	gravity fault	รอยเลื่อนจากความถ่วง	<i>ดู normal fault</i> 2/56
256.	gravity gliding; gravitational sliding; gravity sliding	การเลื่อนถล่มจากความถ่วง	<i>ดู gravitational sliding; gravity sliding</i> 2/56
257.	gravity meter	มาตรความถ่วง	<i>ดู gravimeter</i>

			2/56
258.	gravity prospecting	การสำรวจความถ่วง	การสำรวจทำแผนที่แสดงค่าความโน้มถ่วงที่ตำแหน่งต่าง ๆ โดยใช้มาตรฐานความถ่วงเพื่อหาความถ่วงจำเพาะของมวลสารของหินชนิดต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป และหาลักษณะการวางตัวของมวลสารของหินที่มีความถ่วงจำเพาะแตกต่างกันนี้ ใช้ประโยชน์ในการสำรวจหาแหล่งแร่ แหล่งหิน แหล่งปิโตรเลียม และงานวิศวกรรม 2/56
259.	gravity segregation	การแยกตัวโดยความถ่วง	กระบวนการที่เกิดขึ้นในชั้นหินกักเก็บปิโตรเลียมโดยไฮโดรคาร์บอนที่มีโมเลกุลขนาดใหญ่สะสมตัวกันอยู่ที่ส่วนล่างของแหล่งกักเก็บ ในขณะที่ส่วนบนมีไฮโดรคาร์บอนที่มีโมเลกุลขนาดเล็กซึ่งเป็นไฮโดรคาร์บอนชนิดเบา สะสมอยู่มาก กระบวนการนี้เกิดจากการเคลื่อนที่ขึ้นด้านบนของแก๊ส ในแหล่งกักเก็บ 2/56
260.	gravity sliding; gravitational sliding; gravity gliding	การเลื่อนถล่มจากความถ่วง	<i>ดู gravotational slliging; gravity; graviti sliding</i> 2/56
261.	gravity survey	การสำรวจวัดความถ่วง	การวัดความโน้มถ่วงหลาย ๆ จุดตามตำแหน่งต่าง ๆ ในบริเวณที่ต้องการสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหา

			ความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงค่าความโน้มถ่วงกับความหนาแน่นของหินตามตำแหน่งต่าง ๆ เหล่านั้น แล้วแปลความหมายไปสู่ชนิดและโครงสร้างของหิน ข้อมูลการสำรวจความโน้มถ่วงจะเขียนออกมาในรูปของแผนที่ค่าผิดปกติบูเกร์ (Bouguer anomaly map) หรือแผนที่ค่าผิดปกติฟรีแอร์ (free-air anomaly map) 2/56
262.	gravity tectonics	ธรณีแปรสัณฐานจากความถ่วง ธรณีแปรสัณฐานที่มีการเคลื่อนตัวโดยกลไกหลักมาจากการเคลื่อนตัวลงภายใต้อิทธิพลของความถ่วง	มอบนางเบ็ญจา เสกธีระ ปรับแก้ไขเพื่อนำเสนอที่ประชุมต่อไป 2,30/56
263.	greasy luster; oily luster	ความวาวแบบน้ำมัน	ความวาวแบบโลหะแบบหนึ่งที่ผิวแร่ดูเหมือนมีน้ำมันเคลือบหรือฉาบอยู่ เช่น เนฟิลีน โอปอบางชนิด ควอตซ์สีน้ำนมบางชนิด
264.	green iron ore	สินแร่เหล็กเขียว	ดู <i>dufrenite</i> 21/56
265.	green marble; serpentine marble	หินอ่อนเซอร์เพนทีน	ดู <i>verd antique; verde antique</i>
266.	greenschist	หินกรีนชีสต์	หินแปรชนิดหนึ่งที่แสดงริ้วขนาน ส่วนใหญ่ประกอบด้วยแร่สีเขียว เช่น คลอไรต์ เอพิโดต แอกทิโนไลต์

267.	greenschist facies	ชุดลักษณะกรีนชีสต์	ชุดกลุ่มแร่หินแปรกลุ่มหนึ่งซึ่งเดิมใช้กับหินอัคนีสีเข้มที่แร่เดิมถูกแปรสภาพไปเป็นแอลไบต์ เอพิโดต คลอไรต์ ถ้าหินเดิมเป็นหินเนื้อดิน จะถูกแปรสภาพให้แร่เดิมเป็นคลอไรต์ มัสโคไวต์ ไบโอไทต์ และคลอริทอยด์ ชุดลักษณะนี้เกิดระหว่างช่วงอุณหภูมิ ๓๐๐-๕๐๐ องศาเซลเซียส
268.	greenstone	หินสีเขียว	<p>๑. (หินแปร) หินอัคนีเนื้อแน่นสีเขียวเข้มที่เกิดการเปลี่ยนสภาพ หรือแปรเปลี่ยน เช่น หินสปิลไลต์ หินบะซอลต์ หินแกบโบร และหินไดอะเบส ที่มีสีเขียวเนื่องจากคลอไรต์ แอกทิโนไลต์ หรือเอพิโดต</p> <p>๒. (หินตะกอน) หินโคลนเนื้อแน่นประกอบด้วยแร่ชาโมไซต์เป็นส่วนใหญ่ ทำให้หินมีสีเขียวสลับอยู่กับหินเหล็ก (ironstone) เนื้อไขปลา ในยุคจูแรสซิกตอนต้นของสหราชอาณาจักร</p> <p>๓. ชื่อสามัญของพลอยสีเขียว เช่น ฟุกไซต์ ไดแอสโคไลต์</p>
269.	greenstone belt	แนวหินสีเขียว	พื้นที่ที่เป็นแนวยาว ๆ ของเขตหินเก่าแก่ของมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือประกอบด้วยหินเขียวจำนวนมาก โดยที่แต่ละแนวประกอบด้วยหินแปรที่แสดงการเปลี่ยนแปลงจากชั้นหินตะกอนและหินภูเขาไฟ ซึ่งมีความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นต้นกำเนิดของแหล่งแร่โลหะ <i>ดู greenstone ประกอบ</i>
270.	greisen	หินไกรเซน	๑. หินแกรนิตที่ถูกแปรเปลี่ยนโดยไอร้อน มักพบใกล้ขอบพลutonของหินแกรนิต ขอบของสายควอตซ์ และขอบของเพกมาไทต์ มีรูปร่างเป็นแถบและคล้าย

			<p>สายแร่ ความกว้างประมาณ ๒-๓ นิ้วจนถึง ๑ ฟุต ประกอบด้วยแร่หลัก ได้แก่ แร่ควอตซ์ มัสโคไวต์ หรือเลพิโดไลต์ เฟลด์สปาร์ และโทแพซ ส่วนแร่รองได้แก่ ทัวร์มาลีน เบริล ฟลูออไรต์ อะพาไทต์ อะนาเทส รูไทล์ ดีบุก และ วุลแฟรม</p> <p>๒. หินคล้ายหินแกรนิต ประกอบด้วยแร่ควอตซ์ มัสโคไวต์ หรือเลพิโดไลต์ฟลูออรีน แสดงลักษณะที่เด่นชัดที่เป็นหินต้นกำเนิดของแหล่งแร่ดีบุกพวกแคสซิเทอไรต์ ซึ่งเป็นผลจากการแปรสภาพสัมผัส</p> <p>๓. หินเนื้อหยาบที่มีดีบุกสมบูรณ์ ประกอบด้วยแร่มัสโคไวต์ ควอตซ์โทแพซ หรือทัวร์มาลีน</p> <p>21/56</p>
271.	greywacke*	หินเกรย์แวก	<p>หินชั้นชนิดหนึ่ง มีสีเทาแก่และมีลักษณะเนื้อแบบหินทราย เนื้อหยาบหรือหินทรายคม องค์ประกอบได้แก่ ชั้นส่วนเหลี่ยมขนาดต่าง ๆ กันของควอตซ์ เฟลด์สปาร์ และเศษหินต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินเชิร์ต ควอตไซต์ หรือหินชนวน อยู่ในเนื้อพื้นจำพวกแร่ดิน เนื้อของหินเกรย์แวกนี้ประสานกันแน่น แข็ง จึงทนทานต่อการกร่อนมาก</p>
272.	grid	ตาราง, กริด	<p>๑. ระบบอ้างอิงซึ่งกำหนดจุดโดยระยะจากแกนทั้งสองที่เป็นมุมฉากซึ่งกันและกัน เช่น ตาราง ยู.ที.เอ็ม (U.T.M. grid)</p> <p>๒. เส้นขนาน ๒ ชุดที่ตัดกันเป็นมุมฉาก ทำให้เกิดรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสหรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า เช่น ระบบพิกัดคาร์ทีเซียน (Cartesian coordinates) แบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า ซึ่งเขียนทับ</p>

		<p>อย่างถูกต้องและคงที่บนแผนที่และสิ่งแสดงลักษณะพื้นผิวโลกที่คล้ายแผนที่ เพื่อให้รู้ตำแหน่งต่าง ๆ บนพื้นดินเมื่อเทียบเคียงกับตำแหน่งอื่น ๆ และเพื่อการคำนวณทิศทางและระยะทางไปยังจุดอื่น ๆ</p> <p>๓. โครงข่ายรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสซึ่งครอบคลุมลำดับชุดแผนที่เกิดจากเส้นต่าง ๆ ที่ลากขนานกันและตั้งฉากกับแกนกลาง กำหนดนับด้วยอักษร E และ N จากศูนย์กำเนิดตำแหน่งของจุดใด ๆ สามารถกำหนดเป็นระยะกำหนดนับตะวันออก (easting) และระยะกำหนดนับเหนือ (northing) สหราชอาณาจักรใช้ระบบกริดแห่งชาติ แต่ละมรัฐของสหรัฐอเมริกาใช้กริดระบบหนึ่ง (หรือมากกว่า ถ้าขนาดตามยาวเกิน ๒๔๐ กิโลเมตร) ใช้เส้นโครงแผนที่แบบเมอร์เคเตอร์เฉียงฉาก (Transverse Mercator Projection) หรือเส้นโครงแผนที่คงรูปแบบแลมเบิร์ต (Lambert Conformal Projection) ซึ่งมีตารางจัตุรัส ๑,๐๐๐ ฟุต (๓๐๐ เมตร) ทำให้สามารถรวบรวมรายการพิกัดกริดของมลรัฐได้ ระบบกริดทางทหารของสหรัฐอเมริกาใช้มาตราเมตริกโดยแบ่งเป็น ๖๐ โซน โซนละ ๖ องศาทางลองจิจูด ตารางบนเส้นโครงแผนที่แบบเมอร์เคเตอร์เฉียงฉาก เรียกว่า ตาราง ยู.ที.เอ็ม.</p> <p>สำหรับภูมิภาคขั้วโลกภายใน ๘๔ องศาเหนือ และ ๘๐ องศาใต้ ใช้เส้นโครงแผนที่แบบโพลาร์สเตอริโอกราฟิก (Polar Stereographic Projection)</p> <p>๔. รูปแบบเดียวกัน (มักเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส สามเหลี่ยมด้านเท่า หรือรูปหกเหลี่ยม) ที่ครอบคลุมผิวพื้นซึ่งนำข้อมูลมาใช้</p>
--	--	--

			<p>ทำแผนที่ เพื่อจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ (เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับลาดหรือความถี่ทางระยะสูง) หรือเพื่อคำนวณค่าสูงสุดของหน่วยกริดแต่ละหน่วยสำหรับการแบ่งซอยค่าเส้นค่าเท่า</p> <p>๕. ในการเจาะสำรวจแร่ เส้นตารางใช้ตัดขวางกับส่วนกว้างยาวของขอบเขตแหล่งแร่ และต้องระบุทิศทางศาสตร์และขนาดตารางกำกับแนวตารางไว้ด้วย</p>
273.	grike; gryke	ระแหงหิน	รอยแตกกระแหงลึกลงไปในพื้นที่ ซึ่งส่วนมากพบในหินปูน เกิดจากน้ำไหลแทรกซึมลงไปตามแนวแตกในเนื้อหิน แล้วละลายส่วนประกอบหินติดลงไปเบื้องต่ำด้วย
274.	groove cast	รูปพิมพ์แนวร่อง	<p>ร่องรอยใต้ชั้นหินที่มีลักษณะเป็นสันยอดคมหรือแหลม มีความสูงไม่กี่มิลลิเมตร แต่มีความกว้างและยาวหลายเซนติเมตร เกิดขึ้นโดยตะกอนทรายเข้าไปสะสมในร่องที่เป็นผลจากการลากวัสดุไปบนผิวหน้าชั้นตะกอนที่ยังไม่แข็งตัว เมื่อชั้นทรายแข็งตัวผิวใต้ชั้นหินทรายจึงมีลักษณะเป็นสันยาว ดู <i>drag mark</i> และ <i>current mark</i> ประกอบ ดูรูปประกอบ</p> <p style="text-align: center;">รูป</p> <p>รูปพิมพ์แนวร่อง ๒ ทิศทาง</p> <p style="text-align: center;">รูป</p> <p>รูปพิมพ์แนวร่องแสดงวัสดุที่ทำให้เกิดร่องซึ่งอาจอยู่ที่เดิมหรือไม่ก็ได้</p> <p>ยืนยันมติเดิม 24/56</p>
275.	gross pay	ขั้นปีโตรเลียมหนา	ความหนาของขั้นปีโตรเลียมชั้นแรกจนถึงชั้นสุดท้าย ซึ่งจะ

		รวม	รวมความหนาทั้งหมดของชั้นที่ไม่มีปิโตรเลียมด้วย
276.	ground current; earth current	กระแสดิน	ดู <i>telluric current</i>
277.	ground moraine	กองตะกอนธารน้ำแข็งพื้นธาร	เนินที่เกิดจากการสะสมตัวของตะกอนธารน้ำแข็งไม่แสดงชั้น (till) หรือตะกอนที่ตกจมจากธารน้ำแข็ง ระหว่างที่ถูกนำพาไปมีการเสียดละลายเกิดขึ้น ลักษณะเป็นเนินเตี้ย ๆ บริเวณกว้าง (<i>ดูรูปที่ moraine</i>)
278.	groundmass	เนื้อพื้น	ดู <i>matrix</i>
279.	groundwater	น้ำบาดาล	๑. ส่วนของน้ำใต้ดินที่อยู่ในช่องว่างที่ต่อเนื่องกันในเขตอิมน้ำ (saturated zone) รวมถึงธารน้ำใต้ดิน (underground stream) <i>ดู phreatic water ประกอบ</i> ๒. คำกว้าง ๆ ที่หมายถึงน้ำใต้ดิน (subsurface water) ซึ่งแตกต่างจากน้ำผิวดิน (surface water) <i>มีความหมายเหมือนกับ subterranean water และ underground water</i>
280.	groundwater barrier; groundwater dam; hydrologic barrier	เขื่อนใต้ดิน	สิ่งกีดขวางตามธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น พนัง ผง รอยเลื่อน ซึ่งขวางกั้นการเคลื่อนที่ด้านข้างของน้ำบาดาล ทำให้ระดับน้ำของทั้งสองด้านแตกต่างกัน
281.	groundwater basin	แอ่งน้ำบาดาล	๑. โครงสร้างใต้ดินที่มีสภาพเป็นแอ่งในการนำเข้า การ

			กักขัง และการไหลออกของน้ำใต้ดิน ๒. ชั้นน้ำหรือระบบชั้นน้ำใต้ดิน ซึ่งมีพื้นที่รองรับและขังน้ำใต้ดินที่มีขอบเขตแน่ชัด โดยอาจมีรูปร่างคล้ายแอ่งหรือไม่ก็ได้
282.	groundwater budget	ดุลยภาพน้ำบาดาล	ประมาณการน้ำบาดาลในรูปของสมการน้ำบาดาลที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า การนำออก และการเปลี่ยนแปลงของการกักเก็บน้ำในชั้นน้ำบาดาล
283.	groundwater dam; groundwater barrier; hydrologic barrier	เขื่อนใต้ดิน	<i>ดู groundwater barrier; groundwater dam; hydrologic barrier ประกอบ</i>
284.	groundwater equation	สมการน้ำบาดาล	สมการที่เกี่ยวข้องกับดุลยภาพน้ำบาดาล มีสูตรดังนี้ $P = RO + ET + R + D \pm \Delta S$ โดยที่ P = ปริมาณหยาดน้ำฟ้า RO = ปริมาณน้ำไหลป่า ET = ปริมาณการคายระเหยของน้ำ R = ปริมาณการเติมน้ำ D = ปริมาณน้ำบาดาลไหลออก $\pm \Delta S$ = การเปลี่ยนแปลงปริมาณกักเก็บน้ำบาดาล มีค่าเป็นบวกเมื่อน้ำไหลเข้ามีปริมาณมากกว่าน้ำไหลออก และมีค่าเป็นลบเมื่อน้ำไหลเข้ามีน้อยกว่าน้ำไหลออก 21,22/56
285.	groundwater flow	๑. การไหลของน้ำบาดาล	<i>ดู groundwater movement</i> 8/56

286.	groundwater flow	๒. น้ำบาดาลไหลป่า	ดู <i>groundwater runoff</i> 8/56
287.	groundwater movement	การเคลื่อนตัวของน้ำบาดาล	การเคลื่อนตัวหรือการไหลของน้ำในเขตอิมตัวด้วยน้ำไม่ว่าจะเกิดโดยธรรมชาติหรือด้วยการกระทำของมนุษย์ <i>มีความหมายเหมือนกับ groundwater flow ๑</i> 8/56
288.	groundwater runoff	น้ำบาดาลไหลป่า	ส่วนหนึ่งของน้ำไหลป่าที่ซึมลงไปเพิ่มเติมในระบบน้ำบาดาลแล้วไหลผ่านชั้นน้ำใต้ดินออกไปสู่แม่น้ำหรือแหล่งน้ำผิวดิน น้ำบาดาลไหลป่าเป็นแหล่งน้ำหลักของน้ำที่ไหลคงที่อยู่ในแม่น้ำ หรือน้ำที่ไหลในฤดูแล้งของแม่น้ำที่ไม่มีน้ำจากแหล่งกักเก็บน้ำผิวดินมาเพิ่มเติม <i>มีความหมายเหมือนกับ groundwater flow ๒</i> 8/56
289.	group	กลุ่มหิน	หน่วยลำดับชั้นหินตามลักษณะหินหน่วยหนึ่ง ประกอบด้วยหมวดหินที่อยู่ติดกัน ๒ หมวด หรือมากกว่านั้น ซึ่งมีลักษณะเนื้อหินที่สำคัญ ๆ เป็นแบบเดียวกัน และก่อกำเนิดหรือมีอายุอยู่ในยุคหรือมหายุคเดียวกัน 42/55
290.	growth band; growth line	เส้นเติบโต	ดู <i>growth line; growth band</i>
291.	growth fault	รอยเลื่อนเคลื่อนตัว	รอยเลื่อนในหินตะกอนที่เกิดขึ้นพร้อมกับการสะสมตัวของตะกอน ดังนั้นลำดับชั้นตะกอนของหน่วยหินที่เคลื่อนพร้อมรอยเลื่อนจึงเพิ่มมากขึ้นตามความลึก ด้านที่เลื่อนลงมีความหนามากกว่าเมื่อเทียบกับอีกด้านหนึ่ง <i>มีความหมาย</i>

			เหมือนกับ <i>depositional fault</i> ซึ่งเป็นคำที่ใช้มากในสหรัฐอเมริกาบริเวณอ่าว ชายฝั่ง และชายฝั่งทะเล 3/56 ตรวจแล้ว
292.	growth line; growth band	เส้นเติบโต	วงชั้นหรือวงแถบในเปลือกของสัตว์ที่มีเปลือกสองฝา
293.	growth ring	วงเติบโต	ชั้นหรือแถบในเนื้อไม้ซึ่งต้นไม้ผลิตขึ้นในช่วงการเจริญเติบโตแต่ละปี วงเติบโตสามารถนำไปวิเคราะห์หาอายุและข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ โดยดูจากจำนวนและขนาดของวงเติบโตแต่ละชั้น มีความหมายเหมือนกับ <i>tree ring</i> ดู <i>annual ring</i> และ <i>dendrochronology</i> ; <i>tree-ring chronology</i> ประกอบ
294.	growth twin	ผลึกแฝดออก	ผลึกแฝดชนิดหนึ่งซึ่งเป็นผลจากการวางตัวของอะตอมไอออน หรือกลุ่มอะตอมหรือไอออน ลงบนด้านนอกของผลึกแร่ที่กำลังเติบโตอยู่ในสารที่ทำให้การจัดวางตัวตามปกติของโครงสร้างผลึกเดิมนั้นหยุดชะงักลง ผลึกแฝดออกจึงสะท้อนถึงความผิดปกติที่เกิดขึ้นระหว่างการเติบโตตามธรรมชาติ และถือได้ว่าเป็นผลึกปฐมภูมิ ผลึกแฝดออกสังเกตได้จากผลึกแฝด ๒ ผลึกที่แทงทะลุกันและกัน หรือมีเส้นเขตระหว่างกัน ๑ เส้น
295.	gruss	กรัส	การสะสมของเศษชิ้นส่วนของเศษหินผุเนื้อหยาบที่มีลักษณะเป็นเหลี่ยมมุม เป็นผลมาจากการแตกแยกเป็นส่วน ๆ ของผลึกในหินแกรนิต โดยทั่วไปจะเกิดในเขตแห้งแล้งและกึ่ง

			แห้งแล้ง
296.	gryke; grike	ระแหงหิน	ดู <i>grike; gryke</i>
297.	gryphaea	กริเฟีย	ซากดึกดำบรรพ์ของหอยกามคู่สกุลกริเฟีย ดู <i>gryphaeate</i> ประกอบ
298.	gryphaeate	-คล้ายหอยกริเฟีย	ลักษณะรูปร่างคล้ายเปลือกของซากดึกดำบรรพ์ของหอยกามคู่สกุลกริเฟีย (genus Gryphaea) ซึ่งมีฝาซ้ายโค้งนูนมาก มีด้านหลัง (dorsal) งอ และมีฝาขวาแบน
299.	guano	กัวโน	มูลของค้างคาวหรือนกทะเลที่สะสมเป็นจำนวนมาก และนำมาใช้ประโยชน์เป็นปุ๋ยได้เนื่องจากมีปริมาณของฟอสเฟตมาก มีมากตามชายฝั่งของประเทศเปรูและชิลีในทวีปอเมริกาใต้ ในประเทศไทยพบตามถ้ำหินปูน
300.	guest	แร่เยือน	แร่ซึ่งเสริมเข้าไปในแร่หรือหินที่เกิดอยู่ก่อนและมักมีการแทนที่แร่หรือหินนั้นด้วย มีความหมายตรงข้ามกับ <i>host</i>
301.	guide fossil	ซากดึกดำบรรพ์ชี้นำ	ซากดึกดำบรรพ์ใด ๆ ซึ่งมีคุณค่าใช้ในการจัดจำแนกอายุของชั้นหิน หรือชี้ถึงสภาพแวดล้อมที่ซากดึกดำบรรพ์อยู่อาศัย หรือเป็นซากดึกดำบรรพ์ดรรชนีในการเทียบสัมพันธ์ชั้นหินเฉพาะถิ่น ดู <i>index fossil</i> ประกอบ
302.	gulf	อ่าว	ส่วนของทะเลหรือมหาสมุทรที่ลึกเข้าไปในแผ่นดิน ซึ่งเกิดจากรอยแยกของเปลือกโลกหรือที่ลุ่มต่ำ โดยทั่วไปส่วนที่ลึกเว้าเข้าไปในแผ่นดินจะมีระยะยาวมากกว่าระยะกว้างของปากอ่าว
303.	gully	ร่องธาร	ร่องลึกบนพื้นดินที่เกิดจากการกัดเซาะของน้ำฝนที่ไหล

			รวมตัวกันอยู่เป็นธารน้ำ
304.	gully erosion	การกร่อนแบบร่องธาร	ดูคำอธิบายใน <i>sheet erosion; sheet flood erosion</i>
305.	gumbotil	กัมโบทิล	ดินเหนียวชนิดหนึ่งซึ่งมีสีเทาถึงเทาเข้ม เกิดจากการผุพังอยู่กับที่ การชะล้าง และการทับถมในส่วนปลายของธารน้ำแข็ง ที่มักมีภูมิประเทศค่อนข้างต่ำหรือที่ราบ ทำให้ดินเหนียวอยู่ในสภาพการสูญเสียด่างออกซิเจน สมบัติของดินเหนียวชนิดนี้ คล้ายกับกัมโบ คือเหนียวมากเมื่อเปียก และแข็งมากเมื่อแห้ง
306.	Günz	กินซ์	๑. ช่วงอายุของตะกอนสมัยไพลสโตซีนของทวีปยุโรป ตอนกลาง อยู่เหนือชั้นกรวดโดเนาและอยู่ใต้มินเดล ๒. ช่วงเวลาที่เกิดธารธารน้ำแข็งลำดับที่หนึ่งของสมัยไพลสโตซีน บริเวณภูเขาแอลป์ ปัจจุบันพบว่าได้มีธารน้ำแข็งเกิดขึ้นก่อนหน้านี้แล้ว ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ 5/56
307.	Günz-Mindel	กินซ์-มินเดล	ค่าที่ประยุกต์ใช้กับช่วงเวลาที่ธารน้ำแข็งลำดับที่หนึ่งของสมัยไพลสโตซีนของบริเวณภูเขาแอลป์เกิดการละลาย โดยเกิดหลังธารน้ำแข็งกินซ์และก่อนธารน้ำแข็งมินเดล ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ 6/56 ตรวจแล้ว
308.	gusher	หลุมน้ำมันพุ	หลุมน้ำมันที่มีแรงดันสูงมากจนทำให้น้ำมันพุ่งขึ้นมาเหมือนน้ำพุ ซึ่งทำให้เกิดความสูญเสียน้ำมันและแก๊สรวมทั้งความดันแหล่งกักเก็บและเสียดสภาพแวดล้อม ในสมัยก่อนหาก

			น้ำมันเกิดพุ่งขึ้นมา แสดงถึงการได้พบแหล่งน้ำมันขนาดใหญ่ <i>ดู blowout ประกอบ</i>
309.	Gutenberg discontinuity	แนวไม่ต่อเนื่องกุกเทนเบิร์ก	รอยต่อระหว่างชั้นเนื้อโลกกับแก่นโลกชั้นนอก ซึ่งมีระดับความลึกประมาณ ๒,๙๐๐ กิโลเมตร ณ แนวแบ่งเขตนี้ ความเร็วคลื่นไหวสะเทือนไม่ต่อเนื่อง ความเร็วคลื่นปฐมภูมิจะลดลง คลื่นทุติยภูมิไม่สามารถผ่านต่อไปได้ ซึ่งแสดงถึงการเปลี่ยนสถานะจากของแข็งไปเป็นของเหลว และการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบภายในโลก <i>ดู Conrad discontinuity และ Mohorovicic discontinuity ประกอบ</i> 9/56
310.	guyot	เขายอดราบใต้สมุทร, กิโย	ภูเขาอดราบซึ่งสูงขึ้นจากพื้นมหาสมุทรแปซิฟิกมาจนถึงระดับใต้น้ำประมาณ ๘๐๐ เมตร ในมหาสมุทรแอตแลนติกก็มีบ้าง กิโยนี้จะแตกต่างจากภูเขาใต้ทะเล (seamount) ตรงที่ภูเขาใต้ทะเลมียอดแหลม เมนาร์ด (H.W. Menard) ประมาณว่า ในมหาสมุทรแปซิฟิกมีกิโยและภูเขาใต้ทะเลรวมประมาณ ๑๐,๐๐๐ ลูก ซึ่งบางลูกมียอดสูงจากพื้นสมุทรประมาณ ๓ กิโลเมตร กิโยเหล่านี้อาจเกิดมาจากภูเขาไฟ ยอดจะปาดราบลงด้วยแรงจากคลื่นลมและกระแสน้ำ และภายหลังถูกน้ำท่วมมิดเนื่องจากการที่ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น หรือเพราะฐานรากภูเขาจมตัวลง กิโยหลายลูกมีอายุเก่าแก่มาก ทั้งนี้ จะเห็นได้จากการขุดเจาะพบสารสมัยครีเทเชียสและไมโอซีน (ซึ่งเกิดในน้ำ

			ต้น) ได้จากยอดภูเขาเหล่านี้ 21/56
311.	GWC (gas-water contact)	จี้ดบเบิลยูซี (รอยต่อแก๊ส-น้ำ)	ดู <i>gas-water contact (GWC)</i>
312.	gymnosperm	พืชเมล็ดเปลือย	พืชซึ่งเมล็ดไม่มีผนังรังไข่หุ้ม เช่น ปรง (cycad) แป๊ะก๊วย (ginkgo) สนไพน์ สนเฟอร์ สนสปรูซ พืชเหล่านี้มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคดีโวเนียนตอนปลายจนถึงปัจจุบัน ดู <i>angiosperm ประกอบ</i>
313.	gyprock	หินยิปซัม	คำที่เลิกใช้แล้วในความหมายเหมือนกับ rock gypsum
314.	gypsum cavoli	ดอกยิปซัม	กลุ่มผลึกยิปซัมรวมเป็นรูปรังผึ้งขึ้นด้านบนซึ่งแสดงลายชั้นภายในตัดขวางผลึกดูคล้ายกะหล่ำปลีหรือกะหล่ำดอก เปรียบเสมือนเนินของผลึกที่เกิดขึ้น ณ รอยต่อระหว่างน้ำกับตะกอนในน้ำเค็ม แหล่งที่รู้จักกันดี คือ แหล่งแร่มัยไมโอซีนตอนบนของอิตาลีซึ่งยังคงแสดงโครงสร้างปฐมภูมิ นอกจากนี้พบโครงสร้างที่ยังคงเหลืออยู่ในหินยุคไซลูเรียนตอนบนในมลรัฐอินเดียนาด้วย
315.	gypsum plate	แผ่นยิปซัม	อุปกรณ์เสริมที่ใช้ในกล้องจุลทรรศน์โพลาไรส์ ทำด้วยแผ่นยิปซัมใสหรือซิลิโคน ให้สีแทรกสอดเป็นสีแดงอันดับที่หนึ่ง ใช้ตรวจสอบเครื่องหมายทางแสงของผลึกหรือรูปแทรกสอดและหาตำแหน่งของแนวระนาบการสั่น ดู <i>quartz wedge ประกอบ</i>
316.	gyttja	โคลนอินทรีย์	ตะกอนดินโคลนที่เกิดในทะเลสาบ และมีสารอินทรีย์ปนอยู่เป็นจำนวนมาก

317.	H/C ratio; hydrogen-to-carbon atomic ratio	อัตราส่วนไฮโดรเจน ต่อคาร์บอน	<i>ดู hydrogen-to-carbon atomic ratio; H/C ratio</i>
318.	habit	รูปลักษณะ	๑. รูปทรงผลึกเฉพาะแบบหรือรูปทรงหลายแบบที่เกิดในแร่ หนึ่ง ๆ รวมทั้งลักษณะที่ผิดปกติ <i>ดู crystal habit ประกอบ</i> ๒. คำทั่วไปที่หมายถึงรูปลักษณะภายนอกของแร่หรือหิน ๓. ลักษณะปรากฏของสิ่งมีชีวิต โดยเฉพาะลักษณะที่มี อิทธิพลต่อวิถีชีวิตหรือแนวทางการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต นั้น
319.	habitat	แหล่งที่อยู่, ถิ่นที่อยู่	สภาพแวดล้อมซึ่งเหมาะสมสำหรับให้พืชหรือสัตว์นั้น ๆ ได้ ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและดำรงชีวิต
320.	hackly	-หักคม	คำที่ใช้กับลักษณะรอยแตกของหินหรือแร่ที่มีรอยแตกที่ ผิวหน้าเป็นสันเหลี่ยมคม เช่น ทองแดงธรรมชาติ <i>ดู fracture ประกอบ</i>
321.	hade*	มุมกลับ	มุมที่เกิดจากการที่ชั้นหิน สายแร่ หรือระนาบรอยเลื่อนเอียง เทไปจากแนวระนาบตั้ง มุมนี้วัดเป็นองศาจากระนาบตั้ง แต่ ถ้าวัดจากระนาบระดับ เรียกว่า มุมเท (dip angle) มุมกลับ บวกกับมุมเทจะเป็นมุมฉากหรือ ๙๐ องศาเสมอไป คำนี้นิยม ใช้กันเฉพาะในกลุ่มชาวเหมืองใต้ดิน
322.	Hadean	ฮาเดียน	ช่วงเวลาที่จัดอยู่ในบรมยุคพรีแคมเบรียน มีช่วงเวลาตั้งแต่ ๔,๐๐๐-๔,๖๐๐ ล้านปี พบแร่ที่มีอายุมากที่สุด (คือแร่เซอร์ คอนประมาณ ๔,๔๐๔ ล้านปี) และพบหินอายุแก่ที่สุด (๔,๐๓๐ ล้านปี)

			ดู <i>geologic time scale</i> และ <i>Priscoan</i> ประกอบ 41/55
323.	Haeckel 's law	กฎเฮกเกิล	ดู <i>recapitulation theory</i>
324.	hairstone; hair stone	หินเส้นผม	ควอตซ์ชนิดหนึ่ง เป็นผลึกใสที่มีสารฝังในเป็นรูปเส้นใย คล้ายเส้นด้ายหรือรูปเข็มของแร่ชนิดอื่น ๆ สอดแทรกอยู่ในผลึกอย่างหนาแน่น โดยปรกติมักเป็นผลึกของรูไทล์ หรือ แอททิโนไลต์ โดยเฉพาะควอตซ์ซาเจนิติก (sagenitic quartz) ดู <i>Venus hairstone</i> และ <i>Thethis hairstone</i> ประกอบ มีความหมายเหมือนกับ <i>needlestone; needle stone</i>
325.	half section	ส่วนครึ่ง	ส่วนที่มีขนาดพื้นที่ ๓ ๒ ๐ เอเคอร์ มีการเรียกชื่อเป็นส่วนเหนือ ส่วนใต้ ส่วนตะวันออก และส่วนตะวันตก
326.	halide	เฮไลด์	กลุ่มแร่ที่มีธาตุแฮโลเจน (halogen elements) ได้แก่ ฟลูออรีน โบรมีน คลอรีน และไอโอดีนประกอบอยู่ กลุ่มเฮไลด์ มีความแข็งค่อนข้างต่ำและสีจาง รูปผลึกมักจะเป็นรูป ลูกบาศก์ แร่ในกลุ่มเฮไลด์ เช่น ฟลูออไรต์ เฮไลต์ มีความหมายเหมือนกับ <i>halogenide</i>
327.	halocline	ลาดความเค็ม	แนวชั้นน้ำในมหาสมุทรที่มีการเปลี่ยนความเค็มอย่างรวดเร็ว ตามความลึก
328.	halogenide	เฮโลจีไนต์	ดู <i>halide</i>

329.	hamada	ฮามาดา	ดู <i>hammada</i>
330.	hammada	ฮัมมาดา	ทะเลทรายส่วนที่มีแต่หินแข็งและเศษหินกระจัดกระจายปกคลุมพื้นที่อยู่ทั่วไป ไม่มีกรวดเล็กและทรายละเอียด เนื่องจากถูกลมพัดพาไปหมด มีความหมายเหมือนกับ <i>hamada</i>
331.	hand specimen	ก้อนตัวอย่าง	ตัวอย่างหิน แร่ หรือวัสดุอื่นที่มีขนาดก้อนพอเหมาะ เช่น ๒.๕ × ๓.๕ × ๑๐.๕ เซนติเมตร ใช้เพื่อเป็นตัวอย่างอ้างอิง หรือสะสมไว้เพื่อการศึกษา
332.	hanging valley	หุบเขาลอย	หุบเขาสาขาที่อยู่สูงต่างระดับกับหุบเขาใหญ่ ซึ่งตอนที่เชื่อมต่อกับหุบเขาใหญ่นั้นเป็นที่ตั้งชันมาก ถ้ามีธารน้ำไหลผ่านหุบเขาสาขานั้นมาสู่หุบเขาใหญ่ก็จะเกิดมีโกรกธารหรือน้ำตกขึ้น หุบเขาลอยเช่นนี้มักพบอยู่ตามบริเวณที่เคยมีธารน้ำแข็งปกคลุมมาก่อน แต่ก็อาจจะพบในที่อื่น ๆ บ้าง ในประเทศไทยพบที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ที่อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น (<i>ดูรูปที่ cirque</i>)
333.	hanging wall	หินเพดาน	หินส่วนที่อยู่เหนือรอยเลื่อนรอยเลื่อนหรือสายแร่ (<i>ดูรูปที่ hade</i>)
334.	hard coal	ถ่านหินแข็ง	โดยทั่วไปหมายถึงถ่านหินแข็งที่มีชั้นคุณภาพสูงกว่าลิกไนต์ขึ้นไป แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกาหมายถึง แอนทราไซต์
335.	hard rock	หินแข็ง	๑. หินอัคนีและหินแปรซึ่งสามารถแยกตัวจากหินตะกอนได้ ๒. หินที่ใช้ในการก่อสร้างถนนและงานตัดคั่นทาง ซึ่งถือว่าเป็นหินแข็งเมื่อต้องใช้วิธีการเจาะและระเบิด (drilling & blasting) หินนั้นขึ้นมา หรือวัสดุเป็นประเภทก้อนหินมนใหญ่ ซึ่งแต่ละก้อนมีขนาดตั้งแต่ ๐.๗๕ ลูกบาศก์เมตรขึ้นไป

336.	hard water	น้ำกระด้าง	น้ำที่เมื่อใช้สบู่ธรรมดาไม่สามารถทำให้เกิดฟองสบู่ได้ง่าย และเมื่อน้ำระเหย จะเกิดคราบในภาชนะ เป็นน้ำที่มีปริมาณไอออนของแคลเซียมและแมกนีเซียมสูง
337.	hardness	ความแข็ง	ความทนทานของแร่ต่อการขูดขีด สมบัตินี้ไม่อาจกำหนดความหมาย หรือวัดให้ชัดเจนลงไปได้ แต่จะเปรียบเทียบได้กับแร่ซึ่งจัดเป็นมาตรฐาน เช่น ความแข็งมาตราโมส์ (Mohs scale) ซึ่งประกอบด้วยแร่ ๑๐ ชนิด เรียงลำดับแร่ที่ทนทานต่อการขูดขีดน้อยที่สุด (เทียบความแข็งเป็น ๑) ถึงมากที่สุด (เทียบความแข็งเป็น ๑๐) มาตราเชิงเทคนิค (technical scale) ซึ่งประกอบด้วยแร่ ๑๐ ชนิด หรือมาตราความแข็งอื่น ๆ นอกจากนี้ อาจใช้อุปกรณ์ง่าย ๆ ที่หาได้สะดวก ประมาณความแข็งได้ด้วย เช่น เล็บมือ ประมาณความแข็งเป็น ๒.๕ เหริยญ หรือลวดทองแดง ๓.๕ กระจกหรือมีดพับ ๕.๕
338.	hardness scale	มาตราความแข็ง	หน่วยวัดความแข็งของแร่ ใช้ในการตรวจสอบชนิดแร่ มีทั้งที่ตรวจสอบแบบทั่วไป เช่น มาตราโมส์ (Mohs scale) และแบบที่ตรวจสอบความแข็งจุลภาค เช่น ค่าความแข็งวิกเกอร์ส์ (Vickers hardness number) <i>ดู hardness ประกอบ</i>
339.	hardpan	ชั้นดานแข็ง	๑. ชั้นดินส่วนล่าง ลักษณะแข็งและแน่นทึบ เกิดจากการเชื่อมยึดด้วยวัตถุประสาน ได้แก่ ซิลิกา เหล็กออกไซด์ และอินทรีย์วัตถุ <i>ดู duricrust และ iron pan ประกอบ</i>

			<p>๒. ชั้นที่บางส่วนของพวกกรวดเชื่อมยึดประสานกันจนไม่สามารถขุดทะลุผ่านได้ เช่น ในบริเวณลานแหล่งแร่ทองบางแห่ง</p> <p>๓. ชั้นที่ทรายหรือกรวดเชื่อมยึดด้วยวัตถุประสานจนแข็งยากต่อการไถพรวน</p> <p>๔. ชั้นตะกอนแข็งที่ไม่จับตัวกันแน่น แต่ก็ยากต่อการขุดหรือเจาะด้วยสว่าน</p>
340.	hard-rock geology	ธรณีวิทยาหินแข็ง	วิชาธรณีวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับหินอัคนีและหินแปร <i>ตรงข้ามกับ soft-rock geology</i>
341.	harmonic wave	คลื่นฮาร์มอนิก	คลื่นที่มีการเปลี่ยนแปลงแอมพลิจูด (amplitude) ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งเมื่อเวลาเปลี่ยนไป จนทำให้แอมพลิจูดเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ตามเวลา และแอมพลิจูดจะมีค่าซ้ำค่าเดิมเมื่อครบ ๑ ความยาวคลื่น
342.	harzburgite	หินฮาร์ซเบอร์ไกต์	หินอัคนีแทรกซอนระดับลึก พวกหินเพริโดไทต์ที่ประกอบด้วยแร่หลักเป็นแร่โอลิวีน และออร์โทไพรอกซีน มีสีแดงและเขียว พบครั้งแรกที่ภูเขาฮาร์ซ เมืองฮาร์ซบูร์ก ในประเทศเยอรมนี
343.	head	ส่วนหัว	ส่วนที่กว้างออกไปในทะเลของคลื่นหัวแตก ตรงข้ามกับกระแสน้ำตลบ ดู <i>rip current</i> ประกอบ
344.	head shield	เกราะหัว	<i>ดูคำอธิบายใน placoderm</i>
345.	head waves	คลื่นนำ	คลื่นไหวสะเทือนที่เดินทางผ่านตัวกลางที่มีความเร็วคลื่นต่ำไปสู่ตัวกลางที่มีความเร็วคลื่นสูง โดยมีมุมตกกระทบเกือบเท่ากับมุมวิกฤต และเดินทางในตัวกลางที่มีความเร็วสูงขนาน

			กับแนวของรอยสัมผัสระหว่างตัวกลางทั้งสอง แล้วหักเหกลับขึ้นสู่ผิวดิน
346.	headland	หัวแหลมผาชัน	หัวแหลมที่ยื่นออกไปในทะเลและมีลักษณะเป็นหน้าผาสูงชัน ชาวเรือมักใช้เป็นที่หมายในการเดินทาง เช่น เขาสามมุก แหลมเสมสาร ในจังหวัดชลบุรี
347.	headspace gas analysis	การวิเคราะห์แก๊สส่วนบน	การวิเคราะห์แก๊สไฮโดรคาร์บอนเบาโดยแก๊สโครมาโทกราฟีจากแก๊สที่สะสมอยู่ในบริเวณส่วนบนของกระป๋องบรรจุตัวอย่างเศษหินเจาะ ปริมาณและส่วนประกอบของแก๊สใช้บ่งชี้ถึงหินต้นกำเนิดและไฮโดรคาร์บอนในแหล่งกักเก็บ
348.	heat flow*	การไหลถ่ายความร้อน	การที่ความร้อนไหลถ่ายเทจากภายในโลกขึ้นสู่พื้นดิน โดยการนำหรือการแผ่รังสี การไหลถ่ายความร้อนนี้มีค่าเฉลี่ยประมาณ ๑.๒ ไมโครแคลอรี/ตารางเซนติเมตร/วินาที
349.	heave; horizontal throw	ระยะเลื่อนแนวนอน	ระยะทางในแนวนอนที่ชั้นหินเลื่อนเคลื่อนเหมือนกัน <i>มีความหมายเหมือนกับ offset ความหมายที่ ๕ (ดูรูปที่ throw)</i>
350.	heavy crude oil; heavy oil	น้ำมันดิบชนิดหนัก	<i>ดู heavy oil; heavy crude oil</i>
351.	heavy liquid	ของเหลวหนัก	ของเหลวที่มีความหนาแน่นหรือความถ่วงจำเพาะสูง เช่น โบรโมฟอร์ม (๒.๘๖) เมทิลีนไอโอไดด์ (๓.๓๒) ซิงก์โบรไมด์ (๔.๒๒) ใช้ในการแยกแร่หรือวัสดุที่มีความถ่วงจำเพาะต่างกันที่ปนกันอยู่
352.	heavy mineral	แร่หนัก	๑. กลุ่มแร่รองที่พบในหินตะกอนหรือตะกอน มีความถ่วงจำเพาะสูงกว่า ๒.๙ เช่น แร่รูไทล์ อิลเมไนต์ ลูโคซีน

			แคลซิเทอไรต์ เซอร์คอน โมนาไซต์ ๒. แร่ประกอบหินที่มีความถ่วงจำเพาะสูงกว่า ๒.๙ เช่น โอลิวีน ไพรอกซีน
353.	heavy oil; heavy crude oil	น้ำมันดิบชนิดหนัก	น้ำมันดิบที่มีค่าความถ่วงเอพิโอสูงกว่า ๔๐ องศา
354.	hedreocraton*	หินฐานธรณีทวีป	ดูคำอธิบายใน <i>craton</i>
355.	height of land; divide; drainage divide; topographic divide; water parting; watershed line*	สันปันน้ำ	ดู <i>divide; drainage divide; height of land; topographic divide; water parting; watershed line</i>
356.	Hemichordata	เฮมิคอร์ดาดา	ชื่อไฟลัมของสัตว์น้ำเค็มขนาดเล็กที่มีแกนสันหลังเฉพาะในช่วงเป็นตัวอ่อน มีแกนประสาท ในคอมมีช่องเหงือก (gill slit) ร่างกายอ่อนนุ่ม และมีสมมาตรด้านข้าง แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ เทอโรบรานซ์ (Pterobranch) ซึ่งเป็นสัตว์หากินตามพื้นท้องน้ำ อยู่เป็นกลุ่มและเกาะติดที่ กับพวกหนอนซึ่งมีรูปร่างคล้ายลูกโอ๊กหรือลูกก่อหรือรูปเส้น ที่อาศัยขุดรูอยู่ตามพื้นท้องน้ำ นอกจากนี้ทางบรรพชีวินวิทยายังได้จัดให้แกรปโทไลต์ซึ่งสูญพันธุ์ไปหมดแล้วรวมอยู่ในไฟลัมนี้ด้วย เนื่องจากพบว่ามี ความคล้ายคลึงกับเทอโรบรานซ์มากกว่า

			สัตว์ในไฟลัมอื่น ๆ ดู <i>Protochordata</i> และ <i>Chordata</i> ประกอบ
357.	hemihedral	เฮมิซิดรัล	ชั้นผลึกเมโรซิดรัลชั้นหนึ่งหรือหลายชั้นผลึกในระบบผลึกหนึ่ง ซึ่งแบบรูปผลึกมีหน้าผลึกเพียงครึ่งหนึ่งของจำนวนหน้าผลึกที่เหมือนกันของแบบรูปผลึกที่มีลักษณะเดียวกับโฮโลซิดรัลในระบบผลึกเดียวกัน มีความหมายเหมือนกัน <i>hemisymmetric</i>
358.	hemipelagic deposit	สิ่งทับถมกึ่งท้องทะเลลึก	ตะกอนหรือสิ่งทับถมท้องทะเลลึก ซึ่งเม็ดตะกอนในส่วน (fraction) ที่มีขนาดใหญ่กว่า ๕ ไมครอน (๐.๐๐๕ มิลลิเมตร) จะเป็นตะกอนที่มีกำเนิดจากภูเขาไฟ แผ่นดิน หรือทะเลตื้นในปริมาณที่มากกว่าร้อยละ ๒๕ ตะกอนกึ่งท้องทะเลลึกโดยมากมักสะสมตัวใกล้ขอบทวีปและที่ราบก้นสมุทรที่อยู่ข้างเคียง ทำให้มีส่วนประกอบของเม็ดตะกอนจากทวีปมากกว่า เมื่อเทียบกับส่วนประกอบในตะกอนท้องทะเลลึก ดู <i>eupelagic sediment</i> ประกอบ มีความหมายเหมือนกับ <i>hemipelagic sediment</i>
359.	hemipelagic sediment	ตะกอนกึ่งท้องทะเลลึก	ดู <i>hemipelagic deposit</i>
360.	hemipelagite	เฮมิเพลาไจต์	ตะกอนที่เกิดสะสมตัวอย่างช้า ๆ บนพื้นทะเล เป็นอนุภาคตะกอนที่มาจากพื้นทวีปและมาจากสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น หรือมาจากสิ่งมีชีวิตประจำถิ่นของท้องที่นั้น ๆ
361.	hemisymmetric	เฮมิซิมเมตริก	ดู <i>hemihedral</i>

362.	henwoodite	เฮนวูดิต์	<i>ดู turquoise; turquoise</i>
363.	heptane	เฮปเทน	ไฮโดรคาร์บอนเหลวของชุดอัลเคนอิ่มตัวหรือพาราฟิน มีสูตรเคมี C ₇ H ₁₆ นอร์แมลเฮปเทน (nC ₇) เป็นชนิดหนึ่งในอัลเคนเบาส่วนน้อยที่พบในสิ่งมีชีวิต เช่น ในน้ำมันจากต้นสนพันธุ์ Jeffery ซึ่งมีนอร์แมลเฮปเทนถึงร้อยละ ๙๘
364.	heptane value	ค่าเฮปเทน	ค่าตัววัดความสมบูรณ์ทางความร้อนของหินต้นกำเนิดปิโตรเลียม โดยใช้สัดส่วนปริมาณของไอโซเมอร์ของ C ₆ และ C ₇
365.	herbaceous material	สารไร้เนื้อไม้	สารจำพวกเคอโรเจนที่ได้มาจากส่วนของผิวเคลือบ (cuticle) สปอร์ และเรณู
366.	herbivore	สัตว์กินพืช	สิ่งมีชีวิตซึ่งดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยการกินพืชเป็นอาหาร
367.	Hercynian	เฮอร์ซึเนียน	ช่วงเวลาที่ยืนหินในยุโรปเกิดการคดโค้งและเลื่อนเหลี่ยมล้ำเป็นระยะ ๆ จนสุดท้ายได้เกิดเป็นเทือกเขาใหญ่ในมหายุคพาลีโอโซอิกตอนปลาย ซึ่งอยู่ระหว่างยุคคาร์บอนิเฟอรัสตอนต้นถึงยุคเพอร์เมียน เฮอร์ซึเนียนเป็นคำละตินที่ใช้ในเยอรมนี เรียกระบบเทือกเขาในยุโรปตอนกลาง โดยได้ชื่อมาจากเฮอร์ซึเนียซิลวา (Hercynia silva) อันเป็นชื่อของเทือกเขาฮาร์ซ (Harz Mountains) นอกจากนี้ ยังมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันอีกหลายชื่อ เช่น วาริสคาน (Variscan)
368.	Hercynian Orogeny	การก่อเทือกเขาเฮอร์ซึเนียน	การก่อเกิดเทือกเขาช่วงมหายุคพาลีโอโซอิกตอนปลายของทวีปยุโรป ที่เกิดต่อเนื่องตลอดยุคคาร์บอนิเฟอรัสและยุคเพอร์เมียน มีความหมายเหมือนกับ <i>Variscan Orogeny</i>

369.	heredity	พันธุกรรม, กรรมพันธุ์	คุณภาพและศักยภาพที่สิ่งมีชีวิตแต่ละตัวได้รับสืบทอดหรือถ่ายทอดมาจากยีนของบรรพบุรุษของสิ่งมีชีวิตแต่ละตัวนั้น
370.	Herringbone array	แถวลำดับรูปก้างปลาเฮอริ่ง	การจัดวางกลุ่มจีโอโพนหรือกลุ่มต้นกำเนิดคลื่นให้วางขวางเฉียง ๔๕ องศา กับแนวเส้นสำรวจ วางเรียงสลับกันทั้งสองข้างของแนวเส้นสำรวจ รูป
371.	herringbone texture	เนื้อแบบก้างปลาเฮอริ่ง	แบบรูปของการสลับแถวของผลึกที่ขนาน แต่ละแถวมีทิศทางกลับกับแถวที่ประชิดกัน คล้ายลายผ้าแบบก้างปลาเฮอริ่ง
372.	heterochthonous	-มาจากที่อื่น	๑. คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับตะกอนหรือหินซึ่งเกิดในที่อื่น แต่ถูกนำพามาอยู่ ณ ที่ปัจจุบัน หรือซากดึกดำบรรพ์ในชั้นหินที่หนึ่ง ถูกกัดกร่อนหลุดออกและถูกนำพามาสู่แหล่งสะสมใหม่ ดู <i>allochthonous</i> และ <i>reworked</i> ประกอบ ๒. คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับพรรณสัตว์หรือพรรณพืชซึ่งมาจากที่อื่น ไม่ได้เกิดขึ้นในที่ที่พบ
373.	heterocompound	สารประกอบเนื้อคละ	สารประกอบอินทรีย์ที่มีธาตุอื่น ๆ นอกเหนือจากคาร์บอนและไฮโดรเจนประกอบอยู่ในโครงสร้างโมเลกุลด้วย คำนี้เรียกสั้น ๆ ว่า NSO (nitrogen sulfur oxygen)
374.	heterocyclic	วงคละธาตุ	ดูคำอธิบายใน <i>cyclic</i>
375.	heterogeneous equilibrium	สมดุลเนื้อคละ	ความสมดุลในระบบที่มีองค์ประกอบมากกว่า ๑ เฟสขึ้นไป เช่นปฏิกิริยาที่เกี่ยวข้องกับของแข็งและแก๊ส หรือของแข็งและของเหลว เช่น $\text{H}_2\text{O}(\text{g}) + \text{C}(\text{s}) \rightleftharpoons \text{H}_2(\text{g}) + \text{CO}(\text{g})$

			$\text{Cu(s)} + 2\text{Ag}^+ (\text{aq}) \rightleftharpoons \text{Cu}^{2+}(\text{aq}) + 2\text{Ag(s)}$ <p>ดู <i>homogeneous equilibrium</i> และ <i>phase ประกอบ</i></p>
376.	heterogranular; inequigranular	-เนื้อคละขนาด	<p>คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับหินหรือเนื้อหินซึ่งประกอบด้วยผลึกหรือเม็ดตะกอนที่มีขนาดต่าง ๆ กัน ดู <i>homogranular ประกอบ</i></p> <p>43/55</p>
377.	hexacoral	ปะการังหกช่อง	<p>ปะการังเดี่ยว (solitary coral) หรือปะการังกลุ่ม (colonial coral) ซึ่งมีผนังแบ่งช่องว่างในโครงร่างออกเป็น ๖ ช่อง ภายในช่องว่างทั้งหกช่องนี้จะมีผนังกันย่อยเกิดขึ้นใหม่ ทำให้ช่องว่างทั้งหกมีลักษณะที่เหมือนหรือซ้ำกัน ส่วนใหญ่พบในปะการังที่มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคไทรแอสซิกถึงปัจจุบัน</p> <p>ปะการังกลุ่มนี้จัดอยู่ในอันดับสเกลอแรกทีเนีย (order Scleractinia)</p> <p>มีความหมายเหมือนกับ <i>scleractinian</i></p> <p>ดูรูปที่ <i>cardinal septum</i></p> <p>21,22,23,25/56</p>
378.	hexagonal system	ระบบสามแกนราบ	<p>ระบบผลึกระบบหนึ่งซึ่งมีแกนผลึก ๔ แกน สามแกนราบยาวเท่ากันและทำมุม ๑๒๐ องศา ซึ่งกันและกัน หนึ่งแกนตั้งมีความยาวไม่เท่ากับแกนราบแต่ตั้งฉากกับระนาบแกนราบ และเป็นแนวแกนไตรสมมาตรหรือแกนฉสมมาตร ดู <i>crystal system ประกอบ</i></p>

379.	hexakisioctahedron	เฮกซะคริสออกตะฮีดรอน	ดูคำอธิบายใน <i>hexoctahedron</i>
380.	hexane	เฮกเซน	ไฮโดรคาร์บอนเหลวของชุดอัลเคนหรือพาราฟินมีคาร์บอน ๖ อะตอม มีสูตรเคมี C_6H_{14} ใช้เป็นตัวทำละลายในอุตสาหกรรมน้ำมันพืช
381.	hexoctahedral class	ชั้นผลึกเฮกซ์ออกตะฮีดรอน	ชั้นผลึกในระบบสามแกนเท่า ซึ่งมีสมมาตร $4/m$ หรือ $\bar{3}$ หรือ $2/m$
382.	hexoctahedron	เฮกซ์ออกตะฮีดรอน	รูปทรงผลึกในระบบสามแกนเท่า ซึ่งมีหน้าผลึกแบบสามเหลี่ยมเท่า ๆ กัน ๔๘ หน้า แต่ละหน้าตัดแกนผลึกทั้ง ๓ ที่ระยะทางต่างกัน มีดัชนีมิลเลอร์เป็น $\{hkl\}$ และมีสมมาตร $4/m$ หรือ $\bar{3}$ หรือ $2/m$ คำนี้บางครั้งอาจเขียนเต็ม ๆ ว่า เฮกซะคริสออกตะฮีดรอน (hexakisioctahedron) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ออกตะฮีดรอนหกหน้า (six-faced octahedron)
383.	hiatus	ช่วงว่างชั้นหิน	๑. ช่วงลำดับชั้นหินที่ขาดตอนซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการสะสมตัวที่ไม่ต่อเนื่องหรือการกร่อนของชั้นหินในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ๒. ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งไม่มีการสะสมตัวของตะกอน ดู <i>lacuna</i> ความหมายที่ ๑ ประกอบ
384.	hidden layer	ชั้นซ่อน	ชั้นตัวกลางซึ่งไม่สามารถตรวจหาได้ด้วยวิธีสำรวจวัดคลื่นไหวสะเทือนแบบหักเห เมื่อชั้นตัวกลางที่อยู่ถัดไปทางด้านล่างมีความเร็วคลื่นไหวสะเทือนต่ำกว่าชั้นตัวกลาง

			ความเร็วสูงที่ปิดทับอยู่ด้านบน หรือเมื่อชั้นตัวกลางบางเกินไปหรือมีความเร็วคลื่นไหวสะเทือนต่างจากชั้นที่ปิดทับอยู่ด้านบนไม่มากพอที่จะทำให้ตรวจวัดเวลาแรกถึงจีโอโฟนได้ <i>ดู blind zone ประกอบ</i>
385.	high moor	ที่สูงชันและ	พรุที่เกิดจากหญ้าอมอสส์ อยู่ในที่สูง เช่น ภูเขา ไม่มีอิทธิพลของน้ำใต้ดินเกี่ยวข้อง มักได้รับน้ำฝนอย่างเดียว
386.	high quartz	ควอตซ์อุณหภูมิสูง	พหุสัณฐานหนึ่งของแร่ควอตซ์ซึ่งเสถียรที่อุณหภูมิ ๕๗๓-๘๐๗ องศาเซลเซียส และมีค่าดรรชนีหักเหและค่าแสงหักเหสองแนวต่ำกว่าแร่ควอตซ์อุณหภูมิต่ำ แร่นี้เกิดเป็นแร่ดอกในหินควอตซ์ฟอร์ไฟรี หินกราฟิกแกรนิต และหินแกรนิตเพกมาไทต์ <i>มีความหมายเหมือนกับ beta quartz; β quartz ดู low quartz ประกอบ</i>
387.	high-calcium limestone	หินปูนแคลเซียมสูง	หินปูนที่มีแคลเซียมคาร์บอเนตมากกว่าร้อยละ ๙๕ และมีแมกนีเซียมคาร์บอเนตปนอยู่ในปริมาณน้อย <i>ดู magnesian limestone ประกอบ</i>
388.	high-energy environment	สภาพแวดล้อมพลังงานสูง	สภาพแวดล้อมของแอ่งสะสมตะกอนจากน้ำ ชนิดที่มีระดับพลังงานสูง จะมีกระแส น้ำปั่นป่วน คลื่นลมแรงทำให้ตะกอนละเอียดไม่สามารถตกจมสะสมตัวได้ สภาพแวดล้อมพลังงานสูงนี้พบที่ชายหาด หรือร่องน้ำไหลเชี่ยว <i>ดู low-energy environment ประกอบ</i>
389.	high-grade	เกรดสูง	สินแร่ที่มีปริมาณของแร่มีค่าค่อนข้างมากเห็นชอบให้แก้ไขเป็น

			18/56
390.	high-grading	<u>การคัดเกรดสูง</u>	การทำเหมืองโดยใช้แรงคนขุดและคัดเลือกเอาแต่สินแร่คุณภาพสูง 21,22/56
391.	highland	ที่สูง, พื้นที่ภูเขา	บริเวณพื้นที่ที่ประกอบด้วยภูเขาและที่ราบสูง ตัวอย่างที่สูงในประเทศไทย ได้แก่ ที่สูงภาคพื้นทวีปในภาคเหนือและภาคตะวันตก (north and west continental highland) ที่สูงตอนกลาง (central highland) ที่ราบสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (northeast plateau)
392.	high-rank greywacke	หินแกรนิตแกวค์ชั้นสูง	หินแกรนิตแกวค์ซึ่งมีเฟลด์สปาร์ มักพบในสภาพการสะสมตัวแบบธรณีแอ่นตัวมาก ตรงข้ามกับ <i>low-rank greywacke</i>
393.	highstand	ช่วงน้ำทะเลระดับสูง	ระยะเวลาในวัฏจักรหนึ่งหรือมากกว่านั้นของการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำทะเลสัมพันธ์ ที่ระดับน้ำทะเลอยู่สูงกว่าขอบของพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ดู <i>lowstand</i> ประกอบ
394.	high-volatile bituminous coal	ถ่านหินบิทูมินัสสารระเหยสูง	ถ่านหินชั้นคุณภาพบิทูมินัสที่มีปริมาณสารระเหยมากกว่าร้อยละ ๓๑ โดยใช้มูลฐานดีเอ็มเอ็มเอฟ มีค่าความร้อนตั้งแต่ ๑๑,๕๐๐ ถึง ๑๔,๐๐๐ บีทียู/ปอนด์ หรือมากกว่า ถ่านหินที่มีค่าความร้อนตั้งแต่ ๑๓,๐๐๐ บีทียู/ปอนด์ ขึ้นไป จะมีสมบัติที่เหมาะสมในการผลิตถ่านโค้ก
395.	hill*	เขา	พื้นที่ที่มีระดับสูงขึ้นจากบริเวณรอบ ๆ และเป็นลักษณะภูมิประเทศที่มีความต่างระดับของพื้นที่มากกว่า ๑๐๐ เมตร แต่น้อยกว่า ๖๐๐ เมตร ส่วนในแถบชายฝั่งทะเลอาจมีความต่างระดับของพื้นที่เพียง ๖๐ เมตร

396.	hillside; hillslope	ลาดเขา	ส่วนที่อยู่ระหว่างยอดเขากับทางน้ำที่อยู่ตีนเขา 17/56
397.	Hilt's law	กฎของฮิลต์	กฎที่แสดงถึงการเพิ่มของชั้นคุณภาพถ่านหินตามความลึกในการแปรสภาพเป็นถ่านหินของชุดถ่านหินในแอ่งสะสมหนึ่ง อัตราการเพิ่มนี้เรียกว่า เกรเดียนต์ของการแปรสภาพเป็นถ่านหิน (coalification gradient) นายซี. ฮิลต์ (C. Hilt) เป็นผู้เสนอกฎนี้เมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๓ (พ.ศ. ๒๔๑๖) โดยได้สังเกตเห็นว่า ปริมาณของสารระเหยในถ่านหินลดลงตามความลึกของหลุมเจาะ
398.	hinge line*	๑. แนวพับรอยโค้ง	(ธรณีวิทยาโครงสร้าง) เส้นที่เชื่อมต่อระหว่างจุดพับรอยโค้ง ดู <i>hinge</i> ประกอบ
399.	hinge line*	๒. แนวหับเผย	(บรรพชีวินวิทยา) แนวที่แสดงรอยต่อระหว่างฝาของสัตว์พวกหอยสองฝา หรือที่มีลักษณะแบบเดียวกับหอยสองฟารอยต่อน้อยอยู่ตรงด้านที่มีเนื้อเยื่อยึด หรือระหว่างฟันกับร่องฟันยึด
400.	hinge*	จุดพับรอยโค้ง	จุดที่ชั้นหินคดโค้งมีความโค้งมากที่สุด หากเชื่อมต่อจุดดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นแนว เรียกว่า แนวพับรอยโค้ง (hinge line) คำนี้ใช้กับชั้นหินคดโค้ง
401.	hinterland*	แดนหลังเทือกเขา	(ธรณีวิทยา) บริเวณที่อยู่หลังแดนเทือกเขา (orogenic belt) ซึ่งห่างไกลจากบริเวณที่เกิดรอยคดโค้งตลบทับและรอยเลื่อนย้อน
402.	hipotype; hypotype	ต้นแบบเสริม	ตัวอย่างสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างต้นแบบ แต่ได้รับการบรรยายถึง อ้างถึง มีรูปหรือภาพถ่ายแสดงไว้ในเอกสารวิชาการอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมหรือแก้ไข

			ข้อผิดพลาดเกี่ยวกับชนิดของสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์นั้น ๆ
403.	histogram	ฮิสโทแกรม	เส้นกราฟแท่งแนวตั้งแสดงถึงความถี่ของการกระจาย ซึ่งความสูงของแท่งกราฟจะเป็นสัดส่วนโดยตรงกับความถี่ของการเกิดแต่ละช่วงชั้น ใช้สำหรับอธิบายการกระจายตัวของขนาดอนุภาคตะกอน
404.	historical geology*	วิชาธรณีประวัติ	ธรณีวิทยาแขนงหนึ่งที่ว่าด้วยการศึกษาประวัติของโลกในเรื่องวิวัฒนาการของโลก สิ่งมีชีวิต บรรยากาศ และสภาวะแวดล้อม ตั้งแต่เริ่มกำเนิดโลกจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วยสาขาวิชาสำคัญ คือ วิชาลำดับชั้นหิน (stratigraphy) วิชาบรรพชีวินวิทยา (paleontology) และวิชาธรณีกาลวิทยา (geochronology)
405.	hogback	เขาหนอกว้าว	๑. สันเขาที่มีลักษณะเหมือนหนอกว้าว มียอดแหลม ไหล่เขาทั้ง ๒ ข้างเอียงชันเท่า ๆ กัน เขาหนอกว้าวพบในภูมิประเทศที่มีชั้นหินแข็งซึ่งเอียงเทมากกว่า ๒๐ องศา ๒. <i>ดู horseback</i>
406.	hogtooth spar	แร่เขี้ยวหมู	<i>ดู dog-tooth spar</i>
407.	holoblast; neoblast	ผลึกแปรสมบูรณ์	ผลึกแปร (crystalloblast) ที่เกิดขึ้นใหม่และเกิดอย่างสมบูรณ์ในระหว่างกระบวนการแปรสภาพ
408.	Holocene Epoch	สมัยโฮโลซีน	สมัยที่ ๒ ของยุคควอเทอร์นารี มีอายุตั้งแต่สิ้นสมัยไพลสโตซีน หรือเมื่อ ๐.๐๑๑๗ ล้านปีที่ผ่านมา เป็นช่วงที่มนุษย์มีอารยธรรม และสมัยน้ำแข็งซึ่งได้สิ้นสุดลงเมื่อ ๑๐,๐๐๐ ปีที่ผ่านมาจัดเป็นสมัยน้ำแข็งช่วงสุดท้าย หินที่เกิดในสมัยนี้

			เรียกว่า หินสมัยโฮโลซีน (Holocene Series) ส่วนมากเป็นหินภูเขาไฟ แต่ส่วนใหญ่เป็นตะกอนที่เกิดจากลมและน้ำ ซึ่งมีทั้งบนบกและทะเล 40/55
409.	holocrystalline	เนื้อเป็นผลึก	เนื้อหินอัคนีที่ประกอบด้วยผลึกทั้งหมดโดยไม่มีส่วนประกอบของแก้วเลย นอกจากนี้ ยังหมายถึงหินที่มีลักษณะเนื้อดังกล่าว
410.	holohedral	โฮโลฮีดรัล	ชั้นผลึกซึ่งมีจำนวนสมมาตรผลึกสูงสุดเท่าที่จะมีได้ในแต่ละระบบผลึก มีความหมายเหมือนกับ <i>holosymmetric</i> ดู <i>merohedral</i> และ <i>tetartohedral</i> ประกอบ
411.	holoplankton	แพลงก์ตอนถาวร	สิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่ต้องอาศัยการลอยตามน้ำตลอดช่วงวงจรชีวิต ตรงข้ามกับแพลงก์ตอนไม่ถาวร (meroplankton) ซึ่งต้องอาศัยการลอยตามน้ำเฉพาะในช่วงแรกของชีวิต เช่น ไข่หรือตัวอ่อนของพวกชีวินกันทะเลซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตอาศัยตามพื้นท้องน้ำ หรือของเนื้กตอนซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตว่ายน้ำ ดู <i>plankton</i> และ <i>nekton</i> ประกอบ
412.	holosome	โฮโลโซม	หน่วยลำดับชั้นหินรูปปั้นตามอายุกาลที่อาจเป็นการสะสมตัวประกอบด้วยโฮโลสโตรมหนึ่งหน่วยหรือหลายหน่วยติดกันหรือช่องว่างชั้นหินซึ่งประกอบด้วยช่องว่างชั้นหินรวมกันหลายชั้นติดกัน คำว่า holosome เสนอใช้โดย Wheeler, 1958 คำนี้มาจากคำในภาษากรีก ๒ คำ คือ holo และ some ที่ตรงกับคำ entire และ body ในภาษาอังกฤษ

			ตามลำดับ <i>ดู biosome, holostrome และ lithosome ประกอบ</i>
413.	holostratotype	ชั้นหินแบบฉบับแรก	ชั้นหินแบบฉบับย่อยที่ถูกกำหนดขึ้นในกรณีที่ชั้นหินแบบฉบับมีความไม่ต่อเนื่องตลอดลำดับหน่วยชั้นหินแบบฉบับนั้นๆ แต่สามารถกำหนดหน่วยบนสุดและหน่วยล่างสุดของชั้นหินแบบฉบับในบริเวณนั้นได้ ดังนั้นจึงเลือกหน่วยชั้นหินหน่วยหนึ่งให้เป็นชั้นหินแบบฉบับแรก หน่วยที่เหลือจึงเป็นชั้นหินเสมือนแบบฉบับแรก (parastratotype)
414.	holostrome	โฮโลสโตรม	หน่วยลำดับชั้นหินตามอายุกาลที่แสดงให้เห็นถึงค่าระยะเวลาของลำดับการสะสมตัวของชั้นหินที่สมบูรณ์ ซึ่งเกิดจากการรูก้ำและถอยกลับของทะเล รวมทั้งชั้นหินที่ถูกพัดพาหรือหลุดไปเนื่องจากการกร่อน คำนี้มาจากคำในภาษากรีก ๒ คำ คือ holo และ strome ที่ตรงกับคำ entire และ layer ในภาษาอังกฤษ ตามลำดับ <i>ดู biosome และ lithosome ประกอบ</i>
415.	holosymmetric	โฮโลซิมเมตริก	<i>ดู holohedral</i>
416.	holothuroid	โฮโลทูรอยด์	สัตว์พวกผิวหนาม (echinoderm) ซึ่งจัดอยู่ในชั้นโฮโลทูรอยเดีย (Class Holothuroidea) เป็นพวกมีชีวิตอิสระ และมีรูปร่างแบบทรงกระบอก ได้แก่ ปลิงทะเล (sea cucumber) เป็นต้น
417.	holotype	ต้นแบบแรก	ตัวอย่างของสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ที่ถูกกำหนดให้เป็นต้นแบบของการตั้งชื่อทางวิทยาศาสตร์ในชั้นชนิดใหม่หรือ

			ชนิดย่อยใหม่เป็นครั้งแรก ตรวจจับที่ตัวอย่างต้นแบบนี้ยังคงเป็นที่ยอมรับ สิ่งที่มีลักษณะเดียวกันนี้ก็จะใช้ชื่อที่กำหนดขึ้นนี้ต่อไป <i>ดู lectotype และ neotype ประกอบ</i>
418.	Holsteinian	โฮลสไตเนียน	ช่วงเวลาธารน้ำแข็งละลายของสมัยไพลสโตซีนตอนกลางของทวีปยุโรปตะวันตกเฉียงเหนือ ข้อมูลจากการศึกษาลำดับชั้นตะกอนตามสภาพภูมิอากาศ ละอองเรณูและซากพืช อยู่เหนือเอลสโตเรียนและอยู่ใต้ซาเลียน เทียบได้กับช่วงคั่นธารน้ำแข็งมินเดล-ริสส์ <i>ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีน ในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ 5/56</i>
419.	homocyclic	วงธาตุเดียว	<i>ดูคำอธิบายใน cyclic</i>
420.	homogeneous equilibrium	สมดุลเนื้อเดียว	ความสมดุลในระบบที่มีองค์ประกอบเพียงเฟสเดียว เช่น ปฏิกิริยาเมื่อทุกอย่างเป็นแก๊ส หรือเป็นสารละลายเดียวกัน เช่น $2\text{SO}_2(\text{g}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightleftharpoons 2\text{SO}_3(\text{g})$ $\text{CH}_3\text{COOH}(\text{l}) + \text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}(\text{l}) \rightleftharpoons \text{CH}_3\text{COOCH}_2\text{CH}_3(\text{l}) + \text{H}_2\text{O}(\text{l})$ <i>ดู heterogeneous equilibrium และ phase ประกอบ</i> <i>[หมายเหตุ สูตรไม่ลงในต้นฉบับ]</i> $2\text{SO}_2(\text{g}) =$ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (แก๊ส) $\text{O}_2(\text{g}) =$ ออกซิเจน (แก๊ส)

			$2\text{SO}_3(\text{g})$ = ซัลเฟอร์ไตรออกไซด์(แก๊ส) $\text{CH}_3\text{COOH}(\text{l})$ = กรดแอซิติค(ของเหลว) $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}(\text{l})$ = เอทานอล(ของเหลว) $\text{CH}_3\text{COOCH}_2\text{CH}_3(\text{l})$ = เอทิลแอซิติเตต(ของเหลว) $\text{H}_2\text{O}(\text{l})$ = น้ำ(ของเหลว)
421.	homogranular; equigranular; even-grained	-เนื้อขนาดเดียว	คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับหินหรือเนื้อหินซึ่งประกอบด้วยผลึกหรือเม็ดตะกอนที่มีขนาดเท่ากันหรือเกือบเท่ากัน
422.	homologue	๑. -กำเนิดเดียวกัน	คำที่ใช้เกี่ยวกับภาวะต้นกำเนิดเดียวกัน ดู <i>homology</i> ความหมายที่ ๑ ประกอบ
423.	homologue	๒. -คู่เหมือน	คำที่ใช้เกี่ยวกับภาวะคู่เหมือน ดู <i>homology</i> ความหมายที่ ๒ ประกอบ
424.	homology	๑. ภาวะต้นกำเนิดเดียวกัน	ภาวะที่สิ่งมีชีวิตต่างชนิดกัน มีลักษณะบางส่วนที่เหมือนกัน เนื่องจากได้มีวิวัฒนาการมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน เช่น ปีกของนก ค้างคาว เทอโรเซออร์
425.	homology	๒. ภาวะคู่เหมือน	ภาวะที่สิ่งมีชีวิตซึ่งมีลักษณะทางกายภาพ เช่น โครงสร้าง สัตส่วน หรือตำแหน่งในร่างกายที่เหมือนกัน โดยไม่จำเป็นว่าจะต้องมีบรรพบุรุษร่วมกัน เช่น ปีกของนกกับปีกของแมลง
426.	homonym	ชื่อซ้ำ, ชื่อเหมือน	ชื่อของสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่ได้ตั้งขึ้นเหมือนหรือซ้ำกับชื่อของสิ่งมีชีวิตอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งตามกฎหมายการตั้งชื่อซ้ำ (law of homonymy) ชื่อซึ่งตั้งขึ้นก่อนจะเป็นชื่อที่ยอมรับให้ใช้

			ต่อไป แต่ชื่อที่ตั้งขึ้นภายหลังจะต้องถูกยกเลิกหรือตั้งชื่อใหม่
427.	homoplastic	-รูปแบบพัฒนา เดียวกัน	คำที่ใช้เกี่ยวกับการพัฒนาเป็นแบบเดียวกัน <i>ดู homoplasly ประกอบ</i>
428.	homoplasy	การพัฒนาแบบ เดียวกัน	การที่สิ่งมีชีวิตชนิดต่าง ๆ ได้พัฒนาอวัยวะหรือลักษณะบาง ประการ เพื่อตอบสนองต่อสภาวะกดดันด้านสิ่งแวดล้อมได้ เหมือน ๆ กัน เพราะเป็นผลจากการวิวัฒนาการเข้าหากัน (convergene evolution) หรือการวิวัฒนาการขนานกัน (parallel evolution) มากกว่าเป็นเพราะมีบรรพบุรุษร่วมกัน <i>ดู homology ประกอบ</i>
429.	homotaxial	-ลำดับชั้นเหมือนกัน	คำที่เกี่ยวข้องหรือมีลักษณะเป็นหรือประกอบด้วยลำดับชั้น ของหินหรือชั้นของซากดึกดำบรรพ์ที่เหมือนกัน เช่น หน่วย ลำดับชั้นหินหรือหน่วยลำดับซากดึกดำบรรพ์ในต่างพื้นที่กัน มีการเรียงลำดับชั้นที่เหมือนกันโดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับ ในเวลาเดียวกัน
430.	homotaxy	การลำดับชั้น เหมือนกัน	การที่ลำดับชั้นหินหรือลำดับชั้นซากดึกดำบรรพ์ในพื้นที่หนึ่ง เหมือนกันกับลำดับชั้นหินหรือลำดับชั้นซากดึกดำบรรพ์ใน อีกพื้นที่หนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องเป็นการเรียงลำดับในเวลา เดียวกัน <i>ดู chronotaxy ประกอบ</i>
431.	honeycomb coral	ปะการังรังผึ้ง	ปะการังกลุ่มซึ่งประกอบด้วยปะการังที่มีโครงร่างแข็งเป็นรูป หน้าตัดหลายเหลี่ยม และก่อตัวติดกันเป็นพืดคล้ายรังผึ้ง
432.	honeycomb weathering	การผุพังแบบรังผึ้ง	การผุพังทางเคมีรูปแบบหนึ่งซึ่งเกิดกับหินที่มีเม็ดละเอียด เช่น หินทราย หินทัฟฟ์ ที่อยู่ในพื้นที่ภูมิอากาศแห้งแล้ง ทำให้ ผิวหน้าของหินเกิดเป็นรู ๆ มากมายมีลักษณะคล้ายรังผึ้ง <i>ดูรูป</i>

			<p><i>ประกอบ</i></p> <p>433. hoodoo</p> <p>ชุด</p> <p>แท่งหินหรือเสาหินที่เกิดจากการผุพังและการกร่อนลึกลงไปตามแนวแยกของชั้นหินและตะกอนที่วางตัวอยู่ในแนวนอนซึ่งมีความทนทานต่อการกร่อนแตกต่างกันโดยน้ำฝนที่ตกหนักนาน ๆ ครั้ง เมื่อเวลาผ่านไปทำให้เกิดเป็นริ้ว ร่อง และแท่งเสาหลากหลายรูปแบบ ในประเทศไทยพบที่แพะเมืองผี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ตาฝิ่งต้า อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา เสาดิน อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ผาซ้อ อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ คำว่า hoodoo เป็นคำพื้นเมืองแอฟริกัน</p> <p><i>ดู pillar ประกอบ มีความหมายเหมือนกับ rock pillar</i></p> <p>ผาซ้อ อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่</p>
--	--	--	---

			 <p>ตาฝั่งต้า อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา</p> <p>แพะเมืองผี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่</p>
434.	hook	๑. สันดอนตะขอ	สันดอนจะงอยหรือแหลมลักษณะแคบ ๆ ที่มีด้านปลายสุดหักคอกเข้าหาแผ่นดิน เมื่อดูจากภาพถ่ายดาวเทียม รูปถ่ายทางอากาศ หรือแผนที่ จะเห็นเป็นรูปคล้ายตะขอ เช่น สันดอนตะขอที่จังหวัดสงขลา
435.	hook	๒. สันดอนจะงอยโค้งกลับ	<i>ดู recurved spit; hook spit</i>
436.	hook	๓. ทางน้ำตะขอ	ส่วนของลำธารที่มีลักษณะเป็นมุมแหลมหรือหักคอก
437.	hook	๔. โครงหนามรูป	โครงหนามแบบหนึ่งในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังพวกไฮโรทุ

		ตะขอ	รอยด์ซึ่งมีรูปร่างเหมือนตะขอหรือเบ็ด นอกจากนี้แล้วพวกไฮโรทอรอยด์ยังมีโครงหนามรูปต่าง ๆ กันอีกหลายรูปแบบ ได้แก่ แบบแผ่น แบบโด้ะ แบบสมอเรือ แบบพวงมาลัยเรือ แบบทอน แบบจาน แบบล้อ แบบไบเฟิร์น และแบบกากบาท
438.	hook spit; recurved spit	สันดอนจะงอยโค้งกลับ	ดู <i>recurved spit; hook spit</i>
439.	hopane	โฮเพน	อัลเค นชนิดวงแหวน ๕ วง มีคาร์บอนอยู่ระหว่าง ๒๗ และ ๓๕ อะตอม ซึ่งเป็นชนิดหลักของกลุ่มไตรเทอเพน (triterpane) พบมากในตะกอน และน้ำมันดิบโฮเพนได้มาจากการสลายของแบคทีเรีย ใช้ประโยชน์ในการประเมินความพร้อมให้ปิโตรเลียมของหินต้นกำเนิดและใช้ในการเทียบเคียงต้นกำเนิดระหว่างน้ำมันกับน้ำมันและน้ำมันกับหินต้นกำเนิด
440.	horizon	แนวชั้น	พื้นผิวซึ่งแสดงถึงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในลำดับชั้นหิน โดยทั่วไปหมายถึงชั้นหินที่บางมาก แนวชั้นทางวิชาลำดับชั้นหินนี้อาจมีหลายชนิดตามลักษณะภาพของลำดับชั้นหินที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวชั้นตามลักษณะหิน (lithohorizon) แนวชั้นชีวภาพ แนวชั้นตามอายุกาล แนวชั้นเหล่านี้อาจรวมถึงแนวแบ่งเขตของหน่วยลำดับชั้นหิน และแนวที่หมายจำเพาะภายในหน่วยลำดับชั้นหินที่ใช้ในการเปรียบเทียบโดยเฉพาะด้วย ดู <i>zone ประกอบ</i>
441.	horizon slice	ภาพตัดตามชั้นสะท้อน	ภาพที่ตัดผ่านปริมาตรข้อมูลคลื่นไหวสะเทือนสามมิติตามพื้นผิวของชั้นสะท้อน ภาพที่ได้เกิดจากข้อมูลที่ได้จากการ

			ลากแนวบนพื้นผิวของชั้นสะท้อนชั้นเดียวกัน แสดงให้เห็น การแปรผันกับขนาดรูปคลื่นที่เปลี่ยนแปลงไปตามพื้นที่ หรือ แสดงการแปรผันกับคุณลักษณะอื่น ๆ บนพื้นที่ ภาพตัดนี้ แตกต่างจากภาพตัดตามเวลา แต่จะแสดงเป็นแผนที่ได้ทั้ง ความลึกและเวลา <i>ดู time slice ประกอบ</i>
442.	horizontal drilling	การเจาะราบ	การเจาะหลุมที่เอียงจากแนวตั้งอย่างน้อย ๘๐ องศาขึ้นไป โดยหลุมเจาะวางตัวเกือบขนานไปกับชั้นหินกักเก็บ ปิโตรเลียม ซึ่งทำให้ผลิตปิโตรเลียมได้มากกว่าหลุมเจาะใน แนวตั้ง
443.	horizontal magnetic field	สนามแม่เหล็ก แนวราบ	องค์ประกอบของแนวแรงของสนามแม่เหล็กรวมในแนวราบ ตามทิศเหนือแม่เหล็กโลก <i>ดู total magnetic field ประกอบ</i>
444.	horizontal separation	ระยะแยกแนวระดับ	ระยะทางระหว่าง จุด ๒ จุด หรือระนาบอ้างอิง ซึ่งแยกจากกัน โดยรอยเลื่อน ที่วัดในแนวระดับ เช่น ชั้นหิน สายแร่ หรือ พงันหิน <i>ดู vertical separation ประกอบ</i>
445.	horizontal throw; heave*	ระยะเลื่อนแนวนอน	<i>ดู heave; horizontal throw</i>
446.	horn	ยอดเขารูปพีระมิด, ฮอร์น	ยอดเขาที่มีสันสูงชันหลายด้านรูปพีระมิด ส่วนมากเกิดจาก การกระทำของน้ำแข็งจำนวนมากที่ไหลจากภูเขา ขูดครูดกัด ลาดเขาให้เกิดเป็นแอ่งลึก เหลือบริเวณตรงกลางสันเขา โดยรอบสูงชัน ภูเขาที่มีรูปร่างเช่นนี้จึงมักมีคำว่า “ฮอร์น” อยู่ ด้วย เช่น แมตเตอร์ฮอร์น เวตเตอร์ฮอร์น (<i>ดูรูปที่ cirque</i>) 21/56

447.	horn coral; cup coral; solitary coral	ปะการังเดี่ยว	<i>ดู solitary coral; cup coral; horn coral</i>
448.	hornfels*	หินฮอร์นเฟลส์	หินแปรชนิดหนึ่ง เกิดจากการแปรสัมผัส เนื้อละเอียดแน่น ปราศจากริ้วขนานเนื่องจากเม็ดแร่ในหินไม่มีการจัดเรียงตัว อาจมีแร่ดอกแปร (porphyroblast) อยู่ด้วยก็ได้
449.	horseback	เนินสันหลังม้า	เนินเตี้ย ๆ คล้ายหลังม้า เกิดจากการตกทับถมของตะกอนทราย กรวด หรือหิน จากการละลายของตะกอนธารน้ำแข็ง เช่น เนินเอสเกอร์ เนินเคม ที่พบทางตอนเหนือของเขตนิวอิงแลนด์ มลรัฐเมน ประเทศสหรัฐอเมริกา <i>มีความหมายเหมือนกับ hogback ความหมายที่ ๒</i>
450.	horsetail ore	สินแร่หางม้า	แหล่งแร่ที่ประกอบด้วยชุดรอยแยกเล็ก ๆ ซึ่งตัดผ่านหรือแยกออกจากสายแร่หลัก
451.	horst*	ฮอสต์	พืดหินที่เลื่อนขึ้นเป็นบล็อก โดยมีรอยเลื่อนขนานเป็นแนวยาวสองข้างของพืดหินนั้น คำว่า ฮอสต์ แสดงถึงลักษณะโครงสร้างของหิน ซึ่งอาจจะปรากฏหรือไม่ปรากฏให้เห็นบนผิวโลกก็ได้ ถ้าปรากฏ เรียกว่า ภูเขาบล็อกล็อก (block mountain) (<i>ดูรูปที่ graben</i>)
452.	host	เหย้า	หินหรือแร่ซึ่งเป็นเสมือนเจ้าบ้านที่มีหินหรือแร่อื่นเสริมเข้าไปในตัวเอง หรือที่เกิดอยู่ภายในหรือที่อยู่ใกล้ชิด เช่น หินเหย้า (host rock) หรือ ผลึกแร่ขนาดใหญ่ที่มีมลทินของผลึกแร่ขนาดเล็ก ซึ่งเป็นแร่ต่างชนิดกับผลึกแร่ใหญ่นั้น <i>มีความหมายตรงข้ามกับ guest</i>
453.	host rock	หินเหย้า	มวลของหินที่เป็นเสมือนเจ้าบ้านสำหรับหินชนิดอื่นหรือ

			แหล่งแร่ เช่น พลูตอนที่มีหินแปลกปลอม หรือ หินใด ๆ ที่มีแหล่งสินแร่อยู่ภายใน คำนี้มีความหมายจำกัดกว่าคำ country rock
454.	hot oil	น้ำมันร้อน	๑. น้ำมันที่ใช้เป็นตัวกลางดูดซับความร้อน ๒. น้ำมันที่ผลิตขึ้นมาอย่างผิดกฎหมายหรือน้ำมันที่ถูกขโมยมา
455.	hot spot; plume	จุดร้อน	พื้นที่เล็ก ๆ ในชั้นเปลือกโลก ที่มีการไหลถ่ายความร้อนสูงผิดปกติ ซึ่งสัมพันธ์กับการเกิดภูเขาไฟ สมมติฐานในปัจจุบันเชื่อว่า ชั้นเนื้อโลกมีการหลอมละลายบางส่วนจนกลายเป็นแมกมาที่ร้อนจัดมากและพุ่งขึ้นมายังผิวโลกเป็นช่วง ๆ โดยมากมักสัมพันธ์กับการเคลื่อนที่ของแผ่นเปลือกโลก เช่น หมู่เกาะฮาวายทางตอนกลางมหาสมุทรแปซิฟิก ก็สันนิษฐานว่าเกิดจากจุดร้อนนี้
456.	hot spring; thermal spring	พุน้ำร้อน	แหล่งที่น้ำไหลขึ้นมาจากใต้ดิน ตามแนวรอยเลื่อนหรือรอยแตกของเปลือกโลก และมีอุณหภูมิสูงกว่าอุณหภูมิของร่างกายมนุษย์ เรียกว่า พุน้ำร้อน น้ำที่พุขึ้นมาอาจจะอุ่น ๆ จนถึงเดือดพล่าน อาจบริสุทธิ์หรือมีแร่ธาตุรวมทั้งแก๊สละลายอยู่ ทำให้มีรสและกลิ่นต่าง ๆ กัน ปริมาณน้ำที่ไหลออกมาแต่ละพุก็ต่างกัน บางพุเพียงเอ่อ ๆ บางพุไหลแรง บางพุพุ่งกระเซ็นพันปากบ่อเพราะแรงดันของแก๊สที่ดันน้ำขึ้นมาจากใต้ดิน เช่น พุน้ำร้อนที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายถ้ำน้ำที่พุขึ้นมาเย็นกว่าอุณหภูมิของร่างกาย เรียกแหล่งนั้นว่า พุน้ำเย็น (cold spring)

457.	hot-water flooding	การไล่ด้วยน้ำร้อน	วิธีเสริมการผลิตด้วยความร้อนแบบหนึ่ง โดยการอัดน้ำเดือด (๑๐๐ องศาเซลเซียส) ลงไปในชั้นหินกักเก็บเพื่อลดความหนืดของน้ำมัน และทำให้ไหลเข้าสู่หลุมผลิตได้ง่ายขึ้น โดยทั่วไปมีประสิทธิภาพต่ำกว่าการไล่ด้วยไอน้ำเพราะมีอุณหภูมิต่ำกว่า วิธีนี้อาจจะเหมาะสมในบางกรณี เช่น ในชั้นที่มีความไวสูงต่อน้ำจืดหรือความดัน ดู <i>stream flooding</i> ประกอบ
458.	humic	ฮิวมิก	ผลของการเกิดเป็นพีตที่สะสมตัวมาจากซากพืชซากสัตว์ในที่ลุ่มน้ำขัง ภายใต้สภาวะที่มีออกซิเจน พีตมีอัตราส่วนไฮโดรเจนต่อคาร์บอนประมาณ ๐.๙ สารอินทรีย์ฮิวมิกเปลี่ยนแปลงมาจากเซลล์และผนังเซลล์ของพืช ซึ่งประกอบด้วยลิกนิน (lignin) และ เซลลูโลส (cellulose) รวมทั้งแทนนิน (aromatic tannin) ฮิวมิกยังหมายถึงสารอินทรีย์ที่ถูกออกซิไดส์ (oxidised) คาร์บอนไนส์ (carbonised) หรือฟิวซีนไนส์ (fusinised) ด้วย โดยออกซิเจนและความร้อนจะเป็นตัวเร่งกระบวนการเกิดฮิวมิก (humification)
459.	humic acid	กรดฮิวมิก	สารอินทรีย์สีดำ มีสูตรเคมี $C_{68}H_{53}O_4OCH_3(OH)_4(COOH)_4$ มีสภาพเป็นกรด ได้จากการใช้ต่างสกัดดิน ถ่านหินชั้นคุณภาพต่ำ และซากพืชต่าง ๆ กรดฮิวมิกนี้ไม่ละลายในตัวทำละลายอินทรีย์และกรดอื่น ๆ
460.	humic coal	ถ่านหินแบบฮิวมิก	ถ่านหินชนิดที่แสดงชั้นวาว โดยมีชั้นวาว ด้าน และกิ่งวาว สลับกัน มีปริมาณมาเซอร์ลกลุ่มวิทรีไนต์มาก เป็นถ่านหินที่

			พบโดยทั่วไป มักเกิดในสภาวะแวดล้อมที่มีออกซิเจน <i>ดู banded coal ประกอบ</i>
461.	humulith	หินอินทรีย์	หินที่ติดไฟได้ เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของฮิวมัส รวมทั้งฟิตและถ่านหิน
462.	humus	ฮิวมัส	สารอินทรีย์ที่เป็นอสัณฐาน มีโครงสร้างที่ซับซ้อนและคงทนต่อการสลายตัว มีสีดำหรือสีน้ำตาลเข้ม เกิดจากเศษซากพืชหรือสัตว์ที่ตายทับถมลงในดินและถูกจุลินทรีย์ย่อยสลายเป็นสารคอลลอยด์ (colloid) ขนาดเล็กมาก สารชนิดนี้มีความสำคัญต่อดินมาก เพราะช่วยดูดซับน้ำ เชื่อมอนุภาคดินให้เกาะตัวกัน และมีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช เช่น ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส กำมะถัน
463.	Huttonian	-แนวคิดฮัตตัน	คำที่ใช้เกี่ยวกับแนวความคิดของเจมส์ ฮัตตัน (James Hutton) นักธรณีวิทยาชาวสกอตต์แลนด์ ซึ่งคิดขึ้นใน พ.ศ. ๒๓๒๘ ที่ว่าปัจจุบันเป็นกุญแจไขไปสู่อดีตและวัฏจักรธรณีวิทยา นอกจากนี้ยังได้เน้นถึงธรณีกาลโดยไม่มีขีดจำกัด <i>ดู uniformitarianism ประกอบ</i>
464.	Huygens' principle	หลักการฮอยเกนส์	ข้อความที่กล่าวถึงการที่อนุภาคที่ถูกกระตุ้นโดยพลังงานจากคลื่นจนทำให้เป็นจุดกำเนิดคลื่นลูกใหม่
465.	hyalosponge; glass sponge	ฟองน้ำแก้ว	ฟองน้ำชนิดที่จัดอยู่ในชั้นไฮอะโลสปองเจีย มีลักษณะคือโครงร่างประกอบด้วยโครงหนามซิลิกาสั้น ๆ <i>ดู sponge และ spicule ประกอบ</i>
466.	hydatogenic	-ที่เกิดจากของเหลว	คำที่ใช้ประกอบหินหรือแหล่งแร่ที่มีกระบวนการเกิดจาก

			ของเหลวหรือสารละลาย เช่น แห้งแร่ในสายแร่ซึ่งเกิดจากสารละลายของแมกมา หรือแห้งเกลือหินที่เกิดจากการระเหยของน้ำเกลือ <i>ตรงข้ามกับ pneumatogenic; pneumatolytic</i>
467.	hydrate	ไฮเดรต	<p>๑. สารประกอบแร่ที่เกิดจากการไฮเดรชัน หรือมีน้ำเป็นองค์ประกอบอยู่ด้วย</p> <p>๒. การทำให้น้ำรวมเข้าไปในส่วนประกอบทางเคมีของแร่</p> <p>๓. ในอุตสาหกรรมปิโตรเลียม หมายถึง สารประกอบไฮโดรคาร์บอน และน้ำที่เกิดจากการลดอุณหภูมิและความดัน ณ จุดรวมท่อหน่วยเพิ่มความดัน และท่อส่งแก๊สซึ่งทำให้เกิดปัญหาการอุดตัน เนื่องจากสารประกอบนี้มีลักษณะคล้ายหิมะหรือน้ำแข็ง</p> <p>21/56</p>
468.	hydration	ไฮเดรชัน	ปฏิกิริยาที่เกิดจากการที่สารประกอบหรือแร่ใด ๆ รั่วโมเลกุลของน้ำเข้าไปรวมอยู่กับโมเลกุลของสารประกอบหรือแร่นั้นโดยตรง ทำให้เกิดเป็นสารประกอบหรือแร่ชนิดใหม่ เช่น แร่แอนไฮไดรต์ (CaSO_4) กลายเป็นแร่ยิปซัม ($\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$) โมเลกุลของน้ำสามารถไล่ออกได้ด้วยความร้อน
469.	hydraulic cement	ปูนซีเมนต์แข็งในน้ำ	ปูนซีเมนต์ที่สามารถยึดเหนี่ยววัสดุมวลรวมที่เหมาะสมเข้าด้วยกัน หลังจากนั้นจะก่อตัวเป็นคอนกรีต และมีสมบัติเฉพาะตัวคือสามารถแข็งตัวได้ในน้ำ
470.	hydraulic fracturing;	การขยายรอยแตกด้วย	วิธีการทำให้ชั้นหินกักเก็บปิโตรเลียมแตกหรือแยกเพิ่มขึ้น

	hydro fracturing	น้ำ	โดยการอัดน้ำหรือของไหลอื่นที่ผสมด้วยทราย หรือวัสดุอื่นที่มีขนาดเล็กด้วยความดันที่สูงมาก เมื่อชั้นหินแตกออกทรายจะทำหน้าที่เป็นตัวค้ำให้รอยแตกคงตัวอยู่ วิธีการนี้เป็นการเพิ่มความซึมได้ในชั้นหิน
471.	hydraulic grade line	เส้นเชื่อมระดับน้ำ	แนวเชื่อมต่อความสูงของระดับน้ำที่วัดได้ในความดันบรรยากาศของร่องน้ำปิด (close channel) หรือ ผิวน้ำหรือระดับน้ำที่ไหลออกของร่องน้ำเปิด (open channel) ความลาดเอียงของระดับน้ำคือพลังงานที่สูญเสีย <i>ดู hydraulic gradient และ hydraulic head ประกอบ</i>
472.	hydraulic gradient	ความชันระดับน้ำ	๑. อัตราการเปลี่ยนแปลงของระดับความสูงของน้ำทั้งหมดในชั้นหินอุ้มน้ำ (aquifer) ต่อหน่วยระยะทางที่น้ำไหลผ่านจุดที่กำหนดในทิศทางที่กำหนด <i>ดู gradient of the head ประกอบ มีความหมายเหมือนกับ potential gradient</i> ๒. ความลาดเอียงของเส้นสมมุติที่เชื่อมต่อของระดับน้ำในธารน้ำ <i>ดู hydraulic grade line ประกอบ</i> <i>มีความหมายเหมือนกับ gradient</i> 21/56
473.	hydraulic head	หัวน้ำ	๑. ความสูงของน้ำเหนือจุดที่กำหนดใต้น้ำ ๒. ระดับน้ำที่จุดทางด้านต้นน้ำที่อยู่ห่างจากจุดที่กำหนดด้านท้ายน้ำ

			๓. ความสูงของเส้นเชื่อมระดับน้ำ (hydraulic grade line) ที่จุดกำหนดเหนือจุดที่กำหนดของท่อความดัน
474.	hydraulic limestone; waterlime	หินปูนน้ำ	หินปูนที่มีซิลิกาและอะลูมินาปนอยู่ในสัดส่วนต่าง ๆ เมื่อนำไปเผาจะกลายเป็นซีเมนต์ที่แข็งตัวได้ในน้ำ ดู <i>cement rock</i> ประกอบ
475.	hydraulic radius	รัศมีชลศาสตร์	อัตราส่วนระหว่างพื้นที่ภาคตัดขวางของลำธารกับเส้นขอบเปียก ดู <i>wetted perimeter</i> ประกอบ
476.	hydro fracturing; hydraulic fracturing	การขยายรอยแตกด้วยน้ำ	ดู <i>hydraulic fracturing; hydro fracturing</i>
477.	hydrocarbon*	ไฮโดรคาร์บอน	สารประกอบอินทรีย์ ซึ่งประกอบด้วยธาตุไฮโดรเจนและคาร์บอน อาจมีรูปเป็นของแข็ง ของเหลว หรือแก๊ส เช่น น้ำมันดิบ แอสฟัลต์ แก๊สธรรมชาติ
478.	hydrochemical prospecting	การสำรวจอุทกเคมี	การสำรวจที่อาศัยการตรวจวิเคราะห์ปริมาณของธาตุส่วนน้อย (trace element) ในน้ำบาดาลและน้ำบนพื้นผิวโลก
479.	hydrocracking	การแตกตัวด้วยไฮโดรเจน	กระบวนการแยกสลายไฮโดรคาร์บอนโดยใช้แก๊สไฮโดรเจนเป็นตัวเร่ง ภายใต้อุณหภูมิ ๒๖๐-๔๒๐ องศาเซลเซียส และความดันที่ต่ำกว่าการแตกตัวด้วยตัวเร่งปฏิกิริยา
480.	hydrocyclone	ไฮโดรไซโคลน	เครื่องคัดขนาดอนุภาคด้วยแรงดันน้ำออกเป็น ๒ ส่วน คือ อนุภาคหยาบและละเอียด ส่วนบนเป็นรูปทรงกระบอกต่อกับส่วนล่างซึ่งเป็นรูปกรวย ภายในกลวงนอกจากใช้คัดขนาดแล้ว ยังใช้แยกน้ำออกจากของผสมได้ด้วย ดู <i>air cyclone</i>

			<i>และ cyclone ประกอบ</i>
481.	hydrodynamic trap	ลักษณะกักเก็บแบบอุทกพลศาสตร์	ลักษณะกักเก็บปิโตรเลียมที่เกิดจากน้ำใต้ดินไหลลงตามชั้นหิน ทำให้ปิโตรเลียมที่ไหลขึ้นมาถูกกักเก็บไว้ ลักษณะกักเก็บแบบนี้เกิดขึ้นยากมาก มักเกิดร่วมกับแบบโครงสร้าง หรือแบบลำดับชั้นหิน
482.	hydrogen index	ดัชนีไฮโดรเจน	ค่าที่ได้มาจากการวิเคราะห์ปริมาณไฮโดรเจนในหินต้นกำเนิดปิโตรเลียมโดยเครื่อง Rock-Eval pyrolysis ซึ่งคำนวณโดยใช้สัดส่วนของ S2 peak ต่อปริมาณสารอินทรีย์รวม (S2/TOC) มีหน่วยเป็นมิลลิกรัมไฮโดรคาร์บอนต่อกรัมอินทรีย์วัตถุ ค่าดัชนีไฮโดรเจนที่สูงแสดงถึงเค อโรเจนที่สามารถให้น้ำมันได้มาก ค่าดัชนีนี้เทียบได้กับค่าอัตราส่วนไฮโดรเจนต่อคาร์บอน (H/C)
483.	hydrogen sulfide	แก๊สไฮเน่า	แก๊สที่เป็นพิษและกัดกร่อน มีสูตรเคมี H ₂ S ไม่มีสี มีกลิ่นคล้ายไข่เน่า มักพบในบริเวณที่มีอินทรีย์วัตถุเน่าเปื่อยผุพังในแหล่งถ่านหิน น้ำมันดิบ และแก๊สธรรมชาติ
484.	hydrogen sulfide mud; black mud; euxinic mud; reduced mud	โคลนดำ	<i>ดู black mud; euxinic mud; hydrogen sulfide mud; reduced mud</i>
485.	hydrogenation	การเติมไฮโดรเจน	การรวมตัวกันของไฮโดรเจนกับสารประกอบไม่อิ่มตัวโดยปฏิกิริยาทางเคมีที่ลดออกซิเจนและกำมะถัน ซึ่งจะทำให้ไฮโดรคาร์บอนที่ไม่เสถียรเปลี่ยนเป็นไฮโดรคาร์บอนที่เสถียร

486.	hydrogen-to-carbon atomic ratio; H/C ratio	อัตราส่วนไฮโดรเจนต่อคาร์บอน	อัตราส่วนของไฮโดรเจนต่อจำนวนอะตอมของคาร์บอนโดยน้ำหนัก ซึ่งแสดงถึงจำนวนคาร์บอนที่มีพันธะกับคาร์บอน (H/C อะตอม = 12/ H/C น้ำหนัก) การพล็อตค่าระหว่างอัตราส่วนของออกซิเจน ต่อคาร์บอน (O/C) กับอัตราส่วนของไฮโดรเจนต่อคาร์บอน (H/C) ใน Van Krevelen diagram เพื่อแสดงถึงชนิดและความสมบูรณ์ของเคอโรเจน ค่าอัตราส่วนของไฮโดรเจนต่อคาร์บอนมากกว่า ๑.๕ แสดงถึงเคอโรเจนชนิดที่ให้น้ำมัน
487.	hydrogeochemistry	อุทกธรณีเคมี	การศึกษาสมบัติทางเคมีของน้ำใต้ดินและน้ำผิวดิน เพื่อตรวจหาความสัมพันธ์ของลักษณะทางเคมีกับคุณภาพน้ำ และสมบัติทางเคมีของน้ำในพื้นที่หนึ่ง ๆ และในภูมิภาค
488.	hydrogeology	อุทกธรณีวิทยา	ธรณีวิทยาแขนงหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาลและน้ำผิวดิน <i>ดู geohydrology ประกอบ</i>
489.	hydrographic basin*	บริเวณลุ่มน้ำ	๑. <i>ดู drainage area; catchment; catchment basin; drainage basin; feeding ground</i> ๒. พื้นที่ที่เป็นทะเลสาบ รวมทั้งบริเวณที่ให้น้ำแก่ทะเลสาบนั้น
490.	hydrolith	หินน้ำ	๑. หินที่เกิดจากการตกตะกอนทางเคมีจากสารละลายในน้ำ เช่น เกลือหิน ยิปซัม ๒. หินที่มีองค์ประกอบของสารอินทรีย์น้อยมาก ๓. หินน้ำเนื้อประสม (hydroclastic rock) ที่ประกอบด้วยเศษหินคาร์บอนेट

491.	hydrologic barrier; groundwater barrier; groundwater dam	เขื่อนใต้ดิน	<i>ดู groundwater barrier; groundwater dam; hydrologic barrier ประกอบ</i>
492.	hydrology*	อุทกวิทยา	วิชาการทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับน้ำที่มีอยู่ในโลก เช่น ศึกษาศาเหตุการเกิด การหมุนเวียนการทรงอยู่ สมบัติทางฟิสิกส์และเคมี ตลอดจนคุณลักษณะของน้ำในลำน้ำ ทะเลสาบ และน้ำใต้พื้นดิน รวมทั้งการนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ การควบคุม และการอนุรักษ์
493.	hydrophone	ไฮโดรโฟน	อุปกรณ์รับสัญญาณที่ไวต่อความดัน ซึ่งสามารถรับคลื่นเสียงที่เคลื่อนที่ผ่านน้ำได้ ตัวรับสัญญาณนี้ใช้ในการสำรวจคลื่นไหวสะเทือนในน้ำหรือในหลุมเจาะ <i>ดู geophone ประกอบ</i>
494.	hydrosphere	อุทกภาค	ส่วนที่เป็นน้ำทั้งหมดบนผิวพื้นโลกที่นอกเหนือไปจากส่วนที่เป็นของแข็งของเปลือกโลกและส่วนบรรยากาศที่หุ้มห่อ
495.	hydrostatic pressure*	ความดันอุทกสถิต	๑. (<i>ธรณีวิทยาโครงสร้าง</i>) ความดันที่สม่ำเสมอทุกทิศทางของสารที่มีสมบัติอย่างเดียวกัน อันเป็นเหตุให้สารนั้นเกิดการขยายขนาดมากกว่าการบิดเบี้ยว เช่น ความดันของของไหลที่มีเนื้อเดียวกัน ๒. (<i>อุทกวิทยา</i>) ความดัน ณ จุดใดจุดหนึ่งในน้ำนิ่ง โดยทั่วไปแรงดันน้ำบาดาลเกิดจากน้ำหนักของน้ำในชั้นน้ำอิมตัวที่อยู่เหนือจุดนั้น
496.	hydrothermal	-น้ำร้อน	คำที่ใช้กับหรือเกี่ยวข้องกับน้ำร้อนที่เกิดใต้ผิวโลก เช่น พุน้ำร้อน ของไหลเนื่องจากน้ำร้อน แหล่งแร่ น้ำร้อน

497.	hydrothermal deposit	แหล่งแร่ร้อน	แหล่งแร่ที่เกิดจากการที่สินแร่และแร่จากมาสะสมตัวในรอยแตก รอยเลื่อน หรือช่องว่างใด ๆ โดยการแทนที่หรือการบรรจุในช่องว่าง โดยมีน้ำหรือของเหลวที่มีอุณหภูมิตั้งแต่ ๕๐- ๓๐๐ องศาเซลเซียส และมีความดันตั้งแต่ ๑- ๓ กิโลบาร์ เป็นตัวนำพาแร่ธาตุมาสะสมตัว ของเหลวดังกล่าวมีกำเนิดต่าง ๆ กัน หินท้องที่ในบริเวณแหล่งแร่แบบนี้มักมีการแปรเปลี่ยน
498.	hydrous pyrolysis	การแยกสลายด้วยความร้อนแบบมีน้ำ	กระบวนการแยกสลายด้วยความร้อนซึ่งมีน้ำอยู่ด้วย ใช้ในการเร่งความสมบูรณ์พร้อมของหินต้นกำเนิดปิโตรเลียมในห้องปฏิบัติการ
499.	hydroxyapatite	ไฮดรอกซีอะพาไทต์	ดู <i>hydroxylapatite</i>
500.	hydroxybenzene	ไฮดรอกซีเบนซีน	ดู <i>phenol</i>
501.	hydroxylapatite	ไฮดรอกซิลอะพาไทต์	๑. แร่ในกลุ่มอะพาไทต์ มีสูตรเคมี $Ca_5(PO_4)_3(OH)$ ผลึกอยู่ในระบบสามแกนราบ มีหลายสี เช่น สีเทา เขียว น้ำเงิน ๒. อะพาไทต์ที่มีปริมาณไฮดรอกซิลมากกว่าฟลูออรีนและคลอรีน <i>มีความหมายเหมือนกับ hydroxyapatite</i>
502.	hydrozoan	ไฮโดรโซแอน	สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในไฟลัมซีเลนเทอราทาหรือไนดาเรีย (Cnidaria) ชั้นไฮโดรซัว (class Hydrozoa) มีวงจรชีวิตเป็นทั้งแบบโพลีป์ซึ่งเกาะติดที่ และแบบเมดูซาซึ่งว่ายน้ำอย่างแมงกะพรุน หรือเป็นแบบเมดูซาอย่างเดียว สัตว์ไม่มีกระดูก

			สันหลังประเภทนี้ไม่มีเข็มพิษ และไม่มีหลอดอาหาร <i>ดู polyp ประกอบ</i>
503.	hygroscopic water	น้ำเยื่อ	น้ำที่ถูกดูดซับที่ผิวของอนุภาคดินด้วยแรงยึดที่สูงมากในลักษณะเป็นชั้นบาง ๆ ซึ่งพืชไม่สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้เหมือนกับปริมาณความชื้นดินในสภาพที่ผึ่งแห้ง (air-dried water content) <i>(ดูรูปที่ soil water)</i>
504.	hypabyssal rock*	หินอัคนีระดับตื้น	<i>ดูคำอธิบายใน igneous rock</i>
505.	hypabyssal; subvolcanic	-ระดับตื้น	คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับการแทรกซอนของหินอัคนี หรือหินที่มีการแทรกซอนอยู่ในความลึกระดับช่วงกลาง ระหว่างระดับลึกกับผิวโลก <i>ดู abyssal, igneous rock, hypogene และ plutonic ประกอบ 36/55</i>
506.	hypermelanic rock	หินสีเข้มมาก <i>ดู ultramafic rock ประกอบ</i>	หินอัคนีที่ประกอบด้วยแร่สีเข้มมากกว่าร้อยละ ๙๐ โดยปริมาตร หรือมีดรรชนีสีมากกว่า ๙๐ 37/55, 12/56
507.	hypocenter*	ศูนย์กลางแผ่นดินไหว	ตำแหน่งใต้ผิวดินที่พลังงานของแผ่นดินไหวเริ่มต้นถูกปลดปล่อยออกบนระนาบรอยเลื่อน
508.	hypocrystalline; merocrystalline	-เนื้อแก้วผลึก	คำที่ใช้กับลักษณะเนื้อหินอัคนีซึ่งมีผลึกอยู่ในเนื้อพื้นประเภทแก้ว โดยอัตราส่วนผลึกต่อแก้วอยู่ระหว่าง ๗ : ๑ และ ๕ : ๓
509.	hypodigm; type material	วัสดุต้นแบบ	<i>ดู type material; hypodigm</i>

510.	hypogene	-ระดับลึก	๑. คำที่ใช้กับกระบวนการทางธรณีวิทยา และลักษณะอันเป็นผลจากกระบวนการนั้นเกิดขึ้นภายในโลกและใต้ชั้นเปลือกโลก ดู <i>epigene</i> และ <i>endogenetic</i> ประกอบ ๒. คำที่ใช้กับแหล่งแร่ที่เกิดจากสารละลายในระดับลึกที่ไหลขึ้นสู่ข้างบน หรือหมายถึงคำที่ใช้กับสารละลายและสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ดู <i>supergene</i> และ <i>mesogene</i> ประกอบ
511.	hypolimnion; bathylimnion	ชั้นน้ำส่วนล่าง	ดูคำอธิบายใน <i>epilimnion</i>
512.	hypoparian	-ไฮโปพาเรียน	คำที่ใช้กับกลุ่มของไตรโลไบต์ที่ไม่มีรอยตะเข็บบนหน้า ดู <i>hypoparian trilobite</i> ประกอบ
513.	hypoparian trilobite	ไฮโปพาเรียนไตรโลไบต์	ไตรโลไบต์ซึ่งไม่มีรอยตะเข็บบนหน้าและตาบอด จัดอยู่ในอันดับไฮโปพาเรีย (order Hypoparia) ปัจจุบันอันดับนี้เลิกใช้แล้ว ดู <i>facial suture</i> ประกอบ
514.	hypostratotype**	ชั้นหินแบบฉบับอ้างอิง	ชั้นหินแบบฉบับที่ตั้งขึ้นเพื่อนำความรู้เกี่ยวกับหน่วยหรือเส้นเขตของชั้นหินแบบฉบับหนึ่ง ไปใช้ในภูมิภาคอื่นหรือลักษณะปรากฏอย่างอื่น ชั้นหินแบบนี้เป็นตัวเสริมชั้นหินแบบฉบับเดิม บางครั้งเรียกว่า reference section หรือ auxiliary reference section
515.	hypothermal	-อุณหภูมิสูง	คำที่ใช้กับแหล่งแร่แบบน้ำร้อนที่กำเนิด ณ อุณหภูมิสูง ๓๐๐-๕๐๐ องศาเซลเซียส และที่ความลึกมาก คำนี้ยังใช้ใน

			ความหมายด้านสิ่งแวดล้อมด้วย <i>ดู epithermal, mesothermal และ telethermal ประกอบ</i>
516.	hypothermal deposit	แหล่งแร่ร้อนอุณหภูมิต่ำ	แหล่งแร่ที่มีกำเนิดจากน้ำร้อนที่อุณหภูมิต่ำและความลึกมาก อุณหภูมิทั่วไป ๓๐๐-๕๐๐ องศาเซลเซียส <i>ดู epithermal deposit, mesothermal deposit และ telethermal deposit ประกอบ</i>
517.	hypothetical resources	ปริมาณทรัพยากรสมมุติฐาน	ปริมาณทรัพยากรเช่นแร่ที่คาดว่าจะพบ มักเกิดในสภาพธรณีวิทยาทั่วไป สามารถกำหนดขอบเขตของแหล่งแร่เบื้องต้นในแผนที่ และอยู่ภายในกลุ่มเหมือง <i>ดู identified resources และ speculative resources ประกอบ</i>
518.	hypographic curve; hypometric curve	เส้นโค้งสัดส่วนพื้นที่โลก	หน้าตัดข้างแบบง่าย ๆ ของผิวหน้าโลกหรือพื้นมหาสมุทร เป็นเส้นโค้งหรือเส้นกราฟซึ่งแสดงสัดส่วนของพื้นที่ของผิวหน้าพื้นที่ต่าง ๆ ที่ระดับความสูงเหนือหรือใต้ระดับความสูงอ้างอิง (ปรกติใช้ระดับน้ำทะเล) โดยแกนตั้งแสดงความสูง ส่วนแกนนอนแสดงพื้นที่ของแผ่นดิน
519.	hypography	ความสูงต่ำของผิวโลก	ระดับของเปลือกโลกที่สูงต่ำไม่เท่ากัน ทำให้เกิดมีสภาพภูมิประเทศในลักษณะต่าง ๆ ขึ้น
520.	hypometric	-ระดับความสูง	ค่าที่ใช้เกี่ยวกับความสูงเหนือระดับอ้างอิง โดยปรกติมักเทียบกับระดับน้ำทะเล
521.	hypometric curve; hypographic curve	เส้นโค้งสัดส่วนพื้นที่โลก	<i>ดู hypographic curve; hypometric curve</i>
522.	hysteresis	ฮิสเทอรีซิส	๑. ช่วงเวลาการกลับคืนสู่รูปเดิมของวัตถุยืดหยุ่นที่เปลี่ยนรูป

			<p>ไปหลังจากแรงที่มากกระทำหมดลง</p> <p>๒. สมบัติของหินที่มีสภาพแม่เหล็กเป็นแบบปรกติไม่ย้อนกลับทาง</p> <p>๓. ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับระบบหรือวัตถุหนึ่ง ๆ ที่มีผลการตอบสนองขึ้นกับผลการตอบสนองในอดีตแบบไม่เป็นเส้นตรง เช่น สมบัติของวัตถุซึ่งถูกทำให้เปลี่ยนหรือผิดสภาพไปแล้ว ไม่สามารถคืนกลับสู่สภาพดั้งเดิมได้อีก แม้ว่าต้นเหตุที่มากระทำนั้นได้หยุดหรือหมดไปแล้วก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมายถึง ผลที่เกิดขึ้นเมื่อนำวัตถุเข้าไปในสนามแม่เหล็กแล้ว วัตถุถูกเหนี่ยวนำให้มีความเป็นแม่เหล็กจนถึงจุดอิ่มตัวของวัตถุนั้น ๆ เมื่อหยุดการเหนี่ยวนำหรือนำวัตถุออกจากสนามแม่เหล็ก ความเป็นแม่เหล็กของวัตถุนั้น ๆ จะยังคงเหลือค้างอยู่ ความเป็นแม่เหล็กที่เหลืออยู่นี้เรียกว่า สภาพแม่เหล็กตกค้าง (remanent magnetization)</p>
523.	hystichosphaerid	ไฮสทริโคสเฟียริด	<p>คำที่แต่เดิมเคยใช้เรียกไมโครแพลงก์ตอนที่ห่อหุ้มตัวด้วยผนังสารอินทรีย์ลักษณะเป็นหนามทุกชนิด จนใน ค.ศ. ๑๙๖๓ พบว่า ไฮสทริโคสเฟียริดหลายชนิดเป็นเซลล์เกาะของไดโนแฟลเจลเลต ดึกดำบรรพ์ ดังนั้น ไฮสทริโคสเฟียริดจึงแยกได้เป็นไดโนแฟลเจลเลตบ้าง อคริทาร์ชบ้าง และทาสมาเนียบ้าง ดู <i>acritarch</i> และ <i>dinoflagellate</i> ประกอบ</p>
524.	ice age	ช่วงอายุน้ำแข็ง	<p>ระยะเวลาทางธรณีวิทยาซึ่งมีน้ำแข็งปกคลุมบริเวณส่วนต่าง ๆ ของโลกเป็นบริเวณกว้าง เรียกกันทั่วไปว่า ยุคน้ำแข็ง แต่ถ้าตามมาตรฐานธรณีกาลเรียกว่า ช่วงอายุน้ำแข็ง โดยนักธรณีวิทยาเชื่อว่า ได้เกิดน้ำแข็งขึ้นปกคลุมโลกหลายครั้งแล้ว</p>

			ครั้งหลังสุดเกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มสมัยไพลสโตซีนของยุคควอเทอร์นารี เมื่อประมาณ ๒.๕๖ ล้านปี และสิ้นสุดลงเมื่อประมาณ ๐.๐๑ ล้านปีที่ผ่านมา 5/56
525.	ice borne sand and gravel	กรวดทรายธารน้ำแข็ง	กรวดและทรายที่ถูกนำพาไปสะสมตัวโดยน้ำที่ละลายจากธารน้ำแข็ง
526.	ice cap*	พืดน้ำแข็ง	น้ำแข็งที่ปกคลุมพื้นดินเป็นบริเวณกว้างใหญ่แถบขั้วโลก โดยเฉพาะที่เกาะกรีนแลนด์และทวีปแอนตาร์กติกา ถ้าพืดน้ำแข็งปกคลุมพื้นที่มากกว่า ๕,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร เรียกว่า ice sheet
527.	ice field	ทุ่งน้ำแข็ง	<i>ดูคำอธิบายใน field ๓</i>
528.	ice pan	แผ่นน้ำแข็ง	ชิ้นส่วนขนาดใหญ่ของน้ำแข็งที่ลอยอยู่เหนือน้ำทะเล มีลักษณะกลมแบน ค่อนข้างบาง เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๖๐ เมตร อาจมีความหนาหลายเซนติเมตรจนถึง ๑ เมตร สัดส่วนความหนาของแผ่นน้ำแข็งที่ลอยอยู่เหนือน้ำต่อความหนาทั้งหมดจะเป็น ๑ : ๙ โดยทั่วไปประกอบด้วยแผ่นน้ำแข็งในฤดูหนาวที่มีอายุน้อย ๆ จนถึง ๑ ปี <i>มีความหมายเหมือนกับ pan ๔</i> 30/56
529.	ice sheet*	พืดน้ำแข็ง	<i>ดูคำอธิบายใน ice cap</i>
530.	iceberg	ภูเขาน้ำแข็ง	ก้อนน้ำแข็งมหึมาที่แตกจากธารน้ำแข็งแถบขั้วโลก ล่องลอยไปในทะเล มีพบอยู่มากในมหาสมุทรอาร์กติก ตอนเหนือของมหาสมุทรแอตแลนติกเหนือ และในย่านแอนตาร์กติกา
531.	ice-push ridge; lake	สันขอบทะเลสาบ	<i>ดู lake rampart; ice-push ridge</i>

	rampart		
532.	ichnofossil; trace; trace fossil	รอยซากดึกดำบรรพ์	<i>ดู trace fossil; ichnofossil; trace</i>
533.	ichnology	วิทยารอยซากดึกดำบรรพ์	วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับรอยซากดึกดำบรรพ์ โดยเฉพาะรอยทางเดินของสัตว์
534.	ichnotaxon	ชั้นอนุกรมวิธานรอยซากดึกดำบรรพ์	ชั้นหนึ่งในอนุกรมวิธานที่ใช้กับร่องรอยของซากดึกดำบรรพ์ เช่น รอยเท้าและรูซอนไชของสัตว์ รอยแทะบนใบไม้ คำนี้จัดเป็นส่วนหนึ่งของชั้นอนุกรมวิธานชั้นส่วนซากดึกดำบรรพ์ <i>ดู parataxon ประกอบ</i>
535.	ichthyosaur	อิซทีโอซอร์	สัตว์เลื้อยคลานทะเลพวกหนึ่งแห่งมหายุคมีโซโซอิกซึ่งได้พัฒนารูปร่างให้เหมาะสมกับการอยู่อาศัยในท้องทะเล คือมีรูปร่างเพรียวคล้ายปลาฉลาม มีจะงอยปากบางยาว และมีฟันคมเรียงเป็นแถว กินหอยแอมโมไนต์ หอยเบลเลมไนต์ และปลาเป็นอาหาร ว่ายน้ำโดยการแกว่งลำตัวและหางไปมาทางด้านข้าง และใช้ขาคู่หน้าซึ่งมีลักษณะเหมือนใบพายบังคับทิศทาง
536.	identified resources	ปริมาณทรัพยากรตรวจสอบได้	ปริมาณทรัพยากรเช่นแร่ที่รู้ตำแหน่ง ความสมบูรณ์ โดยพิจารณาจากข้อมูลทางธรณีวิทยา อาจมีการประเมินถึงปริมาณ ขนาด และชั้นความสมบูรณ์ ทรัพยากรมีค่าดังกล่าวรวมถึงแหล่งสำรองและปริมาณทรัพยากรกึ่งพาณิชย์ตรวจสอบได้
537.	identified subeconomic	ปริมาณทรัพยากรกึ่งพาณิชย์ตรวจสอบได้	<i>ดู conditional resources</i> 15/56

	resources		
538.	idioblast	ผลึกแปรหน้าสมบูรณ์	แร่ที่เกิดในหินแปรโดยกระบวนการตกผลึกใหม่ เป็นแร่ที่มีหน้าผลึกของตนเอง จัดเป็นผลึกแปร (crystalloblast) ชนิดหนึ่ง
539.	idiomorphic; automorphic	-ผลึกหน้าสมบูรณ์	ดู <i>automorphic; idiomorphic</i> 39/55
540.	idiotopic	-เนื้อผลึกสมบูรณ์	คำที่ใช้กับเนื้อของหินตะกอนซึ่งองค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นผลึกที่มีหน้าผลึกสมบูรณ์ และยังใช้กับหินเกลือระเหย วัตถุประสานจากการตกตะกอนทางเคมี หรือหินปูนหรือหินโดโลไมต์ที่ตกผลึกใหม่
541.	igneous rock classification	การจำแนกประเภท หินอัคนี	การแบ่งหินอัคนีโดยยึดหลัก ๑. แบ่งจากลักษณะกำเนิดว่าอยู่ลึกหรือตื้นจากผิวโลก ดู igneous rock ประกอบ ๒. แบ่งโดยส่วนประกอบทางแร่ ๓. แบ่งโดยผลวิเคราะห์ทางเคมี ซึ่งใช้ส่วนร้อยละของซิลิกา (SiO ₂) เป็นเกณฑ์ ถ้าหินอัคนีมีซิลิการ้อยละ ๖๕ ขึ้นไป จัดเป็นพวกหินชนิดกรด (acid rock) หินแกรนิต (granite) หินไรโอไลต์ (rhyolite) และหินออบซิเดียน (obsidian) ถ้าหินอัคนีมีซิลิการะหว่างร้อยละ ๕๒ ถึง ๖๕ จัดเป็นพวกหินชนิดเป็นกลาง (intermediate rock) เช่น หินไดออไรต์ (diorite) หินแอนดีไซต์ (andesite) ถ้าหินอัคนีมีซิลิการะหว่างร้อยละ ๔๕ ถึง ๕๒ จัดเป็นพวกหินชนิดเบส (basic rock) เช่น หินแกบโบร (gabbro) หินบะ

			<p>ซอลต์ (basalt) ถ้าหินอัคนีมีซิลิกาต่ำกว่าร้อยละ ๔๕ ลงมา จัดเป็นพวกหินอัลตราเบสิก (ultrabasic rock) เช่น หินไพโรอกซีไนต์ (pyroxenite) และยังมีพวกย่อยซึ่งยกเอาความสำคัญของสารประกอบของธาตุโซเดียม หรือโพแทสเซียม หรือแมกนีเซียม ถือเป็นเด่น จัดเป็นพวกพิเศษขึ้นเรียกว่า หินแอลคาไล <i>ดู alkaline rock ประกอบ</i> 37/55</p>
542.	igneous rock*	หินอัคนี	<p>หินที่เกิดจากการแข็งตัวของแมกมาใต้เปลือกโลก ไม่ว่าจะแข็งตัวอยู่ในเปลือกโลก หรือพ่นเปลือกโลกออกมาแข็งตัวอยู่บนผิวโลกก็ตาม พวกแรกนั้นเรียกว่า หินอัคนีแทรกซอน (intrusive igneous rock) พวกหลังเรียกว่า หินอัคนีพุ (extrusive igneous rock; effusive igneous rock) หินอัคนีแทรกซอนนั้น หากแข็งตัวอยู่ในระดับลึกมาก เรียกว่า หินอัคนีระดับลึก (abyssal rock หรือ plutonic rock) ถ้าอยู่ในระดับใกล้ผิวโลก เรียกว่า หินอัคนีระดับตื้น (hypabyssal rock) รูปร่างหรือความเล็กใหญ่ของหินอัคนีแทรกซอน เท่าที่การผุพังทำลายของผิวโลกเปิดให้เห็นนั้น ก็ใช้แบ่งชนิดหินให้ย่อยลงไปอีกได้ เช่น เป็นหินอัคนีมวลไพศาล (batholith) ก็มี เป็นหินอัคนีรูปเห็ด (laccolith) ก็มี เป็นหินอัคนีรูปฝักบัว (lopolith) ก็มี ทั้งนี้ จัดอยู่ในพวกหินอัคนีระดับลึก หินอัคนีระดับตื้นนั้น มักมีรูปร่างแบบผนัง (dike) หรือ ผนัง</p>

			<p>แทรกชั้น (sill)</p> <p>ส่วนหินอัคนีพุนั้น ส่วนใหญ่แข็งตัวอยู่ในรูปร่างที่แสดงว่า ก่อนแข็งนั้น ได้ไหลลามออกไปจากรอยพุด เมื่อเย็นลงถึงขนาดแข็งตัวที่ใดในระยะใกล้ไกลจากรอยพุดเท่าใด ก็กลายเป็นหินลาวา (lava rock)</p>
543.	igneous-rock series; rock series	ชุดหินอัคนี	<p>กลุ่มหินอัคนีหนึ่งที่มีช่วงเวลากำเนิดและการกระจายตัวสัมพันธ์กันและมีลักษณะปรากฏเป็นแบบเดียวกัน เช่น หินอัคนีแทรกซอน หินอัคนีแทรกซอนระดับต้น หินภูเขาไฟ มีองค์ประกอบทางเคมี แร่ และเนื้อหิน หรือ สมบัติอื่น ๆ ที่เป็นแบบเดียวกัน ดังนั้น หินทั้งกลุ่มจึงแสดงค่าการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องจากปลายด้านหนึ่งถึงอีกปลายหนึ่งของกลุ่มหิน</p>
544.	ignimbrite*	หินอิกนิมไบรต์	<p>หินภูเขาไฟชนิดหนึ่ง เกิดจากการตกจมทับถมและแข็งตัวของเถ้าธุลีหลาก (ash flow) และเถ้าธุลีภูเขาไฟ (volcanic ash) เดิมหมายถึงหินภูเขาไฟที่เกิดจากเถ้าธุลีภูเขาไฟหลอมเชื่อมกันจนมีเนื้อแน่นเท่านั้น แต่ปัจจุบันหมายรวมถึงเถ้าธุลีภูเขาไฟที่ไม่หลอมเชื่อมกันด้วย</p>
545.	ignispumite	หินอิกนิสพัมไมต์	<p>หินไรโอไลต์ชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเป็นรูปเลนส์และชั้น เกิดจากลาวาชนิดกรด มีฟองอากาศ และเป็นช่วงการเปลี่ยนจากหินพัมมิชเป็นหินอิกนิมไบรต์</p>
546.	Illinoian	อิลลินอยเซียน	<p>ช่วงเวลาเกิดธารน้ำแข็งลำดับที่สามของสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือ เกิดหลังยาร์มัทเทียนและเกิดก่อนแชนกามอเนียนซึ่งเป็นช่วงธารน้ำแข็งละลาย คำนี้บางครั้งเรียกว่าอิลลินอสแซน (Illinosan) ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและ</p>

			<i>ทวีปยุโรป ประกอบด้วย 6/56</i> ตรวจแล้ว
547.	Illinoisan	อิลลินอยแซน	<i>ดู Illinoian 5/56</i>
548.	illite	๑. อิลไลต์	แร่ดินกลุ่มหนึ่ง มีองค์ประกอบและโครงสร้างอยู่ระหว่างมัสโคไวต์และมอนต์มอริลโลไนต์
549.	illite	๒. ดินขาวอิลไลต์	ดินที่ประกอบด้วยอิลไลต์หรือเซริไซต์เป็นส่วนใหญ่ มีมลทินได้แก่ เคโอลิไนต์ ควอตซ์ เฟลด์สปาร์ เหล็กออกไซด์ โทเทเนียมออกไซด์ และอื่น ๆ มีสีขาว มีเหล็กออกไซด์และโทเทเนียมออกไซด์ผสมอยู่น้อยกว่าร้อยละ ๑ นิยมใช้ผสมทำเครื่องดินเผาที่ต้องการความขาว เช่น จาน ชาม กระเบื้อง และเครื่องสุขภัณฑ์ ส่วนอิลไลต์ที่มีเหล็กออกไซด์สูงกว่าร้อยละ ๑ นิยมใช้ทำตัวเพิ่มเนื้อสี ตัวเติม กระดาษ ปูน เป็นต้น ในประเทศไทยพบที่จังหวัดลำปาง อุตรดิตถ์ ฯลฯ
550.	illuvial horizon	ชั้นสะสม	ชั้นดินที่มีแร่ เกลือ และอนุภาคขนาดเคลย์ ซึ่งมีการซึมชะจากดินชั้นบนมาสะสมอยู่เรียกว่า ชั้นดินชั้นบี
551.	Illuviation	การสะสมในชั้นดิน	การสะสมแร่ เกลือ และอนุภาคขนาดเคลย์ในสภาพสารละลายหรือสารแขวนลอย ซึ่งถูกเคลื่อนย้ายจากดินชั้นบนด้วยกระบวนการซึมชะ (eluviation) ชั้นดินที่มีการสะสมนี้เรียกว่า ชั้นดินชั้นบี
552.	imbricate structure; shingle structure	โครงสร้างหินแบบ ซ้อนเกย	๑. โครงสร้างหินชั้นที่ประกอบด้วยกรวดกลางแบนวางเอียงในแนวเดียวกัน โดยด้านแบนมีมุมเทไปทางด้านน้ำ <i>ดู edgewise conglomerate ประกอบ</i> ๒. โครงสร้างที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการแปรสัณฐาน ซึ่งแสดงลักษณะหินที่ซ้อนเกยกัน เกิดขึ้นเพราะหินเลื่อนย้อนเป็นช่วง ๆ และแนวรอยเลื่อนแต่ละช่วงเอียงเทไปในทิศทางเดียวกัน

			เข้าหาแนวแรงที่มากกระทำ เป็นผลให้หินส่วนที่เลื่อนย้อนขึ้นไปซ้อนเกยหินส่วนที่เลื่อนต่ำลงมาในแต่ละช่วงต่อกันไปเป็นดับ
553.	immature	๑. -ไม่สมบูรณ์	๑.๑ คำที่ใช้กับลักษณะทางภูมิประเทศหรือภูมิทัศน์ที่อยู่ในสภาวะไม่สมบูรณ์ เช่น ระบบทางน้ำหรือหุบเขาที่ยังอยู่เหนือระดับฐาน ๑.๒ คำที่ใช้กับภาวะที่ตะกอนหลุดออกมาจากหินต้นกำเนิดเป็นระยะทางไม่ไกลนัก หรือในช่วงเวลาไม่นานนักซึ่งยังคงมีแร่และออกไซด์ที่ไม่เสถียรอยู่ หรือมีวัสดุที่ยังคงผูกพันต่อไปและการคัดขนาดไม่ดี โดยทั่วไปลักษณะของเม็ดตะกอนเป็นเหลี่ยมมาก 25/56
554.	immature	๒. ภาวะไม่สมบูรณ์	ภาวะที่อินทรีย์วัตถุในหินตะกอนยังไม่สามารถให้ปิโตรเลียมได้ 25/56
555.	immature sediment	ตะกอนภาวะไม่สมบูรณ์	ตะกอนที่ยังไม่สามารถให้ปิโตรเลียมได้เนื่องจากได้รับความร้อนไม่เพียงพอเพราะมีการฝังจมไม่ลึก หรือมีระยะเวลาไม่เพียงพอ หรือทั้ง ๒ อย่าง ตะกอนที่อยู่ในสภาพความร้อนและระยะเวลาที่น้อยทำให้ เคอโรเจนไม่มีความสมบูรณ์พร้อมให้ปิโตรเลียมซึ่งจะมีค่าการสะท้อนแสงของอิทธิโนต์ต่ำกว่าร้อยละ ๐.๕ ยืนยันมติเดิม 25,26/56
556.	immiscibility	สภาพผสมกันไม่ได้	การที่สารจำนวน ๒ เฟสหรือมากกว่าไม่สามารถรวมตัวเกิด

			เป็นเฟสเดียวกันได้ในภาวะสมดุล เช่น น้ำกับน้ำมัน ของเหลวหลายชนิดที่อยู่รวมกันได้ในกระบวนการลำดับส่วน แมกมา <i>ตรงข้ามกับ miscibility</i>
557.	impact crater	หลุมตกกระแทก	หลุมหรือหุบบนผิวโลกหรือดวงจันทร์ที่เกิดจากการชนของ อุกกาบาตหรือวัตถุที่ไม่ทราบที่มา <i>ดู meteor crater; meteoric crater ประกอบ</i>
558.	impact slag	ตะกรันอุกกาบาต	<i>ดู impactite</i>
559.	impactite	หินอิมแพกไทต์	หินที่มีรูพรุน เนื้อละเอียดคล้ายแก้ว เกิดจากการหลอมทั้งหมด หรือบางส่วนของหินภายในหลุมและรอบหลุม เนื่องจากความ ร้อนจากการชนของอุกกาบาต <i>มีความหมายเหมือนกับ impact slag</i>
560.	impedance	อิมพีแดนซ์	<i>(คลื่น ไหวสะเทือน)</i> อัตราส่วนระหว่างความดันกับขนาดการ เปลี่ยนแปลงไปของปริมาตรตัวกลางบริเวณพื้นผิวซึ่งคลื่น ไหวสะเทือนเดินทางผ่านไป มีค่าเท่ากับผลคูณระหว่างความ หนาแน่นของตัวกลางกับความเร็วคลื่นไหวสะเทือนใน ตัวกลาง
561.	impermeable rock; impervious rock	หินเนื้อตัน	หินจำพวกที่น้ำหรือน้ำมันดิบหรือแก๊สไม่สามารถไหลซึมผ่าน ได้ ตัวอย่างเช่น หินดินดาน หินอัคนี
562.	impoverished fauna	สัตว์ชาติลดชนิด	<i>ดู depauperate fauna</i>
563.	impregnated	-ที่ซึมแทรก	๑. คำที่ใช้เรียกแหล่งแร่โดยเฉพาะแร่โลหะ ซึ่งแร่ดังกล่าวนี้ เกิดทีหลังแล้วแพร่กระจายเข้าไปในหินเหย้า <i>ดู interstitial</i>

			<p>และ <i>disseminated</i> ประกอบ</p> <p>๒. คำที่เกี่ยวกับการทำให้ช่องว่างในตัวอย่างดินและหินถูกแทนที่ด้วยสารละลายผสมของพลาสติกเรซิน เพื่อให้ตัวอย่างดินและหินนั้นแข็งตัวโดยไม่ทำให้โครงสร้างเปลี่ยนแปลง</p>
564.	impression	รอยกด	<p>๑. รูปร่างหรือรอยที่เกิดเนื่องจากโครงสร้างหรือวัตถุที่แข็งและหนัก เช่น ซากดึกดำบรรพ์พวกหอย กดทับจนเกิดเป็นรอยพิมพ์บนชั้นหินด้านบน หรือเป็นรูปพิมพ์ อาจพบที่ชั้นหินล่างสุด</p> <p>๒. หลุมกลมเล็ก ๆ ที่เกิดจากเม็ดฝนหรือลูกเห็บตก <i>มีความหมายเหมือนกับ imprint</i></p>
565.	imprint	รอยประทับ	<i>ดู impression</i>
566.	in place	ณ ที่เกิด	กล่าวถึงหินที่อยู่ ณ บริเวณในตำแหน่งที่หินนั้นเกิด เมื่อเปรียบกับมวลหินโดยรอบ ไม่มีการเคลื่อนที่ หรือถูกแยกไปจากแนวของหินต้นกำเนิด <i>ดู in situ ประกอบ</i>
567.	in situ	ณ ที่เดิม	กล่าวถึงหิน ตะกอน ดิน หรือซากดึกดำบรรพ์ซึ่งเกิดอยู่ ณ ที่นั้น และยังคงอยู่บริเวณเดิม <i>ดู autochthonous และ in place ประกอบ</i>
568.	inactive volcano*	ภูเขาไฟไม่มีพลัง	ภูเขาไฟที่ยังไม่เคยประทุอีกเลย หลังจากเกิดเป็นภูเขาไฟแล้ว
569.	inarticulate	อินอาร์ทิคูเลต	สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในไฟลัมแบเรคิโอโพดา ชั้นอินอาร์ทิคูเลตา (class Inarticulata) มีลักษณะเฉพาะ คือ เปลือกหรือฝาทั้งสองซึ่งประกอบด้วยสารเนื้อปูนหรือสารโคทิน

			ฟอสเฟต ยึดประกบเข้าด้วยกันโดยกล้ำเนื้อมากกว่าการประกบด้วยสันและร่องบนแนวหีบเผย <i>ดู articulate ประกอบ</i>
570.	incandescence	การเปล่งแสงจากวัตถุร้อน	การที่สสารเปล่งแสงออกมาได้เมื่อสสารนั้นได้รับความร้อน ณ จุดหนึ่ง เช่น หลอดไฟฟ้า ตะเกียงเจ้าพายุ
571.	Inceptisol	อินเซปทีซอล	อันดับดินอันดับหนึ่งในการจำแนกตามระบบอนุกรมวิธานดินเป็นดินแร่ (mineral soil) ที่เริ่มมีการพัฒนาหรือมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในหน้าตัดดิน เช่น มีโครงสร้างเกิดขึ้น พบแร่จาร์โรไซต์ (jarosite) มีสูตรเคมี $KFe_3(OH)_6(SO_4)_2$ แร่ธาตุบางอย่างเคลื่อนลงสู่ชั้นล่าง แต่ยังไม่มากพอที่จะเกิดขึ้นสะสม
572.	incised meander; inclosed meander; entrenched meander	ทางน้ำโค้งตัวตเวาะลึก	<i>ดู entrenched meander; incised meander; inclosed meander</i> 23/56
573.	inclined extinction, oblique extinction	ตำแหน่งมิดเอียง	ตำแหน่งมิดแบบหนึ่งที่มีมองเห็นในแผ่นบางของผลึกแร่ที่มีแสงหักเหสองแนว ซึ่งทิศทางการสั่นของคลื่นทำมุมกับแกนผลึก หรือ ทิศทางของแนวแตกเรียบ <i>ดู parallel extinction, undulatory extinction ประกอบ</i>
574.	inclined shaft	ปล่องเอียง	<i>ดูคำอธิบายใน shaft</i>
575.	inclosed meander; entrenched meander; meander; incised	ทางน้ำโค้งตัวตเวาะลึก	<i>ดู entrenched meander; incised meander; inclosed meander</i> 23/56

	meander		
576.	included gas	แก๊สเจือปน	ฟองแก๊สหรือฟองอากาศซึ่งล้อมรอบด้วยน้ำที่อยู่ในช่องว่างในเขตอิ่มอากาศ (zone of aeration) หรือเขตอิ่มน้ำ (zone of saturation) เป็นอุปสรรคต่อการไหลของน้ำ แต่ถ้าแก๊สนั้นละลายในน้ำจะทำให้การไหลของน้ำเป็นไปด้วยดี
577.	inclusion	๑. หินแปลกปลอม	<i>ดู xenolith; accidental inclusion</i>
578.	inclusion	๒. สารฝังใน	๒.๑ ช่องว่างเล็ก ๆ ในแร่ มีขนาด ๑๐-๑๐๐ ไมครอน ประกอบด้วยของเหลวและ/หรือแก๊สที่กักเก็บอยู่ในผลึก <i>มีความหมายเหมือนกับ fluid inclusion</i> ๒.๒ ผลึกแร่หรือเศษวัสดุอื่นที่มีขนาดเล็กฝังอยู่ในแร่ ซึ่งอาจเป็นแร่ชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดก็ได้
579.	inclusion	๑. หินแปลกปลอม	<i>ดู xenolith; accidental inclusion</i> ยืนยันมติเดิม 34/55
580.	inclusion	๒. สารฝังใน	๒.๑ ช่องว่างเล็ก ๆ ในแร่ มีขนาด ๑๐-๑๐๐ ไมครอน ประกอบด้วยของเหลวและ/หรือแก๊สที่กักเก็บอยู่ในผลึก <i>มีความหมายเหมือนกับ fluid inclusion</i> ๒.๒ ผลึกแร่หรือเศษวัสดุอื่นที่มีขนาดเล็กฝังอยู่ในแร่ ซึ่งอาจเป็นแร่ชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดก็ได้ ยืนยันมติเดิม 34/55

581.	incoherent noise	เสียงรบกวนแตกแนว	เสียงรบกวนที่ไม่ได้เกิดจากต้นกำเนิดคลื่นที่ใช้ในการสำรวจ แต่เกิดจากเสียงอื่น ๆ ที่อยู่ในสถานะแวดล้อมขณะปฏิบัติงานสำรวจ เสียงรบกวนเดินทางถึงกลุ่มเครื่องรับแต่ละกลุ่มด้วยเวลาไม่เท่ากัน ซึ่งจะปรากฏให้เห็นในภาพตัดขวางคลื่นสะท้อนที่ไม่เรียงตัวเป็นแนว เช่น เสียงที่เกิดจากลม จากแผ่นดินไหวระยะไกล จากเครื่องยนต์ จากคนเดินถนน จากเศษดินหินที่พุ่งจากหลุมระเบิดขึ้นไปด้านบนแล้วตกกระทบพื้นใกล้ ๆ กับตัวรับคลื่น เสียงรบกวนแตกแนวมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เสียงรบกวนแบบไม่มีทิศทาง
582.	incompetent bed*	ชั้นหินเนื้อเปราะ	ชั้นหินที่ไม่สามารถรับน้ำหนักทั้งของตัวเองและของชั้นหินที่วางทับชั้นหินนั้นอยู่ได้เมื่อถูกบีบอัดด้วยแรงทางด้านข้างก็จะคดโค้งชั้นลงได้ โดยที่ความหนาของชั้นหินเปลี่ยนแปลงไป
583.	incongruent melting	การหลอมแปรภาค	การหลอมที่ตามด้วยการสลายตัวหรือการเกิดปฏิกิริยากับของเหลว ทำให้ได้วัฏภาคของแข็งที่มีองค์ประกอบเปลี่ยนแปลง และทำให้ของเหลวมีองค์ประกอบต่างจากของแข็งเดิม เช่น แร่ออร์โทเคลส (KAlSi_3O_8) หลอมได้แร่ลูไซต์ (KAlSi_2O_6) และของเหลวที่มีซิลิกา (SiO_2) มากกว่าเดิม
584.	incongruent solution	สารละลายแปรภาค	สารละลายที่มีการแตกตัวตามด้วยการสลายตัวหรือการเกิดปฏิกิริยากับของเหลว ทำให้ได้วัฏภาคของแข็งที่มีองค์ประกอบเปลี่ยนแปลง การแตกตัวจะทำให้วัสดุที่ละลายมีสัดส่วนหรือองค์ประกอบแตกต่างจากของแข็งเดิม
585.	incorporation	การรวมเป็นถ่านหิน	กระบวนการแปรสภาพเป็นถ่านหินแบบหนึ่ง ซึ่งมาเซอร์ล (maceral) ที่มารวมอยู่ด้วยกันไม่มีปฏิกิริยาซึ่งกันและกัน

586.	index bed; key bed; key horizon; marker bed*	ชั้นหินหลัก	ดู <i>key bed; index bed; key horizon; marker bed</i>
587.	index contour	เส้นชั้นหลัก	เส้นชั้นซึ่งเขียนเป็นเส้นหนาเพื่อเน้นให้เห็นเด่นชัดจากเส้นชั้นรอง (intermediate contour) เส้นชั้นหลักจะแสดงทุก ๆ เส้นที่ ๔ หรือเส้นที่ ๕ ขึ้นอยู่กับค่าของช่วงต่างเส้นชั้นที่บ่งไว้ ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้อ่านความสูงได้ง่ายขึ้น <i>ดูรูปที่ contour; contour line</i>
588.	index fossil	ซากดึกดำบรรพ์ ดรรชนี	ซากดึกดำบรรพ์ที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะในหินบริเวณใดบริเวณหนึ่ง สามารถใช้บ่งบอกอายุของชั้นหินนั้นได้
589.	index mineral*	แร่ดรรชนี	แร่ที่เกิดในหินแปรที่อุณหภูมิและความดันเฉพาะ ใช้เป็นตัวบ่งบอกชั้นความรุนแรงของการแปรสภาพของหินนั้น เช่น แร่ซิลลิมาไนต์ เป็นแร่ดรรชนีในหินที่เกิดจากการแปรสภาพชั้นสูง
590.	Indiana limestone	หินปูนอินเดียนา	ดู <i>Bedford limestone</i>
591.	indicated ore	สินแร่บ่งชี้	แหล่งแร่หรือสินแร่ที่คาดว่าควรมีปริมาณและคุณภาพอย่างไร โดยการวิเคราะห์หาปริมาณและความสมบูรณ์ของสินแร่ หรือจากข้อมูลการผลิต และจากการศึกษาลักษณะทางธรณีวิทยา โดยที่ส่วนหนึ่งได้มาจากการคาดคะเน อีกส่วนหนึ่งได้มาจากวิเคราะห์ตัวอย่าง <i>มีความหมายเหมือนกับ probable ore ความหมายที่ ๑</i>
592.	indicator	สิ่งบ่งชี้	๑. ลักษณะทางธรณีวิทยาและอื่น ๆ ที่บ่งชี้ว่ามีแหล่งแร่ เช่น

			<p>ค่าผิดปกติทางธรณีเคมีหรือธรณีฟิสิกส์</p> <p>๒. พีชและสัตว์บางชนิดที่อาศัยอยู่เฉพาะบางสภาพแวดล้อมเท่านั้น จึงสามารถบ่งชี้สภาพแวดล้อมนั้นได้</p> <p>๓. หินธารน้ำแข็งพาซึ่งบ่งบอกให้ทราบแหล่งที่มาและทิศทางการเคลื่อนที่</p>
593.	induced magnetization	ความเป็นแม่เหล็กเหนี่ยวนำ	<p>ความเป็นแม่เหล็กของหินในแนวเดียวกับสนามแม่เหล็กจากภายนอก ขนาดของสนามเป็นสัดส่วนโดยตรงกับความเข้มของสนามและสภาพรับไว้ได้ (susceptibility) ของหินในการเกิดเป็นแม่เหล็ก ในกรณีที่ไม่ม่มีสภาพแม่เหล็กตกค้างรวมอยู่ด้วย ความเป็นแม่เหล็กเหนี่ยวนำคือโมเมนต์แม่เหล็กต่อหนึ่งหน่วยปริมาตร</p>
594.	induced polarization (IP)	การเกิดขั้วแบบเหนี่ยวนำ (ไอพี)	<p>๑. วิธีการสำรวจธรณีฟิสิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการวัดความต่างศักย์ใต้ผิวดินที่สลายไปเมื่อหยุดปล่อยกระแสไฟฟ้าลงดิน (time domain) หรือการวัดอิมพีแดนซ์ของมวลสารใต้ผิวดินที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อใช้กระแสไฟฟ้าที่มีความถี่ต่ำลง (frequency domain) การเกิดขั้วแบบเหนี่ยวนำที่เกิดขึ้นใต้ผิวดินได้จากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เรียกว่าการเกิดขั้วไฟฟ้า และการเกิดชั้นคู่ (double layer) ของประจุไฟฟ้าตามขอบแผ่นเคลย์ในรูพรุนของหิน การสำรวจด้วยวิธีการเกิดขั้วแบบเหนี่ยวนำมีการจัดแถวลำดับขั้วไฟฟ้าเป็นแบบแถวลำดับสองขั้วคู่ ซึ่งมีหลายรูปแบบ</p> <p>๒. การเกิดชั้นคู่ของประจุไฟฟ้าบริเวณรอยต่อประสานของ</p>

			<p>มวลเม็ดแร่โลหะ หรือการเกิดการเปลี่ยนแปลงชั้นที่ชั้นคู่ของ ประจุไฟฟ้าเมื่อผ่านสนามไฟฟ้าหรือสนามแม่เหล็กเข้าไป การเกิดขั้วแบบเหนี่ยวนำ เหมาะสำหรับการสำรวจหาแร่ตัวนำ ไฟฟ้าชนิดที่เกิดประในหิน (disseminated) เช่น จากแหล่ง แร่ทองแดงที่มักเกิดกับหินเนื้อดอก (porphyry copper) ซึ่งมีความนำไฟฟ้าไม่สูงพอที่จะตรวจพบได้ด้วยวิธีแม่เหล็กไฟฟ้า ใช้สำรวจหาแร่ตัวนำไฟฟ้าชนิดที่เกิดเป็นมวลแน่น ซึ่งอยู่ลึกเกินความสามารถที่วิธีแม่เหล็กไฟฟ้าจะตรวจพบ หรือ ลักษณะของตัวแร่ไม่เหมาะที่จะสำรวจด้วยวิธีแม่เหล็กไฟฟ้า และใช้ในการบอกให้ทราบว่าตัวนำไฟฟ้าที่ตรวจพบด้วยวิธี แม่เหล็กไฟฟ้านั้นเป็นชนิดตัวนำไฟฟ้าที่เป็นโลหะ (metallic conductor) หรือตัวนำไฟฟ้าที่เกิดจากประจุไฟฟ้า (ionic conductor)</p>
595.	induction log	ผลบันทึกค่าเหนี่ยวนำ	<p>ผลบันทึกค่าการยั้งธรณีในหลุมเจาะโดยวัดค่าการนำไฟฟ้า ของชั้นหิน ซึ่งชั้นหินที่มีน้ำมันจะมีค่าการนำไฟฟ้าต่ำกว่า ชั้นน้ำ เมื่อเปรียบเทียบกับค่าความต้านทานไฟฟ้าจะทำให้ สามารถแยกชั้นน้ำมันกับชั้นน้ำได้</p>
596.	industrial diamond	เพชรอุตสาหกรรม	<p>เพชรธรรมชาติหรือเพชรสังเคราะห์ที่มีตำหนิมากจนไม่สามารถนำไปทำอัญมณี จึงนำไปใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น การดิ่งรีดลวด หรือใช้เป็นหัวเจาะฝังเพชร สารขัดถู สำหรับการตัดและขัดมัน เพชรอุตสาหกรรมที่เป็นเพชร ธรรมชาติ แบ่งออกเป็น ๓ ชนิด ได้แก่ บัลลาส บอร์ต และ คาร์บอนาโด <i>ดู ballas, bort; boart; boort และ carbonado</i></p>

			<i>ประกอบ</i>
597.	industrial mineral	แร่อุตสาหกรรม	หิน แร่ หรือสารใดที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ มีค่าเชิงพาณิชย์ ไม่รวมสินแร่โลหะ แร่เชื้อเพลิง และแร่รัตนชาติ แร่ อุตสาหกรรมจัดเป็นแร่โลหะ
598.	industrial units**	หน่วยหินอุตสาหกรรม	มวลหินในลำดับชั้นหินตามลักษณะหิน สำหรับใช้ประโยชน์ ในทางอุตสาหกรรม เช่น ชั้นหินอุ้มน้ำ ชั้นทรายน้ำมัน (oil sand) ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยนอกแบบ (informal unit)
599.	inequigranular; heterogranular	-เนื้อคละขนาด	<i>ดู heterogranular; inequigranular</i>
600.	inertinite	อินเนอร์ทีไนต์	มาเซอร์ลกลุ่มหนึ่งซึ่งเปลี่ยนสภาพมาจากส่วนของพืชซึ่งเป็น เนื้อไม้ที่ถูกออกซิไดส์อย่างรุนแรง หรือเคยเป็นถ่านไม้มาก่อน รวมทั้งเห็ดรา (fungi) มีอัตราการสะท้อนแสงสูงสุด มีสี ขาวแกมเหลืองถึงขาว ไม่เรืองแสง ประกอบด้วยธาตุคาร์บอน มากกว่าร้อยละ ๙๐ พบในถ่านหินน้อยกว่าร้อยละ ๕ อินเนอร์ ทีไนต์จะแสดงสมบัติค่อนข้างเฉื่อยในระหว่างการแปรสภาพ เป็นถ่านหิน และการเผาไหม้
601.	inferred ore	สินแร่คาดคะเน	สินแร่ที่ประเมินค่าในเชิงปริมาณและชั้นความสมบูรณ์ด้วยวิธี ทั่วไป โดยอาศัยลักษณะทางธรณีวิทยาและข้อมูลด้านการทำเหมืองที่ผ่านมามากกว่าการชั่งตวงอย่างจำเพาะ ซึ่งสินแร่ ทั้งหมดอาจถูกปิดทับไว้ไม่สามารถเห็นได้
602.	infill well	หลุมเจาะเสริม	หลุมเจาะที่เจาะอยู่ในขอบเขตที่มีหลุมเจาะอยู่ก่อนใน แหล่งกักเก็บที่ค้นพบแล้ว เพื่อลดระยะห่างระหว่างหลุม
603.	infiltrated fossils;	ซากดึกดำบรรพ์แทรก	<i>ดู introduced fossils; infiltrated fossils</i>

	introduced fossils**	ปน	
604.	infiltration	การแทรกซึม	การที่ของเหลวแทรกตัวเข้าไปอยู่ในของแข็งเนื่องจากเนื้อในของของแข็งมีช่องว่างหรือรูพรุน ตัวอย่างเช่น การที่น้ำเข้าไปอึดตัวอยู่ได้ในกระดาษซับ หรือในดินในหินบางชนิด
605.	infiltration capacity	ความจุการแทรกซึม	ปริมาณของน้ำที่แทรกซึมผ่านหนึ่งหน่วยพื้นที่หน้าตัดของผิวหน้าดินต่อหน่วยเวลา เมื่อผิวดินถูกทำให้อึดตัวด้วยน้ำทันทีและรักษาระดับน้ำท่วมสูงให้คงที่ตลอดเวลาที่ให้น้ำ <i>ดู infiltration rate ประกอบ</i>
606.	infiltration rate	อัตราการแทรกซึม	ปริมาณของน้ำที่ไหลผ่านผิวดินลงไปในดินต่อหน่วยพื้นที่หน้าตัด ต่อหน่วยเวลา อัตราการแทรกซึมจะเร็วในระยะเริ่มแรกและจะค่อยลดลงเมื่อเวลาผ่านไป มีหน่วยเป็นระยะทางต่อเวลา เช่น เซนติเมตรต่อชั่วโมง หรือเมตรต่อวัน อุปกรณ์ที่ใช้วัดเรียกว่า มาตรการแทรกซึม (infiltrometer) อัตราการแทรกซึมนี้นำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้น้ำและการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
607.	infiltrometer	มาตรการแทรกซึม	<i>ดูคำอธิบายใน infiltration rate</i>
608.	influent seepage	การไหลซึมลงใต้ดิน	การไหลซึมของน้ำอย่างช้า ๆ ที่เกิดจากความโน้มถ่วงในเขตไม่อึดตัวลงสู่ระดับน้ำใต้ดิน หรือการไหลซึมของน้ำเข้าไปในพื้นที่ดิน
609.	influent stream; losing stream	ธารให้น้ำ	ธารน้ำที่มีน้ำไหลอยู่เหนือระดับน้ำใต้ดิน จึงให้น้ำกับเขตอึดน้ำของน้ำใต้ดินหรือระเหยไปในอากาศ ทำให้ธารน้ำมีน้ำไหลไม่ตลอดปี เช่น ธารน้ำที่ไหลผ่านเขตทะเลทราย

610.	informal unit	หน่วยไม่เป็นทางการ	ชื่อหน่วยลำดับชั้นหินที่ใช้เรียกเพื่อความสะดวก ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์การจำแนกและการตั้งชื่อลำดับชั้นหินของสหพันธ์ธรณีศาสตร์นานาชาติ (International Union of Geological Science, IUGS) เช่น ชั้นทราย (sandy beds) <i>ดู formal unit ประกอบ</i>
611.	infrastructure	โครงสร้างระดับลึก	โครงสร้างที่เกิดในเปลือกโลกระดับลึก ในสภาพแวดล้อมของหินอัคนีระดับลึก ภายใต้ความดันและอุณหภูมิสูง ลักษณะเด่นคือ แสดงการคดโค้งแบบพลาสติก และการแทรกของหินแกรนิต หินมิกมาไทต์ และหินอัคนีอื่น ๆ <i>ตรงข้ามกับ superstructure</i>
612.	infusorial earth; diatomaceous earth; Kieselguhr; siliceous earth*	ดินเบา	<i>ดู diatomaceous earth; infusorial earth; ; Kieselguhr; siliceous earth</i>
613.	ingrown meander	ทางน้ำโค้งตัวดงอก	ทางน้ำโค้งตัวที่ด้านเว้าถูกกัดเซาะและด้านตรงข้ามมีการงอกอย่างต่อเนื่อง โดยเกิดในระหว่างช่วงคดโค้งช่วงหนึ่งที่แม่น้ำยังคงมีการกัดเซาะลึกลงไปตามด้านล่าง ทางน้ำโค้งตัวจะมีความชันเพิ่มขึ้นเมื่อความลาดทางด้านเว้ายังคงถูกกัดลึกลงเรื่อย ๆ ส่วนด้านโค้งในของทางน้ำโค้งตัวที่ฝั่งตรงข้ามจะค่อย ๆ ลาดเทงอกออกไป ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่ออัตราการกัดลึกช้าลง จนมีเวลาเพียงพอสำหรับการกร่อนทางด้านข้าง เช่น ตามลำแม่น้ำแควน้อย บริเวณถ้ำกระแซ จังหวัดกาญจนบุรี <i>ดู entrenched meander; incised meander; inclosed</i>

			<i>meander</i> ประกอบ 22,23/56
614.	inherent ash; intrinsic ash	เถ้าภายใน	ดู <i>intrinsic ash; inherent ash</i>
615.	inherent moisture	ความชื้นยึดเหนี่ยว	ดูคำอธิบายใน <i>moisture content</i>
616.	initial dip; original dip; primary dip	มุมเทเดิม	มุมเอียงเทของชั้นหินตะกอน ณ ที่เดิมก่อนการเปลี่ยนแปลงลักษณะของเปลือกโลก
617.	initial production (IP)	การผลิตเริ่มต้น (ไอพี)	ปริมาณหรือจำนวนของปิโตรเลียมที่ผลิตได้ในช่วงเริ่มต้นการผลิตในระยะเวลาหนึ่ง ๆ โดยทั่วไปใช้ในเวลา ๒๔ ชั่วโมง
618.	initial reserves	ปริมาณสำรองเริ่มต้น	ทรัพยากรที่ประมาณได้ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งว่าจะสามารถผลิตได้จากแหล่งที่สำรวจพบแล้ว โดยรวมถึงปริมาณที่ผลิตไปแล้วทั้งหมดและปริมาณที่คาดว่าจะสามารถผลิตได้ในอนาคต โดยเทคโนโลยีและสภาพเศรษฐกิจที่คาดการณ์ได้ ณ เวลานั้น
619.	injection dike	พนักแทรกดัน	พนักหินตะกอนชนิดหนึ่ง ที่เกิดโดยแรงผลักดันผิดปกติทำให้ตะกอนแทรกดันเข้าไปอาจจากด้านบน ด้านล่าง หรือด้านข้างก็ได้
620.	injection well; input well; service well	หลุมอัด	หลุมผลิตที่เลิกทำการผลิตแล้วแต่นำมาใช้เป็นหลุมสำหรับอัดน้ำหรือแก๊สลงสู่ชั้นหินกักเก็บเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหรือใช้สำหรับเป็นหลุมอัดน้ำเสียทิ้ง
621.	ink lake; karst lake; karst pond; solution lake	ตัดค้ำพท์ ทะเลสาบ คาสต์	ดู <i>karst lake; karst pond; sink lake; solution lake</i> 36/55

622.	inland basin; interior basin	แอ่งในแผ่นดิน	ดู <i>interior basin; inland basin</i>
623.	inlier	หินแก่เผย	พื้นที่หรือกลุ่มหินที่โผล่ให้เห็นโดยมีหินอายุน้อยกว่าล้อมอยู่โดยรอบ เช่น ยอดชั้นหินโค้งรูปประทุนกร่อน ดู <i>outlier ประกอบ</i>
624.	in-line array	แถวลำดับตามเส้น	การจัดวางกลุ่มจีโอโพนหรือกลุ่มต้นกำเนิดคลื่นตามแนวเส้นสำรวจ มีรูป
625.	inner core*	แก่นโลกชั้นใน	ดูคำอธิบายใน <i>core</i>
626.	inorganic	อนินทรีย์	เกี่ยวกับสารประกอบที่ไม่มีธาตุคาร์บอน และรวมถึงสารประกอบบางตัวซึ่งมีธาตุคาร์บอนเป็นส่วนประกอบที่ไม่ถือเป็นส่วนสำคัญ เช่น คาร์บอเนต โลหะ หิน แร่ ซึ่งถือเป็นสารประกอบอนินทรีย์ทั้งสิ้น
627.	inosilicate	ไอโนซิลิเกต	กลุ่มแร่ซิลิเกตที่ประกอบด้วย SiO_4 ทรงสี่หน้า เกาะตัวเป็นทั้งแบบโซ่เดี่ยวและแบบโซ่คู่ โดยแบบโซ่เดี่ยวจะใช้ ออกซิเจนของ SiO_4 ทรงสี่หน้าข้างเคียงร่วมกัน ๒ ตัว อัตราส่วน Si : O = 1 : 3 เช่น ไพรอกซีน ออไรต์ เจไดต์ ไดออปไซด์ ส่วนโซ่คู่ ครึ่งหนึ่งของ SiO_4 ทรงสี่หน้าจะใช้ ออกซิเจนร่วมกัน ๓ ตัว และอีกครึ่งหนึ่งจะใช้ ออกซิเจนร่วมกัน ๒ ตัว อัตราส่วน Si : O = ๔ : ๑๑ เช่น แอมฟีโบล ฮอร์นเบลนด์ เทรโมไลต์ แอกทิโนไลต์

628.	input well; injection well; service well	หลุมอัด	<i>ดู injection well; input well; service well</i>
629.	inselberg	เขาโดดทะเลทราย	มวลหินที่เหลือจากการกร่อนพังทลาย กลายเป็นเนินเขาตั้งเด่นอยู่ตามที่ราบในทะเลทราย มักมีลักษณะกลมมนและมีผิวเรียบไม่ขรุขระ เขาโดดในทะเลทรายเป็นลักษณะภูมิประเทศที่เกิดในชั้นปลายของวัฏจักรการกร่อน ในเขตอากาศค่อนข้างแห้งแล้ง
630.	insequent stream	ธารน้ำไม่ตามระบบ	ธารน้ำผิวดินที่มีแบบรูปการไหลไม่ขึ้นกับโครงสร้างของหิน และลักษณะพื้นผิวนั้น ๆ เช่น ธารน้ำที่มีแบบรูปการไหลเหมือนกิ่งไม้
631.	in-situ combustion	การเผาไหม้ ณ ที่เดิม	วิธีการที่ใช้แยกน้ำมันที่มีความถ่วงน้อยและความหนืดมากจากบ่อน้ำมันหลังจากวิธีการเบื้องต้นล้มเหลว โดยการเผา น้ำมันในบ่อให้ร้อนขึ้น พ่นอากาศลงสู่บ่อเพื่อคงการเผาไหม้ไว้ เมื่อส่วนหน้าของน้ำมันที่ถูกเผาเคลื่อนไปถึง ความร้อนจะทำให้ น้ำมันเปลี่ยนเป็นปิโตรเลียมโค้กและน้ำมันชนิดเบา น้ำมันที่เกิดขึ้นจะสามารถผลิตขึ้นมาได้ วิธีการนี้เป็นวิธีดั้งเดิมซึ่งไม่นิยมใช้แล้ว
632.	in-situ origin theory; in-situ theory	ทฤษฎีการเกิด ณ ที่เดิม	ทฤษฎีที่ว่าด้วยถ่านหินมีต้นกำเนิดในบริเวณที่พืชเจริญเติบโตและสลายตัวผุพังอยู่กับที่ <i>ดู drift theory ประกอบ</i> ยืนยันมติเดิม 14/56
633.	inspissation	การทำให้ข้น	การระเหยในแหล่งน้ำมันทำให้สูญเสียแก๊สและไฮโดรคาร์บอนชนิดเบา เหลือไว้แต่น้ำมันหนักและยางมะตอย

634.	instantaneous velocity	ความเร็วขณะหนึ่ง	ความเร็วคลื่นไหวสะเทือนที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตามความลึก ที่ความลึกระดับหนึ่ง ความเร็วขณะหนึ่งหาได้จากสูตรการคำนวณความเร็วช่วงชั้น (interval velocity) เมื่อความหนาช่วงชั้นมีค่าน้อยที่สุด
635.	insular shelf; island shelf	ไหล่เกาะ	พื้นมหาสมุทรเทียบได้กับไหล่ทวีป แตกต่างกันเพียงแต่อยู่บริเวณรอบ ๆ เกาะ (ล้อมรอบเกาะ)
636.	insular slope; island slope	ลาดเกาะ	พื้นมหาสมุทรเทียบได้กับลาดทวีป แตกต่างกันเพียงแต่อยู่บริเวณรอบ ๆ เกาะ 17/56
637.	insurgence	การมุด	การที่ธารน้ำมุดหายลงไปใต้ดินในพื้นที่แบบคาสต์ ดู <i>exsurgence, ponor, sinking stream</i> และ <i>swallet</i> ประกอบ
638.	intake; recharge	การเติมน้ำ	ดู <i>recharge; intake</i>
639.	intensity of magnetization	ความเข้มอำนาจแม่เหล็ก	ค่าของโมเมนต์แม่เหล็กต่อ ๑ หน่วยปริมาตรที่จุดใดจุดหนึ่งในตัวสารแม่เหล็ก ที่ถูกกระทำให้มีอำนาจแม่เหล็ก ความเข้มดังกล่าวเป็นการวัดผลที่จะเกิดขึ้นกับตัวกลางชนิดใดชนิดหนึ่งว่าจะทำให้เกิดความหนาแน่นของเส้นแรงแม่เหล็ก (flux density) เท่าใด เมื่อตัวกลางนั้นอยู่ภายใต้อิทธิพลของอำนาจแม่เหล็กจากภายนอก มีความหมายเหมือนกับ <i>polarization</i> ๒
640.	intensity scale	มาตราความเข้มแผ่นดินไหว	มาตราวัดความเข้มแผ่นดินไหว มีระบบที่ใช้กันอยู่ คือ มาตราเมอร์คัลลิเด็ม มาตราเมอร์คัลลิปรับปรุงใหม่ และมาตรารอส

			ซี-ฟอเรล มาตราความเข้มแผ่นดินไหวต่างจากมาตราริกเตอร์ซึ่งเป็นมาตราวัดขนาดแผ่นดินไหว
641.	interbedded; interstratified	-สลับชั้น	คำที่ใช้กับชั้นหินที่มีลักษณะแตกต่างกันซึ่งวางตัวระหว่างชั้นหรือวางชั้นสลับกัน เช่น ชั้นหินทรายที่สลับกับชั้นหินดินดาน ในหมวดหินสองหอย จังหวัดลำปาง <i>ดูรูปประกอบ</i>
642.	interbiohorizon zone; interval zone**	ส่วนชั้นระหว่างแนว ชั้นชีวภาพ	<i>ดู interval zone; interbiohorizon zone</i>
643.	interburden	ส่วนคั่นชั้นแร่	วัสดุทางธรรมชาติ อันได้แก่ ดิน ตะกอน และหิน ที่อาจจะจับตัวแข็งหรือไม่ก็ได้ ซึ่งวางตัวอยู่ระหว่างชั้นแร่หรือชั้นถ่านหิน ๒ ชั้น ในการทำเหมืองชนิดที่ขุดจากผิวหน้าดินลงไป ต้องเอาวัสดุเหล่านี้ออกไปเสียก่อนจนถึงชั้นแร่หรือชั้นถ่านหินชั้นถัดไป จึงสามารถขุดเอาแร่หรือถ่านหินชั้นล่างออกมาได้ <i>มีความหมายเหมือนกับ parting</i>
644.	intercalated; interlaminated	-สลับชั้นบาง	คำที่ใช้กับชั้นหินบางที่มีลักษณะแตกต่างกันซึ่งวางตัวระหว่างชั้นหรือวางชั้นสลับกัน
645.	intercept time		มอบนายชาติ ศิริรัตนมงคล เขียนคำอธิบาย
646.	interference color	สีแทรกสอด	ในวิชาทัศนศาสตร์พลึก หมายถึง สีที่ผลึกชนิดมีแสงหักเหสองแนวแสดงให้เห็นเมื่อดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ในขณะที่มีแผ่นแอนาไลเซอร์อยู่ในทางของแสง เกิดเนื่องจากรังสีแสงทั้งสองแทรกแซงหรือแทรกสอดซึ่งกันและกันเมื่อเคลื่อนผ่านผลึกแร่ ค่าสีแทรกสอดสูงสุดจะให้ค่าแสงหักเหสองแนว

			(birefringence)
647.	interference figure	รูปแทรกสอด	รูปแบบหรือภาพที่ประกอบด้วยไอโซจายร์กับวงแถบสีแทรกสอดที่ปรากฏในการศึกษาโคโนสโกปีของผลึกหนึ่ง ๆ ใช้สำหรับแบ่งแยกแร่แกนแสงเดี่ยว จากแร่แกนแสงคู่ และใช้หาเครื่องหมายทางแสงด้วย มีรูป ก. แร่แกนแสงเดี่ยว (uniaxial mineral) ข. แร่แกนแสงคู่ (biaxial mineral) รูปแทรกสอด
648.	interflow; shallow percolation; storm seepage; subsurface flow; subsurface runoff; subsurface storm flow	น้ำไหลใต้ผิวดิน	<i>ดู storm seepage; interflow; shallow percolation; subsurface flow; subsurface runoff; subsurface storm flow</i>
649.	interformational	-ระหว่างหมวดหิน	คำที่เกี่ยวข้องกับการเกิดหรือการปรากฏซึ่งอยู่ระหว่างหมวดหินหนึ่งกับอีกหมวดหินหนึ่ง เช่น รอยชั้นไม่ต่อเนื่องระหว่างหมวดหิน
650.	interformational conglomerate	หินกรวดมนต่างหมวดหิน	ชั้นหินกรวดมนที่เกิดอยู่ในหมวดหินหนึ่งซึ่งก้อนกรวดในชั้นหินมาจากหมวดหินอื่น

651.	interformational multiple	คลื่นสะท้อนซ้ำระหว่างชั้น	ดูคำอธิบายใน <i>multiple; multiple reflection</i>
652.	interglacial stage	ช่วงคั่นช่วงอายุย่อยธารน้ำแข็ง	ช่วงเวลาคั่นหรืออยู่ระหว่างช่วงอายุธารน้ำแข็งย่อย เป็นช่วงอากาศอบอุ่นหรืออากาศปานกลาง ซึ่งอุณหภูมิในช่วงนั้นสูงขึ้นอย่างน้อยเทียบได้กับในปัจจุบัน ทำให้ธารน้ำแข็งที่แผ่ปกคลุมส่วนต่าง ๆ ของผิวโลกเป็นบริเวณกว้างในช่วงอายุย่อยของธารน้ำแข็งละลายถอยร่นขึ้นไปสู่ที่สูง
653.	interior basin; inland basin	แอ่งในแผ่นดิน	แอ่งซึ่งล้อมรอบด้วยแผ่นดินที่สูงกว่า ไม่มีทางน้ำไหลออกสู่มหาสมุทร <i>ดู closed basin และ intracratonic basin ประกอบ</i>
654.	interlacing drainage pattern; braided drainage pattern*	แบบรูปทางน้ำประสานสาย	<i>ดู braided drainage pattern; interlacing drainage pattern</i>
655.	interlaminated; intercalated	-สลับชั้นบาง	<i>ดู intercalated; interlaminated</i>
656.	interlobate moraine	กองตะกอนธารน้ำแข็งระหว่างเนิน	ตะกอนธารน้ำแข็งที่สะสมตัวอยู่ระหว่างกองตะกอนธารน้ำแข็งที่ยื่นยาวออกไปคล้ายลิ้น
657.	interlocking texture	เนื้อเกี่ยวประสาน	ลักษณะเนื้อหินแบบหนึ่งที่มีเม็ดแร่ซึ่งมีขอบไม่เรียบ จับตัวกันแบบขอบเม็ดแร่ยึดเกี่ยวประสานซึ่งกันและกัน (mutual penetration) ตัวอย่างเช่น ลักษณะเนื้อของหินปูนเนื้อผลึก
658.	intermediate contour	เส้นชั้นรอง	เส้นชั้นซึ่งอยู่ระหว่างเส้นชั้นหลัก (index contour) จำนวนเส้นชั้นรองนี้จะมี ๓ หรือ ๔ เส้น ขึ้นอยู่กับช่วงต่างเส้นชั้น <i>ดู</i>

			<i>รูปที่ contour; contour line</i>
659.	intermediate rock	๑. หินชนิดเป็นกลาง	หินอัคนีที่อยู่ระหว่างหินชนิดเบสกับหินชนิดกรด และมีปริมาณซิลิการะหว่างร้อยละ ๕๒-๖๕ เช่น หินไดออไรต์ หินไซอิไนต์เป็นส่วนหนึ่งของการจำแนกหินอัคนีโดยอาศัยปริมาณซิลิกา ดู <i>acidic; acid, basic และ ultrabasic rock ประกอบ</i> 36/55
660.	intermediate rock	๒. หินสีกลาง	หินอัคนีที่ประกอบด้วยแร่สีอ่อนและสีแก่ปนกัน 36/55 ยืนยันมติเดิม 36/55, 12/56
661.	intermineral	-ระหว่างเกิดแร่	คำที่ใช้เกี่ยวกับช่วงเวลาหนึ่งระหว่างคาบของการเกิดแหล่งแร่ รวมถึงรูปลักษณะทั้งหลาย เช่น พงันหินที่ถูกดันขึ้นมาในช่วงเวลาที่เกิดแหล่งแร่นั้น
662.	intermittent stream	ธารน้ำไหลไม่ตลอดปี	๑. ธารน้ำที่ไหลเป็นบางช่วงเวลาของปี เช่น น้ำไหลในฤดูฝนหรือเมื่อได้รับน้ำจากน้ำพุหรือจากแหล่งอื่น ๆ ๒. ธารน้ำที่ไม่ได้ไหลอย่างต่อเนื่อง เช่น สูญเสียน้ำไปจากการระเหยหรือซึมลงใต้ดิน ดู <i>ephemeral stream ประกอบ</i>
663.	intermontane basin*	แอ่งระหว่างภูเขา	แอ่งแผ่นดินที่อยู่ในระหว่างภูเขา หรือมีภูเขาล้อมรอบ เช่น แอ่งเชียงใหม่ แอ่งลำปาง
664.	intermontane plateau	ที่ราบสูงระหว่างภูเขา	ที่ราบสูงที่มีเทือกเขาล้อมรอบหรือขนานอยู่ ตัวอย่างเช่น ที่ราบสูงทิเบต ที่ราบสูงที่มีลักษณะอย่างเดียวกันนี้ในเทือกเขาแอนดีส (Andes) โดยเฉพาะในเขตประเทศโบลิเวีย เรียกว่า อัลทิพลาโน (altiplano) 42/55

665.	internal cast; endocast; steinkern	รูปพิมพ์ด้านใน	ดู <i>steinkern; endocast; internal cast</i> 24/56
666.	internal mold	รอยพิมพ์ด้านใน	รอยประทับที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะผิวภายในของเปลือกซากดึกดำบรรพ์หรือโครงสร้างสารอินทรีย์อื่น ๆ ซึ่งปรากฏให้เห็นบนพื้นผิวของเนื้อหินที่เข้าไปบรรจุอยู่ในช่องว่างด้านในของเปลือกหรือโครงสร้างอินทรีย์นั้น ๆ บางครั้งเรียกกันอย่างไม่ถูกต้องว่ารูปพิมพ์ภายใน (cast of the interior) ดู <i>external mold และ endocast; internal cast; steinkern</i> <i>ประกอบ</i> 24/56
667.	interpretive log	ผลบันทึกแปลความ	ผลบันทึกการบรรยายลักษณะของชั้นตัวอย่างหินที่ขึ้นมาจากหลุมเจาะตามช่วงความลึกที่กำหนดโดยนักธรณีวิทยาหลุมเจาะ โดยไม่คำนึงว่าชั้นตัวอย่างจะร่วมาจากชั้นหินข้างบนหรือไม่ โดยทั่วไปจะประมาณปริมาตรของหินชนิดต่าง ๆ เป็นร้อยละ <i>มีความหมายเหมือนกับ mud log</i>
668.	interpretive map	แผนที่แปลความ	แผนที่ที่ใช้ในงานธรณีวิทยาลิ่งแวดล้อมสำหรับบุคคลทั่วไป แสดงถึงพื้นที่ใช้สอยในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานหรือลักษณะทางธรณีวิทยา เช่น แหล่งวัสดุก่อสร้าง แหล่งน้ำบาดาล พื้นที่ฝังกลบขยะ พื้นที่เสี่ยงภัย
669.	interrupted stream	ธารน้ำขาดช่วง	ธารน้ำที่มีน้ำไหลตลอดปีแต่บางช่วงน้ำขาดหายไป หรือธารน้ำไม่ไหลตลอดปีแต่บางช่วงอาจมีน้ำไหลบ้าง
670.	interstice	ช่องว่าง, ซอก	ช่องว่างเล็ก ๆ ในดิน หิน หรือตะกอน <i>มีความหมาย</i>

			เหมือนกับ <i>void</i>
671.	interstitial	-ในช่องว่าง	คำที่ใช้เรียกแหล่งแร่ที่เกิดสะสมตัวในช่องว่างของหินเหยา ดู <i>impregnated</i> ประกอบ
672.	interstratified; interbedded	-สลับชั้น	ดู <i>interbedded</i> ; <i>interstratified</i>
673.	intertidal	-เขตน้ำขึ้นลง	ดู <i>littoral</i> ๑ (ยกชุด neritic, pelagic, benthic มาทวนด้วย) 23/56
674.	interval velocity	ความเร็วช่วงชั้น	ระยะทางหารด้วยเวลาที่คลื่นไหวสะเทือนเดินทางผ่านลำดับชั้นหินหรือชั้นหินใด ๆ ตามแนวที่คลื่นเดินทาง ส่วนความเร็วเฉลี่ยวัดจากช่วงชั้นแต่ละช่วงตามความลึก เช่น ในการหยั่งธรณีหลุมเจาะจะแสดงถึงความเร็วที่ตั้งฉากกับชั้นหิน
675.	interval zone; interbiohorizon zone**	ส่วนชั้นระหว่างแนว ชั้นชีวภาพ	ส่วนชั้นหินซึ่งอยู่ระหว่างแนวชั้นชีวภาพที่เด่นชัด ๒ ชั้น ส่วนชั้นนี้ไม่จำเป็นต้องแสดงถึงช่วงลำดับชั้นหินก็ได้
676.	interval**	ช่วง	๑. (ลำดับชั้นหิน) มวลชั้นหินที่อยู่ระหว่างแนวที่หมายของลำดับชั้นหิน (stratigraphic marker) ๒ แนว ๒. (ธรณีกาลวิทยา) ระยะเวลาระหว่างเหตุการณ์ทางธรณีวิทยา ๒ อย่าง
677.	intraclast	เศษตะกอนภายใน	ตะกอนเคมีต่างถิ่นที่เกิดจากการแตกหักของหินปูนที่ยังไม่แข็งตัวเต็มที่ แล้วสะสมตัวใหม่ในที่เดิม หรือถูกพัดพาไปสะสมตัวใหม่ในที่อื่นไม่ไกลจากแหล่งกำเนิดเดิม มีขนาด

			ตั้งแต่ทรายละเอียด (๐.๑-๐.๒๕ มิลลิเมตร) จนถึงขนาดก้อนหินมนใหญ่ 43/55
678.	intracratonic basin	แอ่งหินฐานธรณี	แอ่งที่เกิดภายในทวีป ห่างจากบริเวณรอยต่อแผ่นธรณี (plate boundary) แอ่งนี้พัฒนาขึ้นในพื้นที่ที่เกิดร่องทรุดไม่สิ้นสุด เนื่องจากความร้อนใต้แผ่นธรณีลดลง
679.	intraformational	-ในหมวดหิน	๑. คำที่เกี่ยวข้องกับหมวดหินซึ่งเกิดมาพร้อมหรือใกล้เคียงกับชั้นหินข้างเคียงโดยรอบ คำนี้มักนิยมใช้กับโครงสร้างการเปลี่ยนแปลงลักษณะของหินตะกอนที่เกิดการคดโค้งหรือเกิดการเลื่อนไถลขณะหินตกตะกอน ๒. คำที่ใช้กับการเกิดภายในหมวดหินโดยไม่คำนึงถึงระยะเวลาการเกิด
680.	intraformational breccia	หินกรวดเหลี่ยมในหมวดหิน	ชั้นหินกรวดเหลี่ยมที่เกิดจากการแตกบดอัดของวัสดุแข็งตัว ต่อมาเกิดการสะสมตัว แล้วเกิดการเชื่อมประสาน มีลักษณะและกระบวนการเกิดคล้ายกับหินกรวดมนในหมวดหิน แต่ก้อนกรวดในหินกรวดเหลี่ยมในหมวดหินมีความเป็นเหลี่ยมคมมากกว่า ดู <i>intraformational conglomerate ประกอบ</i>
681.	intraformational conglomerate	หินกรวดมนในหมวดหิน	ชั้นหินกรวดมนที่เกิดอยู่ภายในหมวดหินหนึ่ง ซึ่งก้อนกรวดและเนื้อพื้นของชั้นหินมาจากหมวดหินภายในหมวดนั้น
682.	intraformational fold	รอยคดโค้งในหมวดหิน	รอยคดโค้งขนาดเล็กที่เกิดอยู่ภายในชั้นหินตะกอนที่อยู่ระหว่างชั้นหินที่ไม่เปลี่ยนแปลงลักษณะ

			2/56
683.	intramicrite	หินอินทราไมโครต์	หินปูนที่ประกอบด้วยมวลรวมคาร์บอเนตจำพวกอินทราคลาสต์มากกว่าร้อยละ ๒๕ และมีเนื้อพื้นพวกไมโครต์มากกว่าวัตถุประสานพวกสปาร์ไรต์ ดู <i>allochem, micrite, oÖlith, oÖsparite</i> และ <i>sparite</i> ประกอบ
684.	intramineral	-ในขณะเกิดแร่	คำที่ใช้เกี่ยวกับช่วงเวลาในขณะที่เกิดแหล่งแร่ รวมถึงรูปลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวพันกับการเกิดแหล่งแร่นั้น เช่น การเกิดแหล่งแร่ในขณะที่เกิดหินกรวดเหลี่ยม
685.	intrasparite	หินอินทราสปาร์ไรต์	หินปูนที่ประกอบด้วยมวลรวมคาร์บอเนตจำพวกอินทราคลาสต์ มากกว่าร้อยละ ๒๕ และมีวัตถุประสานพวกสปาร์ไรต์มากกว่าเนื้อพื้นพวกไมโครต์ ดู <i>allochem, micrite, oÖlith, oÖmicrite</i> และ <i>sparite</i> ประกอบ
686.	intrastratal flow structure	โครงสร้างแบบไหลในชั้นหิน	ชั้นหินม้วนซ้อนทับแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการไหลของตะกอนในขณะที่ยังไม่แข็งตัว ดู <i>convolute lamination</i> ประกอบ
687.	Intrazonal soil order	อันดับดินอินทราโซนัล	อันดับดินอันดับหนึ่งในระบบการจำแนกดินของประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๙๓๘ (พ.ศ.๒๔๘๑) และฉบับปรับปรุงแก้ไข ค.ศ. ๑๙๘๙ (พ.ศ.๒๕๓๒) ดินในอันดับนี้เป็นดินที่มีการพัฒนามากหรือน้อยก็ได้ซึ่งได้รับอิทธิพลอย่างมากจากปัจจัยด้านวัตถุต้นกำเนิด สภาพภูมิประเทศ หรือระยะเวลา นอกเหนือไปจากปัจจัยด้านภูมิอากาศและพืชพรรณ เช่น ดินเค็ม (saline soil) ดินด่าง (alkali soil)

688.	intrinsic ash; inherent ash	เถ้าภายใน	เถ้าซึ่งมาจากแร่ธาตุที่ประกอบอยู่ในเนื้อของพีชที่ต่อมาแปรสภาพเป็นถ่านหิน เถ้าชนิดนี้ไม่สามารถแยกออกจากถ่านหินได้โดยวิธีทางกลศาสตร์ ดู <i>extrinsic ash</i> ประกอบ
689.	introduced fossils; infiltrated fossils**	ซากดึกดำบรรพ์แทรกปน	ซากดึกดำบรรพ์ที่มีอายุอ่อนกว่าถูกนำพาเข้าไปแทรกปนอยู่กับซากดึกดำบรรพ์หรือหินที่มีอายุแก่กว่า ปรากฏการณ์นี้มักเกิดขึ้นกับซากดึกดำบรรพ์เล็ก ๆ ซึ่งอยู่ในชั้นหินตอนบนที่ของเหลวไหลลงไปยังชั้นหินตอนล่างที่มีอายุแก่กว่า ตามรอยแตก รู หรือโพรงของสัตว์ และช่องว่างซึ่งเกิดจากรากไม้
690.	intrusion*	๑. การแทรกซอน	๑.๑ (อุทกวิทยา) การที่น้ำทะเลแทรกซึมรุกล้ำเข้ามาในชั้นน้ำบาดาลในแผ่นดิน เช่น การแทรกซอนของน้ำเค็มหรือน้ำกร่อยในชั้นน้ำบาดาลของกรุงเทพมหานคร ๑.๒ (หินอัคนี) กระบวนการที่แมกมาแทรกดันเข้าไปในหินที่มีอยู่ก่อน ๑.๓ (หินตะกอน) การที่สิ่งตกจมที่เคลื่อนไหลได้ ฟุ้งหรือดันตัวขึ้นไปในหินตะกอนชั้นบน เช่น การฟุ้งแทรกตัวขึ้นมาของเคลย์ ซอล์ก เกลือ ยิปซัม
691.	intrusion*	๒. หินอัคนีแทรกซอน	มวลหินอัคนีที่แทรกอยู่ในหินท้องที่ มีความหมายเหมือนกับ <i>intrusive igneous rock</i>
692.	intrusive igneous rock*	หินอัคนีแทรกซอน	ดู <i>intrusion</i> ๒ และ ดู <i>igneous rock</i> ประกอบ
693.	invaded zone	เขตแทรกดัน	บริเวณพื้นที่รอบหลุมเจาะซึ่งน้ำโคลนที่ใช้ในการเจาะได้แทรกดันเข้าไปแทนที่ของไหลที่อยู่ในรูพรุนของหิน เนื่องจากความดันของน้ำโคลนมีมากกว่าความดันของของไหลที่อยู่ในหินนั้น อนุภาคดินในน้ำโคลนจะเกาะตัวเป็นแผ่น

			โคลน(mud cake) ตามผนังชั้นหินในหลุมเจาะ ซึ่งจะกันไม่ให้ น้ำโคลนไหลเข้าไปในชั้นหินได้อีก ถัดจากชั้นแผ่นโคลนเป็นบริเวณชั้นหินที่ถูกแทนที่ด้วยน้ำโคลนซึ่งเข้าไปแทนที่น้ำและไฮโดรคาร์บอนที่เคยอยู่ในชั้นหินนั้น กรรมวิธีนี้ทำให้สภาพต้านทานไฟฟ้าและสมบัติอื่น ๆ ของชั้นหินส่วนนั้นเปลี่ยนแปลงไป อันเป็นผลให้ค่าที่วัดได้โดยวิธีการหยั่งธรณีของบริเวณนี้แตกต่างจากส่วนอื่น
694.	inversion	การผกผัน	<p>๑. ดู <i>transformation</i> ๒</p> <p>๒. การย้อนกลับของสภาพอากาศ เช่น อุณหภูมิสูงขึ้นแทนที่จะลดลงตามความสูงของภูมิประเทศ</p> <p>๓. การสร้างรูปแบบจำลองทางธรณีฟิสิกส์จากข้อมูลที่สัมพันธ์กัน</p> <p>๔. การย้อนกลับของโครงสร้างทางธรณีวิทยา เช่น รอยเลื่อน</p> <p>๕. ดู <i>inverted relief</i></p>
695.	invertebrate	สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง	กลุ่มของสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลังไว้ค้ำพุงร่างกาย เช่น สัตว์พวกหอย สัตว์ขาปล้อง สัตว์พวกแมงกะพรุนปะการัง
696.	invertebrate paleontology	วิชาซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง	วิชาทางโบราณชีววิทยาแขนงหนึ่ง ว่าด้วยเรื่องซากดึกดำบรรพ์ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง
697.	inverted relief	ความสูงต่ำผกผัน	พื้นผิวทางภูมิศาสตร์ที่ไม่เป็นไปตามโครงสร้างทางธรณีวิทยา เช่น หุบเขานอนโครงสร้างรูปประทุน ภูเขาบนโครงสร้างรูปประทุนหงาย <i>มีความหมายเหมือนกับ inversion</i>

			ความหมายที่ ๕
698.	investigation	การสืบหา	การตรวจสอบหรือสืบหารายละเอียดทั่วไปของลักษณะหรือสมบัติทางธรณีวิทยามหภาค โดยมีเครื่องมือและเทคนิคที่ใช้ในการสำรวจวัดทางธรณีวิทยา ธรณีฟิสิกส์ ธรณีเคมี ตลอดจนเทคนิคในการแปลความหมาย
699.	involute	ม้วนเหลื่อมเข้า	ลักษณะการขดเป็นวงของเปลือกหอยกาบเดี่ยว เซฟาโลพอด และฟอแรมินิเฟอรา ที่มีขดรอบนอกเหลื่อมคลุมเพียงบางส่วนของขดรอบใน จึงทำให้มองเห็นว่ามีการขดเป็นวงมากกว่า ๑ วง <i>ดู advolute, convolute และ evolute ประกอบ</i> <i>ดูรูปที่ advolute</i>
700.	involution	การม้วนเหลื่อมเข้า	๑. โครงสร้างตะกอนที่มีสภาพซับซ้อนมาก ประกอบด้วยรอยคดโค้งซึ่งสอดแทรกด้วยชั้นตะกอนเม็ดละเอียด เกิดขึ้นขณะชั้นดินเยือกแข็งละลาย ๒. ชั้นดินที่มีโครงสร้างคดโค้งจนมีลักษณะคล้ายลูกคลื่น ๓. ชั้นหินทบตัว (nappe) ที่เกิดการคดโค้งอีกครั้งจนเกิดเป็นโครงสร้างซับซ้อน
701.	IP (induced polarization)	ไอพี (การเกิดขั้วแบบเหนียวนำ)	<i>ดู induced polarization (IP)</i>
702.	IP (initial production)	ไอพี (การผลิตเริ่มต้น)	<i>ดู initial production (IP)</i>
703.	iridescence	การเกิดสีเหลือบ	ปรากฏการณ์การสะท้อนแสงจากผิวของวัสดุเป็นสีต่าง ๆ

			คล้ายสีรุ้ง เกิดจากการแทรกสอดของแสงเนื่องจากรอยแตกขนาดเล็กกว่า ๐.๑ ไมครอน ที่อยู่ติดกัน หรือเกิดจากรอยแตกเรียบ รูปแผ่น แผ่นบาง ๆ หรือสารฝังในที่มีการเรียงตัวขนานกัน ซึ่งมีค่าดัชนีหักเหของแสงต่างกัน เช่น แลบราโดไลต์ จะแสดงสีน้ำเงิน เขียว ถึงเหลืองเมื่อหมุนไปมา การสะท้อนแสงแบบนี้จะเกิดสีเหลือบคล้ายที่เกิดบนผิวฟองสบู่หรือฟิล์มบาง ๆ ของน้ำมันบนน้ำ พบตามผิวของถ่านหินหรือโลหะต่าง ๆ
704.	iron bacteria	แบคทีเรียเหล็ก	แบคทีเรียไม่ใช้ออกซิเจนที่สามารถทำให้เหล็กออกไซด์ตกตะกอนจากสารละลายได้โดยกระบวนการออกซิไดส์เกลือของเหล็ก หรือโดยการปลดปล่อยโลหะที่ถูกออกซิไดส์จากสารประกอบอินทรีย์ การสะสมตัวของเหล็กที่เกิดโดยกระบวนการนี้เรียกว่า แหล่งสินแร่ที่เกิดจากแบคทีเรีย <i>sulfur bacteria</i> ประกอบ
705.	iron cap; iron hat	หมวกเหล็ก	<i>ดู gossan; gozzan</i>
706.	iron formation	หมวดหินแร่เหล็ก	<i>ดู banded iron formation</i>
707.	iron meteorite	อุกกาบาตเหล็ก	อุกกาบาตที่มีองค์ประกอบเป็นโลหะผสมของเหล็กและนิกเกิลมากกว่าร้อยละ ๙๙ มีแร่หรือโลหะชนิดอื่นเพียงส่วนน้อย ความวาวโลหะ และความถ่วงจำเพาะสูง โดยทั่วไปอุกกาบาตเหล็กที่พบในพื้นที่โลกจะมีองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยของเหล็กร้อยละ ๙๐.๗๘ นิกเกิลร้อยละ ๘.๕๙ โคบอลต์ร้อยละ ๐.๖๓ อุกกาบาตเหล็กที่พบในประเทศไทย

			เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่บ้านร่องตู่ ตำบลลานป่า อำเภอลำลูกขัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ลักษณะเป็นก้อนคล้าย ลูกสะบ้า น้ำหนักประมาณ ๑๖.๗ กิโลกรัม ประกอบด้วยเหล็ก ร้อยละ ๘๑.๑๒ นิกเกิลร้อยละ ๑๘.๒๕ และโคบอลต์ร้อยละ ๐.๖๓
708.	iron ore	สินแร่เหล็ก	แร่เหล็กที่มีคุณค่าเชิงพาณิชย์ มักเป็นแหล่งหินปนเหล็กหรือ สินแร่มวลรวม ซึ่งอาจมีแร่เหล็กผสมอยู่ ๑ ชนิด หรือมากกว่า ในการทำเหมืองจะนำสินแร่มวลรวมที่ขุดได้ไปผ่าน กระบวนการแต่งแร่ แล้วนำแร่เหล็กที่ได้ไปถลุงเอาโลหะ เหล็กแหล่งสินแร่เหล็กส่วนใหญ่ประกอบด้วยเหล็กออกไซด์ เช่น ฮีมาไทต์ (Fe_2O_3) แมกนีไทต์ (Fe_3O_4) สินแร่เหล็กพบทั่วไปในโลก ประเทศที่ผลิตสิน แร่เหล็กในเชิงพาณิชย์ที่สำคัญ เช่น ออสเตรเลีย บราซิล จีน อินเดีย รัสเซีย ยูเครน แอฟริกาใต้ สหรัฐอเมริกา
709.	iron pan; ironpan	ชั้นดานเหล็ก	ชั้นดานแข็งในดินที่มีเหล็กออกไซด์เป็นตัวเชื่อมประสาน หลัก มีชั้นดานเหล็กหลาย ๆ ประเภทที่เกิดทั้งในพื้นที่ที่แห้ง แล้งและชุ่มชื้น โดยไม่จำกัดประเภทของเนื้อดิน <i>ดู soil texture ประกอบ</i>
710.	ironstone	หินเหล็ก	หินทุกชนิดที่มีแร่เหล็กเป็นองค์ประกอบหลัก โดยเฉพาะ ตะกอนที่มีแร่เหล็กประกอบอยู่ในปริมาณสูง ประยุกต์ใช้เรียก หินตะกอนปลายยุคพรีแคมเบรียนที่ไม่มีเชิร์ตปน อาจมี ลักษณะเป็นชั้น ๆ หรือ ไร้ชั้น ผิดกับหินตะกอนในหมวดหินแร่

			เหล็กซึ่งมีเซิร์ตปน โดยมากประกอบด้วยแร่เหล็กแบบเม็ดไขปลา
711.	irrotational wave	คลื่นไม่หมุน	ดูคำอธิบายใน <i>primary wave; P-wave</i>
712.	island arc	หมู่เกาะรูปโค้ง	หมู่เกาะที่เป็นส่วนหนึ่งของแนวภูเขาไฟรูปโค้งที่อยู่นอกชายฝั่ง ดู <i>volcanic arc</i> ประกอบ
713.	island slope; insular slope	ลาดเกาะ	ดู <i>insular slope; island slope</i> 17/56
714.	isocal	เส้นความร้อนเท่า	เส้นที่ลากผ่านจุดที่มีค่าความร้อนเท่ากันของถ่านหินบนแผนที่หรือแผนภูมิ ใช้ประโยชน์ในการสำรวจและการทำเหมือง
715.	isocarb	เส้นคาร์บอนเท่า	เส้นที่ลากผ่านจุดที่มีปริมาณคาร์บอนคงที่เท่ากันของถ่านหินบนแผนที่หรือแผนภูมิ ใช้ประโยชน์ในการสำรวจและการทำเหมือง
716.	isochemical metamorphism; treptomorphism	การแปรสภาพคงองค์ประกอบ	การแปรสภาพหินที่อาจมีการเพิ่มหรือลดสารใด ๆ โดยเฉพาะสารระเหย แต่ไม่ทำให้องค์ประกอบรวมของหินเกิดการเปลี่ยนแปลง ตรงข้ามกับ <i>allochemical metamorphism</i>
717.	isochromatic curves	วงแถบสีแทรกสอด	แถบสีแทรกสอดที่วงรอบแกนแสงผุดในรูปแทรกสอด <i>ดูรูปที่ interference figure</i>
718.	isochron	เส้นเวลาเท่า	๑. ในการสำรวจคลื่นไหวสะเทือน หมายถึง เส้นที่ลากเชื่อมต่อจุดที่คลื่นสะท้อนเดินทางกลับจากชั้นสะท้อน ๒ ชั้นด้วยความแตกต่างของเวลาที่เท่ากัน ๒. ในทางธรณีกาลวิทยา หมายถึง เส้นตรงบนกราฟที่ได้จากความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนของไอโซโทปลูกต่อ

			ไอโซโทปที่ไม่ให้กัมมันตรังสีกับอัตราส่วนของไอโซโทปแม่ต่อไอโซโทปลูก ความชันของเส้นตรงดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นตามอายุของระบบที่ตรวจสอบ
719.	isoclinal folding	การคดโค้งของหินแบบพับ	การคดโค้งของหินชั้นที่เป็นไปอย่างรุนแรงถึงขนาดที่ชั้นหินชนิดต่าง ๆ ถูกอัดชิดติดกันจนมีลักษณะเป็นชั้นหินคดโค้งพับผ้า ในที่บางแห่งถ้าทำการสำรวจธรณีวิทยาโดยไม่ระวังอาจจะวัดความหนาของหินชั้นนั้นทับเข้าหากันหลายตลบ หินชั้นที่คดโค้งรุนแรงแบบนี้ ถ้าจะวัดความหนาจริงต้องดูการเรียงชั้นให้ละเอียด แล้วดูว่ามีการเรียงย้อนกลับหลังหรือไม่
720.	isocline	ชั้นหินคดโค้งพับผ้า	ชั้นหินคดโค้งที่มีส่วนข้างของรอยโค้งอัดชิดติดกัน จนมองดูเสมือนชั้นหินพวกเดียวกันเอียงเทไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นมุมเท่ากันด้วย เกิดเนื่องจากการถูกบีบอัดอย่างรุนแรง ดู <i>isoclinal folding</i> ประกอบ ยืนยันมติเดิม 2/56
721.	isogal	เส้นความโน้มถ่วงเท่า	เส้นที่ลากเชื่อมต่อจุดต่าง ๆ ที่มีค่าความโน้มถ่วงเท่ากัน บนแผนที่หรือแผนภูมิ ใช้ประโยชน์ในการแปลความหมายโครงสร้างของชั้นใต้ดินในการสำรวจหาแหล่งปิโตรเลียม แหล่งแร่ หรือแหล่งน้ำบาดาล เป็นต้น ดู <i>gal</i> ประกอบ
722.	isogam	เส้นความเข้มสนามแม่เหล็กเท่า	เส้นที่ลากเชื่อมต่อระหว่างจุดต่าง ๆ ที่มีค่าความเข้มสนามแม่เหล็กเท่ากัน ใช้ประโยชน์ในการทำแผนที่แสดงค่าความเข้มสนามแม่เหล็กรวม แผนที่แสดงค่าความเข้มสนามแม่เหล็กแนวราบ หรือแผนที่แสดงค่าความเข้ม

			สนามแม่เหล็กแนวตั้ง <i>ดู gamma ความหมายที่ ๑ ประกอบ</i>
723.	isogeotherm; geoisotherm; geotherm	เส้นอุณหภูมิภายใน โลกเท่า	เส้นหรือพื้นผิวภายในโลกที่เชื่อมต่อระหว่างจุดต่าง ๆ ที่มีค่า อุณหภูมิเท่ากัน <i>ดู isotherm ประกอบ</i>
724.	isogonal; isogonic line	เส้นมุมปายเบน แม่เหล็กเท่า, เส้นไอ โซกอนิก	เส้นที่ลากเชื่อมต่อระหว่างจุดต่าง ๆ ที่มีค่ามุมปายเบน แม่เหล็กเท่ากัน
725.	isogonic line; isogonal	เส้นไอโซกอนิก, เส้น มุมปายเบนแม่เหล็ก เท่า	<i>ดู isogonal; isogonic line</i>
726.	isograd	เส้นแปรสภาพเท่า	เส้นบนแผนที่ที่ลากผ่านจุดที่มีการแปรสภาพเท่ากัน กำหนด ได้โดยหินที่อยู่ในชุดลักษณะของการแปรสภาพเท่ากัน ขอบเขตของการแปรสภาพกำหนดได้โดยการปรากฏของแร่ ดรอร์ชนี เช่น การ์เน็ต เรียก เส้นแปรสภาพเท่าการ์เน็ต หรือ สตอโรไลต์ เรียก เส้นแปรสภาพเท่าสตอโรไลต์
727.	isogyre	ไอโซจายร์	เส้นกากบาทหรือเส้นโค้งสีดำ ๒ เส้นของรูปแทรกสอด ซึ่งบ่ง บอกบริเวณจุดมืดของเม็ดแร่ ทิศทางของแกนแสงจะอยู่ตรง จุดมืดซึ่งล้อมรอบด้วยวงแถบสีแทรกสอด แร่ที่มีการกระจาย แสงสูง จะเห็นแถบสีแดงและน้ำเงินปรากฏที่ขอบเส้นของไอ โซจายร์ แถบสีแดงแทนรังสีแสงสีแดง ส่วนสีน้ำเงินแทนรังสี แสงสีม่วง <i>ดูรูปที่ interference figure และดู interference figure และ</i>

			<i>isochromatic curves</i> ประกอบ
728.	isoheptane value	ค่าไอโซเฮปเทน	ค่าแสดงความสมบูรณ์พร้อมของหินต้นกำเนิดปิโตรเลียมโดยใช้ปริมาณของ C7 ปรกติมักใช้พล็อตคู่กับค่าเฮปเทน
729.	isomagnetic line	เส้นแรงแม่เหล็กเท่า	เส้นที่ลากเชื่อมต่อระหว่างจุดต่าง ๆ ที่มีค่าแรงแม่เหล็กเท่ากัน
730.	isomerization	ไอโซเมอไรเซชัน	กระบวนการที่โมเลกุลของสารหนึ่งเปลี่ยนรูปเป็นโมเลกุลของสารใหม่โดยที่มีจำนวนอะตอมเท่ากันแต่จัดเรียงตัวต่างกัน หรือมีสูตรเคมีเหมือนกันแต่มีสูตรโครงสร้างต่างกัน เช่น อัลคีน (C_nH_{2n}) กับ ไซโคลอัลเคน (C_nH_{2n})
731.	isometric system	ระบบสามแกนเท่า	ระบบผลึกระบบหนึ่งซึ่งแกนผลึกทั้ง ๓ มีความยาวเท่ากันและตั้งฉากซึ่งกันและกัน ผลึกในระบบนี้จะมีแกนไตรสมมาตร (three fold axis) จำนวน ๔ แกน <i>มีความหมายเหมือนกับ cubic system</i> <i>ดู axis of symmetry ประกอบ</i>
732.	isomorphism*	สมสัณฐาน	ลักษณะของสารผลึกตั้งแต่ ๒ ชนิดขึ้นไปที่มีสูตรแตกต่างกันแต่มีโครงสร้างผลึกเหมือนกัน ตัวอย่างเช่น เฮไลต์ (NaCl) กับซิลไวต์ (KCl) ซึ่งต่างก็มีรูปผลึกแบบลูกบาศก์เหมือนกัน
733.	isopach	เส้นความหนาเท่า	๑. เส้นบนแผนที่ซึ่งลากเชื่อมต่อจุดที่มีความหนาจริงของหน่วยหินหรือกลุ่มของหน่วยลำดับชั้นหินที่กำหนดเท่ากัน ๒. เส้นซึ่งใช้แสดงตำแหน่งที่มีความแตกต่างของเวลาการเดินทางเท่ากันของคลื่นสะท้อน ถ้าความเร็วคลื่นสะท้อนมีค่าเท่ากัน แสดงว่าเป็นตำแหน่งชั้นสะท้อนที่มีความหนาเท่ากัน
734.	isopach map	แผนที่ความหนาเท่า	แผนที่ซึ่งใช้เส้นความหนาเท่าแสดงความหนาของชั้นหิน

			หมวดหิน พนังแทรกชั้น หรือวัตถุที่มีลักษณะเป็นแผ่นแบนตลอดพื้นที่ของภูมิภาคชั้นหนึ่ง ๆ โดยแสดงช่วงเส้นชั้นความหนาเป็นช่วงสม่ำเสมอ
735.	isoprene	ไอโซพรีน	ไฮโดรคาร์บอนอิ่มตัวที่เป็นสารตั้งต้นของสารที่ผลิตได้จากต้นไม้ เช่น ยางธรรมชาติ เรซิน ไอโซพรีนเป็นหน่วยพื้นฐานของตัวชี้ชีวภาพต่าง ๆ ได้แก่ สฟีนอยด์ (sphenoid) ไฟเทน (phytane) และพริสเทน (pristane)
736.	isoprenoid	ไอโซพรีนอยด์	ชุดของสารประกอบที่ไฮโดรคาร์บอนไม่เป็นวง ประกอบด้วยไอโซพรีนอย่างน้อย ๑ หน่วยหรือมากกว่า ส่วนใหญ่ได้มาจากพืชและแบคทีเรีย <i>ดู isoprene ประกอบ</i>
737.	isoseismal line	เส้นความไหวสะเทือนเท่า	เส้นที่ลากในแผนที่เพื่อแสดงแรงสะเทือนที่เท่ากันของตำบลที่ต่าง ๆ เนื่องจากเกิดแผ่นดินไหวแต่ละครั้ง
738.	isostasy	ดุลเสมอภาคของเปลือกโลก	การปรับสภาวะการรับน้ำหนักของหินเปลือกโลกเพื่อให้เกิดความสมดุลซึ่งกันและกัน เมื่อบริเวณส่วนใดส่วนหนึ่งของเปลือกโลกเกิดการกร่อนไปและเกิดมีการทับถมขึ้นในที่อื่นเปลือกโลกจะเกิดการเคลื่อนไหวขึ้นเป็นครั้งคราวอย่างช้า ๆ หรืออย่างรุนแรง เพื่อปรับการรับน้ำหนักของหินที่รองรับอยู่ข้างใต้ให้กลับคืนสู่สภาวะสมดุลเช่นปกติ
739.	isostatic anomaly	ค่าผิดปกติดุลเสมอภาค	ค่าความถ่วงผิดปกติที่คำนวณได้จากสมมุติฐานที่ว่า ความโน้มถ่วงที่เกิดโดยมวลที่อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล เช่น ภูเขา ที่ราบสูง มีการชดเชยจากมวลที่อยู่เบื้องล่างที่มีความหนาแน่นน้อยกว่าปกติ สำหรับในบริเวณที่เป็นน้ำในมหาสมุทรจะถูก

			ชดเชยโดยมวลที่อยู่ใต้มหาสมุทรที่มีความหนาแน่นมากกว่า
740.	isostatic compensation	การชดเชยดุลเสมวลภาค	๑. ในทางธรณีฟิสิกส์ หมายถึง การปรับตัวธรณีภาคของโลกเพื่อให้เกิดดุลระหว่างส่วนต่าง ๆ ของเปลือกโลกที่มีมวลและความหนาแน่นต่างกัน มวลส่วนเกินที่อยู่ด้านบนจะได้รับการถ่วงดุลโดยมวลที่อยู่เบื้องล่างที่มีความหนาแน่นน้อยกว่าปกติ หรือเป็นไปในทางกลับกัน ๒. ในทางธรณีวิทยา หมายถึง กระบวนการพัดพาไปทางด้านข้างบนผิวโลก เช่น การกัดกร่อน การพัดพาจะถูกชดเชยโดยการเคลื่อนที่ไปทางด้านข้างภายในชั้นใต้เปลือกโลก
741.	isotherm	เส้นอุณหภูมิเท่า	เส้นที่เชื่อมต่อระหว่างจุดต่าง ๆ ที่มีค่าอุณหภูมิเท่ากัน แผนที่อุณหภูมิเท่ามักใช้แสดงรูปแบบอุณหภูมิพื้นผิวของมวลน้ำ ดู <i>isogeotherm; geoisotherm; geotherm ประกอบ</i>
742.	isothermal	-คงอุณหภูมิ	คำที่ใช้เกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงสถานะทางอุณหพลศาสตร์ของสสารเมื่ออุณหภูมิคงที่ เช่น การเปลี่ยนแปลงของความดันและปริมาตร
743.	isotope	ไอโซโทป	ธาตุที่มีจำนวนอะตอมที่เท่ากันแต่น้ำหนักอะตอมต่างกัน และมีสมบัติทางเคมีเหมือนกัน ไอโซโทปของคาร์บอนและกำมะถันใช้ประโยชน์มากในปิโตรเลียม
744.	isotopic age; absolute age; radiometric age	อายุสัมบูรณ์	ดู <i>absolute age; isotopic age; radiometric age</i>
745.	isotropic	-ไอโซทรอปิก, -สม	คำที่ใช้กับตัวกลางซึ่งมีสมบัติในตัวเป็นอย่างเดียวกันในทุก

		สมบัติ	ทิศทาง ในวิชาฟิสิกศาสตร์ หมายถึง ผลึกซึ่งสมบัติทางฟิสิกส์ ไม่เปลี่ยนแปลงตามแนวหรือทิศทางของโครงสร้างผลึก เช่น ไม่ว่าแสงจะผ่านผลึกในทิศทางใดก็จะมีความเร็วเท่าเดิม โดยปรกติแร่ที่มีผลึกระบบสามแกนเท่าและสารจำพวกออสซิลอนจะเป็นพวกไอโซทรอปิก <i>ตรงข้ามกับ anisotropic</i> 44/55
746.	isotropy	ไอโซทรอปี	การมีสมบัติเป็นอย่างเดียวกันในทุกทิศทาง <i>คำคุณศัพท์คือ isotropic</i>
747.	isthmus	คอคอด	แผ่นดินที่กั้นคอคอดและมีน้ำขนาบอยู่ ๒ ด้าน ตรงที่กั้นคอคอดอยู่ระหว่างแผ่นดินใหญ่ ๒ แห่ง หรือเชื่อมต่อระหว่างแผ่นดินใหญ่กับแหลมให้ติดต่อกันได้ เช่น คอคอดปานามา คอคอดสุเอซ คอคอดกระ <i>มีความหมายเหมือนกับ neck ๑</i>
748.	ตัดศัพท์ geoaros; geo exp	การสำรวจทางธรณีฟิสิกส์	<i>ดู geo exp; geoprospect</i> 21/56
749.	ตัดศัพท์ geotectonic		31/56
750.	ตัดศัพท์ hinge fault	รอยเลื่อนแนวพับ	รอยเลื่อนที่มีการเคลื่อนที่เป็นมุมหรือหมุนไปจากด้านของแกนที่ตั้งฉากกับระนาบรอยเลื่อน รอทบทวน 1/56, (2/56 ตัดศัพท์)
751.	ตัดศัพท์ identified subeconomic resources;	ทรัพยากรเงื่อนไข <i>ดู conditional resource; identified</i>	14,15/56

	conditional resource	<i>subeconomic resources</i>	
752.	ตัดศัพท์ isopotential surface; piezometric surface; potentiometric surface; pressure surface*	ระดับแรงดันน้ำ	แก้ศัพท์ที่เกี่ยวข้องด้วย 31/56
753.	ตัดศัพท์ hinge fault	รอยเลื่อนแนวพับ	รอยเลื่อนที่มีการเคลื่อนที่เป็นมุมหรือหมุนไปจากด้านของแกนที่ตั้งฉากกับระนาบรอยเลื่อน